ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ
ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿ ನಿಬಂಧ

"ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ"
(ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು)

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಪ್ರಭಾವತಿ.ಕೆ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಡಾ. ಎಸ್.ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ
ಸಂಯೋಜಕ ಹಾಗು ಮುಖ್ಯ
ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಸ.ಪ್ರ.ದ. ಕಾಲೇಜು, ಕೃಷ್ಣರಾಜಪುರ,
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೩೬

ಎಂ.ವಿ.ಸೀ.ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ
ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
ಬೆಂಗಳೂರು
೨೦೧೪

1118

ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿ ನಿಬಂಧ

"ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ"
(ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು)

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ಪ್ರಭಾವತಿ.ಕೆ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಡಾ. ಎಸ್.ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ

ಸಂಯೋಜಕ ಹಾಗು ಮುಖ್ಯ
ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಸ.ಪ್ರ.ದ. ಕಾಲೇಜು, ಕೃಷ್ಣರಾಜಪುರ,
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೩೬

ಎಂ.ವಿ.ಸೀ.ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ
ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
ಬೆಂಗಳೂರು
೨೦೧೪

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಂ.ವಿ.ಸೀ. ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ೨೦೧೩-೨೦೧೪ನೇ ಸಾಲಿನ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ "ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ" (ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು) ಎಂಬ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಪ್ರಭಾವತಿ.ಕೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ನಿಬಂಧವು ಸ್ವಂತ ಬರವಣಿಗೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದರ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಮೂಲಕ ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಹಿ/-

ಡಾ. ಎಸ್.ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ,
ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ
ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಯೋಜಕ
ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ,
ಸ.ಪ್ರ.ದ. ಕಾಲೇಜು, ಕೃಷ್ಣರಾಜಪುರ,
ಬೆಂಗಳೂರು-೩೬

ದಿನಾಂಕ: ೦೫-೮-೨೦೧೪
ಸ್ಥಳ: ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ.ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಂ.ವಿ.ಸೀ.ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ೨೦೧೩-೧೪ ನೇ ಸಾಲಿನ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ "ಬಿ.ಟಿ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ" (ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು) ಎಂಬ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಡಾ. ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ, ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ನಿಬಂಧವು ಸ್ವಂತ ಬರವಣಿಗೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದರ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಈವರೆಗೆ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಟ ಪಡಿಸಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಮೂಲಕ ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಹಿ/-

Prabhavathi. K

ದಿನಾಂಕ: ೦೫-೮-೨೦೧೪

ಸ್ಥಳ: ಬೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರಭಾವತಿ.ಕೆ.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ.

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ-೧

೧.೧ ಪೀಠಿಕೆ

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಕಥೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅಬಾಲ ವೃದ್ಧರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವ ಆಕರ್ಷಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಣ್ಣ ಕಥೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. "ಪದ್ಯಂ ವದ್ಯಂ ಗದ್ಯಂ ಹೃದ್ಯಂ" ಎಂಬ ಮನೋರಮೆಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಸರಳ ಸುಂದರ ಗದ್ಯಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಎಂಬಂತೆ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳು ಸಮಾಜದ ವಾಸ್ತವ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಕಥೆಗಳು ಜನಜೀವನದ ಜೀವನಾಡಿಯಿದ್ದಂತೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತು ಕಥೆಗಾರನ ಸ್ವಂತ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಚಿತ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಕಥೆಗಳು ಓದುಗರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಕಥೆಯೇ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ ಎನಿಸುವಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಇತಿಹಾಸವಿದ್ದು, ಮನುಷ್ಯನು ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವ ಕುತೂಹಲ, ಆಸಕ್ತಿ, ಕೌತುಕಥೆ ಮೂಡಿದಾಗಿನಿಂದ ಕಥೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಭಾರತೀಯರು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ಯನೀಡಿದ್ದು, ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಥೆಗಳು, ಭಾಗವತ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾಣಗಳು, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಗಳಂಥ ಕಾವ್ಯಗಳು, ಗುಣಾಢ್ಯನ ಬೃಹತ್ಕತೆ, ರಘುವಂಶದಂಥ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು, ಪಂಚತಂತ್ರ-ಹಿತೋಪದೇಶದಂಥ ನೀತಿ ಕಥೆಗಳು, ಬುದ್ಧ ಜಾತಕಗಳು, ಜೈನ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಪರಂಪರೆಯು ಕಥೆಗಳ ಗಣಿಯೇ ಸರಿ ಆನಂದಕಂದರು ಜಾನಪದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು: "ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕತೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುದು. ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ, ವೇದಾಂತ ತತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳವರೆಗೆ ಕಥಾ ಜಾತಿಯ ವಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ದೊರೆಯುವವು. ವ್ಯಕ್ತಿ-ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಾಜ ಜೀವನವನ್ನು ಅಣಕಿಸಿ ತೋರಿಸುವ ಚುಟುಕು ಕಥೆಗಳಿರುವುವು. ತ್ಯಾಗವೀರರನ್ನು,ಧರ್ಮವೀರರನ್ನು,ಯುದ್ಧವೀರರನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದ ಪವಾಡ ಕಥೆಗಳಿರುವುವು. ಶೃಂಗಾರ ಸರಸಿಗಳಾದ ರಾಜ-ರಾಣಿಯರ ಸರಸ-ರಂಜಕ ಕಥೆಗಳೂ ಇರುವುವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಲವು ಕಥೆಗಳೂ, ಅರಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ, ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತಹವೇ ಇರುತ್ತವೆ." [೧]

೧.ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹ್ಯಿತ:ಸಣ್ಣಕಥೆ- ಆಮೂರ.ಜಿ.ಎಸ್-ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ ೨೦೦೩ -ಪು.ಸಂ ೯

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣಕಥೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದದ್ದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ. "೧೯೦೦ ರಿಂದ ೧೯೨೦ರ ವರೆಗಿನ ಕಾಲವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣಕಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕಾಲವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ೨೦ನೇ ಶತಮಾನವನ್ನು 'ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳ ಯುಗ' ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಥಾ ಪರಂಪರೆ ಇದ್ದರೂ ಆಧುನಿಕ ರೂಪ ದೊರೆತದ್ದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮಾದರಿಗಳಿಂದ. ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಕಥೆ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸಣ್ಣಕಥೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು 'ಮಧುರವಾಣಿ', 'ಸುವಾಸಿನಿ', 'ಸಚಿತ್ರಭಾರತ'ಗಳಂಥ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ ಕಾರಣ ಎನ್ನಬಹುದು. ೧೮೯೧ರಲ್ಲಿ ಪ್ರರಂಭವಾದ THE STRAND MAGAZINE ದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಥೆಯನ್ನೋದಿಯೇ ತಾವು ಮೊದಲ ಕಥೆ 'ರಂಗನ ಮದುವೆಯನ್ನು ಬರೆದುದಾಗಿ ಮಾಸ್ತಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ."[೨] ಪ್ರಾರಂಭದ ಕಥೆಗಾರರಾದ ಪಂಜೆಮಂಗೇಶರಾಯ, ಎಲ್.ಎನ್.ಕಾಮತ್, ಕೆರೂರು ವಾಸು ದೇವಾಚಾರ್ಯರ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು ಕೂಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ.

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ೧೮,೧೯ನೇ ಶತಮಾನ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಬ್ರಟೀಷರ ಆಗಮನ, ಆಳ್ವಿಕೆ, ಕ್ರೈಸ್ತಮಿಷ ನರಿಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ, ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿತಳೆದದ್ದು, ಮತ ಪ್ರಚಾರ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನ ಶಿಕ್ಷಣ ಇವೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಈ ಕಾಲವನ್ನು 'ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲ'ಎನ್ನಬಹುದು. ಹೊರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆ, ಇತಿಹಾಸಗಳ ಪುನರಾವಲೋಕನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಒಳಸತ್ವದ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಯಿತು. ಅನಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿ ಸುಧಾರಣೆ ತರಲು ಬಯಸಿದರು. ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಸತಿಸಹಗಮನ ವಿರೋಧಿಸಿ, ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ, ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೀಡಲಾಯಿತು. ಜನರಲ್ಲಿ ದೇಶಭಕ್ತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಆಂಗ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚ ಪರಿಚಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಕಾಣುವ ನೂತನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಕಾದಂಬರಿ, ಸಣ್ಣಕಥೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕಂಡುಬಂದು ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೊಸ ಮಾದರಿ, ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳಿಂದ ಸಣ್ಣಕಥೆ ಸತ್ವಯುತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು. "ಆರಂಭಿಕ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣೆ, ಅನುವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ 'ಸಣ್ಣಕಥೆ' ಪ್ರಕಾರ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯವೂ, ಸತ್ವಯುತವೂ ಆಗಿ

೨.ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ:ಸಣ್ಣಕತೆ ಆಮೂರ.ಜಿ.ಎಸ್-ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ ೨೦೦೩ -ಪು.ಸಂ ೨

ರಚನೆಗೊಂಡಿತು. ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು 'ಸಣ್ಣಕಥೆ' ಎಂದು ಕರೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದವರು ಮಾಸ್ತಿಯವರು. ಮಾಸ್ತಿಯವರಿಂದಲೇ ಸಣ್ಣಕತೆ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿತು ಎಂಬುದು ನಿಜವಾದರೂ ಈ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕಥೆಗಾರರಾದ ಪಂಜೆ, ಕೆರೂರು ಹಾಗೂ ಎಮ್.ಎನ್. ಕಾಮತರು ನೀಡಿದ ಕಾಣಿಕೆ ಮಹತ್ವವಾದುದು. ಪಂಜೆಮಂಗೇಶ ರಾಯರ 'ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕತಾಯಿ' ಸಣ್ಣಕಥೆ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಆಧುನಿಕ ಸಣ್ಣಕಥೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ".[೩]

ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆಗಮನದಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ದೊರೆತು, ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸ್ತ್ರೀ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶದೊರೆಯಲಾಗಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಸತಿಪದ್ಧತಿಯಂತಹ ಅನಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ವೈಚಾರಿಕತೆಯುಂಟಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹುಡುಕಾಟ ಹಾಗೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಮೊದಲಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು, ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಲಿದ ಪ್ರಕಾರವೆಂದರೆ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಥಾ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಮಹಿಳೆಯರೆಂದರೆ ತಿರುಮಲಾಂಬಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮ, ಗಿರಿಬಾಲೆ, ಶ್ಯಾಮಲಾ ಬೆಳಗಾಂವಕರ, ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮ, ಸೀತಾದೇವಿ ಪಡುಕೋಣೆ, ಭಾರತಿಬಾಯಿ ಪಣಿಯಾಡಿ, ಕೃಷ್ಣವೇಣಿಬಾಯಿ, ವಾಸಂತಿಬಾಯಿ ಪಡುಕೋಣೆ, ಲಲಿತಾರ್ಯೆ, ಲೀಲಾಬಾಯಿ ಕಾಮತ್, ಕಾಮಾಕ್ಷಮ್ಮ, ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ ಮೊದಲಾದವರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ಉನ್ನತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆ, ವಸ್ತುಗಳಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವಿಧವಾಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ, ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರೆದ್ದ ಲೇಖಕ, ಲೇಖಕಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಕುಟುಂಬ ಪರ ನಿಲುವನ್ನು ತಳೆದವರು. ಕುಟುಂಬ ಕೇಂದ್ರಿತವಾದ ಈ ಕಾಲದ ಬರವಣಿಗೆಯು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು ನೋಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಮಹಿಳೆಯರ ಬರಹಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ನೋವನ್ನು ಗಮನಿಸಿತಾದರೂ ಆ ನೋವಿನ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಕೀಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಸುಧಾರಣೆಯ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದವು. ಲೇಖಕಿಯರ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಹರಿದಿದ್ದು, ಶ್ಯಾಮಲಾದೇವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕಂತಿ, ದ್ಯಾಂವಕ್ಕನಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ, ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳ ಕೊರತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

---

೩ ಸಣ್ಣಕಥೆ ಸ್ವರೂಪ-ವಿನ್ಯಾಸ-ಡಾ.ಎಸ್.ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ- ಕಣ್ವ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ೨೦೧೩ ಪು.ಸಂ.೨೩

ನವ್ಯ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಲೇಖಕಿಯರ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಯಜಮಾನಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ, ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ದಿಟ್ಟ ಪಾತ್ರಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ಶತಶತಮಾನಗಳ ದಾಸ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಟೆದು ನಿಲ್ಲುವ ಚೈತನ್ಯ, ಬಂಡಾಯದ ಧ್ವನಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪಾತ್ರಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿಯವರು 'ಹತ್ತು ಕಟ್ಟುವ ಕಡೆ ಒಂದು ಮುತ್ತು ಕಟ್ಟು' ಎಂಬಂತೆ ಅವರ ಅಪರೂಪದ ಕಥಾ ಸಂಕಲನವಾದ 'ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು'ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ನೂತನ ಕಥಾ ತಂತ್ರ, ಶೈಲಿ, ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ದಲಿತರ ಗಟ್ಟಿದನಿ, ಸ್ತ್ರೀಯ ಆಯ್ಕೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಗಂಡಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾಯಕಿಯರ ಆಧುನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮ, ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಗಳ ಒಳಹು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

೧.೨ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ನವ್ಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಪ್ರಮುಖರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಸಿದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ, ವಿರೋಧಿಸುವ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯು ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಘಟ್ಟಗಳವರೆಗೂ ರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿಯವರ "ಕಳೆದು ಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು" ಕಥಾ ಸಂಕಲನದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಈ ನಿಬಂಧದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಪುರುಷ ಪ್ರದಾನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂ ಪರೆಯಲ್ಲಿ ವೇದಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟಗಳಾದ ನವೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ ಮತ್ತು ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಥೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪುರುಷ ನಿರ್ಮಿತ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದು. ಆಯಾ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರ ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತು, ಭಾಷೆ, ನಿರೂಪಣಾ ತಂತ್ರ, ಸ್ತ್ರೀವಿಮೋಚನೆ ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳ ಆಶಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುವುದು.

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸ್ತ್ರೀವಾದೀ ಚಳುವಳಿಯ ಪ್ರಭಾವವಿರಬಹುದು.

ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು, ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ದಲಿತವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು, ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಬಂದಿತ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬರೆಯುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು, ದಿಟ್ಟತನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣ ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಧ್ವನಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದ್ದು, ಕಥೆ ಹೇಳುವಲ್ಲಿನ ಚತುರತೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ, ವಿಷಯದ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಲೇಖಕಿಯರು ಎಲ್ಲೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನವ್ಯರ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದದ ಪ್ರಭಾವ ಕಂಡುಬರುವ ಹಾಗೆ ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರ ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತು, ಭಾಷೆ, ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಇವರ ಕಥೆಗಳ ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ಮಾನವನ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಾದ ಸಣ್ಣತನ, ಅವಮಾನ, ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಕಾಮುಕತೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ನೇಹ, ಮಮತೆ, ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆ, ಮುಗ್ಧತೆ, ಕಾಮಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಅನುಭವಿಸುವ ನೋವು-ಯಾತನೆಗಳ ಆಳವಾದ ಅರಿವು, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ತೀವ್ರತೆ ಹಾಗೂ ದಿಟ್ಟತನ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಗಂಡಿನ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ಮೊಸಗಳ ತೀವ್ರ ಅರಿವಿದ್ದೂ ಅವರು ಪುರುಷ ದ್ವೇಷಿಗಳಲ್ಲ. 'ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು', 'ಆಸರೆ' 'ವ್ಯಭಿಚಾರ' ಇಂತ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ದ್ವೇಷ, ಪ್ರೀತಿ, ಗೌರವ, ಅರ್ಪಣೆ ಇಂತ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂಪರ್ಕವೇ ಇಲ್ಲದ ಕಾಮುಕತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ದ್ವೇಷವೇ ಹೊರತು ಪುರುಷ ಜಾತಿಯ ದ್ವೇಷವಲ್ಲ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಒಳತೋಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ದಿಟ್ಟವಾಗಿ, ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿರುವುವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಂಬಲವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವರ ಕಥೆಗಳ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಂಜುಬರುಕರಲ್ಲ, ಹೇಡಿಗಳಲ್ಲ, ಕಟುವಾಸ್ತವದ ಅರಿವುಳ್ಳವರು. ಪಕ್ವತೆ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ.

"ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಬ್ಬರೂ ಅವರಿಬ್ಬರ ಪರಸ್ಪರ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ತುಂಬುವ, ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದ ಘಟಕಗಳು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಂಗಸು-ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದುರ್ಬಲವಾದವರೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆಕೆ ತನ್ನ ಅಂತ:ಸತ್ವದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಿಗಿಂತ ಮೇಲಾದವಳು. ಗಂಡಸು ತನ್ನ ಪಶುಬಲದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಆದರೆ ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣು ತಾನೆಂದೂ

ಗಂಡಸಿಗಿಂತ ಕೀಳಾದವಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು" ಎಂಬ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿಗಿಂತ ಕೀಳಾದವಳಲ್ಲ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಮೂಲಭೂತಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಕಾಮ ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಒಳಹನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನ ಬದುಕು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳನ್ನು, ಪರಂಪರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರೇಖೆಯನ್ನು ದಾಟಿವೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಾರಕಕ್ಕೇರಿರುವ ಅಮಾನುಷ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ಅಪ್ರಾಪ್ತಬಾಲಕಿಯರ ಮೇಲಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಗಂಡಿನ ಪಶುಕಾಮುಕತೆ, ಸಂಬಂಧಗಳ ಮಾಸುವಿಕೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರ ಗೋಮುಖ ವ್ಯಾಘ್ರತನಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು 'ಕಾಮ'ಕೇಂದ್ರಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣುವ, ಅದನ್ನೇ ಆಕೆಯ ಅಳತೆಯ ಮಾನದಂಡವನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವ ಸಮಾಜದ ಯಾಜಮಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳು ವಿಚಾರಶೀಲರು, ದಿಟ್ಟೆಯರು. ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಣ್ಣಿನ ವಯೋಮಾನದ ಅಂತರದ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದಾಗುವ ಲೈಂಗಿಕ ಅತೃಪ್ತಿ, ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ವ್ಯಭಿಚಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಒಳಹನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರೀತಿ, ತಾಯಿಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಸಹನೆ, ಕ್ಷಮಿಸುವಗುಣ, ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಗಾಢಪ್ರಭಾವ,ಅದರ ಸೆಳೆತದಿಂದಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನಾಹುತಗಳು, ಸಮಾಜದಲ್ಲುಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದು.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥಾರಚನೆಯ ಆಯಾಮವು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಜಾತಿ, ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಳು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾಳಜಿಗಳಿಂದ ಇವರ ಕಥೆಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವೂ, ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಕಥಾ ಆವರಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಸ್ತು, ಪಾತ್ರಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮಧ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ', 'ಬಸವಿ', 'ಹೋರಾಟ' ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ ನೈಜ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು, ಅದರ ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಬೈಗುಳಗಳ ನೈಜ ಸೊಗಡಿನೊಂದಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ, ಕಥೆ ಕಟ್ಟುವ ವಿಧಾನ, ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಸಂಬಂಧಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರಂಪರಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಹೇಗೆ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರ ಕಥಾಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ-೨

ಕನ್ನಡ ಕಥಾಪರಂಪರೆ: ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು

ಮಹಿಳೆ ದಾಸ್ಯತನಕೆ ಒಳಗಾದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಮಾನವಜೀವಿ ಎಂಬುಧನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾನುಗತವಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷಾಧೀನಗೊಂಡಿರುವುದರ ಹಿಂದೆ ಹಲವಾರು ಒತ್ತಡಗಳಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು ಮನುಸ್ಮೃತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಪುರುಷನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಶೋಷಣೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಎರಡನೆ ದರ್ಜೆಯ ಪ್ರಜೆಯನ್ನಾಗಿ ಪುರುಷ ಜನಾಂಗದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಮಾನದಂಡವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕೀಳರಿಮೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಹೆಂಗಸಿನ ವೃತ್ತಿಪರತೆ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು 'ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುವ' ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿಭೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕನಸುಗಳು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೆ ಬಂದಿವೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಅವಳ ಇತಿಹಾಸ ಚಲನಶೀಲತೆಯಿಂದ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡು ಮಡುಗಟ್ಟನಿಂತಿದೆ. ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ಮೃತಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಮಸುಕಾಗಿ ಹೋಗಿ ಪುತ್ರನಿಗೆ ದೊರೆತ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ತೀರ ಅಪ್ರಧಾನಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಹಾಗೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ದೊರಕದೆ ಹೋದವು. ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬಂದಿಸಲಾಯಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾಗಿ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಈ ದೇಶದ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅನುಕೂಲ ಹಾಗೂ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಚ್ಯುತರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ಮನುವಿನಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಮೂಲಮಾತೃಕೆಗಳೇ. ಈ ಎಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಮನುವಿನ ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಿವೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪರಾಧೀನಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಹೆಣ್ಣು ಪುರುಷಾಧೀನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಕ್ಷೇಮಕರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಅವಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು, ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಶೂದ್ರ ಸಮಾನಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಪಂಥದ ಚಳುವಳಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ರಾಜಮನೆತನಗಳು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಉದಾರವಾಗಿ ನಡಿಸಿಕೊಂಡವು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಧ್ಯಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮಗೊಂಡವು. ಪುರುಷಸಮಾಜವು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ

ಹಲವಾರು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಕಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ವೇದಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷರು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗಳಿಸುವ, ಆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರವಿತ್ತು. ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪತಿ, ಪತ್ನಿಯರು ಸಮಾನರಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸ್ಮೃತಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಲಾಯಿತು, ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅವರು ಗಂಡಸಿನ ಕೈಗೊಂಬೆಗಳಾಗಿ ಅವರ ಆಸ್ತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಬದುಕುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮುಸ್ಲಿಂರ ಆಗಮನದ ನಂತರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕುಸಿದವು. ಯುದ್ಧಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಪಹರಣ, ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ, ಹೆಣ್ಣು ಕೂಡಾ ಆಸ್ತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ, ಭೋಗದ ವಸ್ತುವಾಗಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನ ಪದಗಳು, ಗರತಿಯ ಹಾಡುಗಳು, ಜೋಗುಳದ ಹಾಡುಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಮಹಿಳೆ ಬದುಕುವ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಆಕೆ ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಕಥನ ಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಾವಗೀತಾತ್ಮಕವಾದ ಮುಕ್ತಕ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಡುಗೆ ವಿಫುಲವಾಗಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಆಗುದಕಿಂತ ಮಣ್ಣು ಆಗುದು ಲೇಸು
ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಮರವಾಗಿ ಇದ್ದರೆ
ತಣ್ಣನೆಯ ನೆಳಲಾಗಿ ಇದ್ದೇನು.

ಹಾಲುಂಡ ತವರಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹಾಡಲೆ
ಹೊಳೆದಂಡೆಲಿರುವ ಕರಕಿಯ ಕುಡಿಯಂಗ
ಹಬ್ಬಲಿ ಅವರ ರಸಬಳ್ಳಿ

ಬಂಜಿ ನಿನ ಮನಿಮುಂದ ಅಂಜೂರಗಿಡಹುಟ್ಟಿ
ಟೊಂಗಿ ಟೊಂಗೆಲ್ಲಾ ಗಿಣಿಕೂತು ಹಾಡ್ಯಾವ
ಬಂಜಿ ನಿನ ಬದುಕು ಹೆರವರಿಗಿ

ಇಂಥ ಸಾವಿರಾರು ಮುಕ್ತಕಗಳು ಮಹಿಳೆಯರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಕಾರ್ತಿಯರನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೊಲೆ ಮುಡಿ ಬಂದರೆ ಹೆಣ್ಣೆಂಬರು
ಗಡ್ಡಮೀಸೆ ಬಂದರೆ ಗಂಡೆಂಬರು
ಇವೆರೆಡರ ನಡುವೆ ಸುಳಿವಾತ್ಮ
ಗಂಡೂ ಅಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣೂ ಅಲ್ಲ ಕಾಣಾ ರಾಮನಾಥ

ಈ ವಚನ ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ಅನಿಸಿಕೆಯ ವಚನವಾಗಿರದೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಸಿಗದಿದ್ದ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ದೊರೆತ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ವಿಕಾಸವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರೆಂದರೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕ, ನೀಲಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಆಯ್ದಕ್ಕಿಲಕ್ಕಮ್ಮನವರು.

'ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ' ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಾಗೂ ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕವಿಯತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಳ ಕೊಡುಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾದುದು. ಆಕೆಯ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ದೃಷ್ಟಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಂಡ ಬಗೆ, ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅಪರೂಪವೂ, ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಹನ್ನೆರಡನೆ ಶತಮಾನದ ವಚನಯುಗವು ಸ್ತ್ರೀಗೂ ಆತ್ಮಭಾವ, ಬುದ್ಧಿಯಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬೆರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. "ಸತಿಪತಿಗಳೂ ಒಂದಾದ ಭಕ್ತಿಹಿತವಾಗಿಪ್ಪುದು ಶಿವಂಗೆ" ೪ ಸತಿಪತಿಗಳು ಒಂದಾಗದವನ ಭಕ್ತಿ ಅಮೃತದೊಳು ವಿಷ ಬೆರೆದಂತೆ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಆಧಾತ್ಮದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕಾಯಕ ತತ್ವದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆತ್ಮಬಲ ತುಂಬಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯೂ ದೊರೆಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ನೀಲವ್ವ, ಗೋಗವ್ವೆ, ಮೋಳಿಗೆ ಮಹಾದೇವಿಯಮ್ಮ, ಅಕ್ಕಮ್ಮ, ಸತ್ಯಕ್ಕ, ಸೂಳೆಸಂಕವ್ವರಂತ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ವಚನಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

---

೪ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯ ಸ್ವರೂಪ – ವಿವಿಧ ಲೇಖರು ಇಳಾ ಮುದ್ರಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ೨೦೦೬ ಪುಟ ೧೭೧

ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ದೊರೆತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದವರು ಸಂಚಿ ಹೊನ್ನಮ್ಮ, ಶೃಂಗಾರಮ್ಮ, ಚೆಲುವಾಂಬೆ ಹಾಗೂ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹೆಳವನಕಟ್ಟೆ ಗಿರಿಯಮ್ಮ. ಸಂಚಿಯ ಹೊನ್ನಮ್ಮ ಅವಳ ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮ ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪತಿವ್ರತಾಧರ್ಮ ಬೋಧಿಸುತ್ತ "ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣೆಂದೇಕೆ ಬೀಳುಗಳೆವರು ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಗಾವಿಲರು" ಎಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಚೆಲ್ಲುವಳು.

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ೧೮, ೧೯ನೇ ಶತಮಾನ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಇದನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಯುಗ (ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲ)ವೆನ್ನಬಹುದು. ಐರೋಪ್ಯರ ಆಗಮನದಿಂದಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಂಡು, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಿ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಲಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಾದ ನವೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ, ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿ ಮಾಡಿಬಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ.

೨.೧ ನವೋದಯ

ಇಪ್ಪತ್ತನೆ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೂ, ಹೆಚ್ಚು ಒಲಿದ ಪ್ರಕಾರ ಕಥಾರಚನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅಂದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತಿದ್ದ ಬಹುತೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಕಥಾ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬರೆದಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ತಿರುಮಲಾಂಬ, ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮ, ಶ್ಯಾಮಲಾ, ಗಿರಿಬಾಲೆ, ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮನವರ ಕಥೆಗಳು ಮೊದಲು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು ಗಮನಿಸ ಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಮಹಿಳೆಗೂ ಕಥೆಗೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಕಥೆ–ಕಥನದ ವಾರಸುದಾರರು. ಮಹಿಳೆ ಹಾಗೂ ಕಥೆ ಸಂಬಂಧ ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಗೆ ನಾಟಕಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ದೈವೀ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಸುಭಾಗ ಹೇಳುವಂತೆ ಗುಣಾಢ್ಯನ ಬೃಹತ್ಕಥೆಯ ಮೂಲ ಶಿವನಿಂದ ಕಥೆ ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಪಾರ್ವತಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಥೆ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯದೇ ಮೇಲುಗೈ ಇದಕ್ಕೆ

ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಪಂಚತಂತ್ರದ 'ದೇವದತ್ತನೂ ಕುಂಟಣಿಯೂ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಡಾವರ ಡಾಕಿನಿ' ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. [೫]

ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದೂ ಆಗಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಆಗಮನದಿಂದ ಉಂಟಾದ ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿಕಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ನವೋದಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರೇರಣೆಯಾದದ್ದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿರಂತರ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚಳುವಳಿ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ವರ್ಣ, ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಭಾರತೀಯ ಶ್ರೇಣಿಕೃತ ಸಮಾಜವು ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಸಂಪರ್ಕ ಬಂದಾಗ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ತನ್ನ ಜಡತ್ವವನ್ನು ತೊರೆದುಕೊಂಡು ಹಲವಾರು ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಓದುಗರಾದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ತ್ರೀ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳುವಳಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಹೊಸ ಎಚ್ಚರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿತು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಲಾಭ ಪಡೆದು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಸೃಜನಶೀಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು.

ನವೋದಯ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಲೇಖಕಿಯರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಇಪ್ಪತ್ತನೆ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ತೊಡಗಿದ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು ನಂಜನಗೂಡಿನ ತಿರುಮಾಲಾಂಬ ಆರ್. ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮ, ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮ, ಸರಸ್ವತಿಬಾಯಿ ರಾಜವಾಡೆ, ಶ್ಯಾಮಲಾದೇವಿ ಬೆಳಗಾವ್ಕರ್, ಬೆಳೆಗೆರೆ ಜಾನಕಮ್ಮ, ಸೀತಾದೇವಿ ಪಡುಕೋಣೆ ಮೊದಲಾದವರು.

ಈ ಕಾಲದ ಮೊದಲ ಲೇಖಕಿ, ಸಂಪಾದಕಿ, ಪ್ರಕಾಶಕಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ **'ಶ್ರೀಮತಿ ತಿರುಮಾಲಾಂಬ'** ಬಹು ಮುಖ್ಯರು. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತು, ಸಂವೇದನೆ, ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಗುರುತು ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ನೀಡಿದವರು ಇವರು. ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಲವು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ತೊಡಗಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಕಟಣೆಯತ್ತಲೂ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ತಿರುಮಾಲಂಬರವರು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ಅನಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ

---

೫. ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ:ಸಣ್ಣಕತೆ ಆಮೂರ.ಜಿ.ಎಸ್-ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ ೨೦೦೩

ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಇವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಗಳ ಸಂಸಾರದ ಚಿತ್ರಗಳು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ಅಪಸ್ವರಗಳ ಯಶಸ್ವೀ ಚಿತ್ರಣ, ಸ್ತ್ರೀಪರ ಹೋರಾಟದ ಮೊದಲ ಧ್ವನಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಂಡಾಯ ಎರಡೂ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುವುದು ಇವರ ವಿಶೇಷ.

೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ಇವರ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ 'ಸುಶೀಲೆ' ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಅಸಮದಾಂಪತ್ಯ ವಿದ್ಯಾವಂತೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದದ್ದು. ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿರೋಧವಿದ್ದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತೆಯರು ಅನುಭವಿಸಿದ, ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಧವೆಯರ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ 'ಮಾತೃನಂದಿನಿ'ಯಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ವಿರೋಧ, ಮದುವೆಯ ದುಂದು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಗಟ್ಟಿ ಪಾತ್ರವಾದ 'ನಂದಿನಿ'ಯನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕರ್ಮ ಫಲದಿಂದ ವಿಧವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು–ಪತಿಯ ಚಿತೆಗೇರದೆ, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ, ತಲೆ ಬೋಳಿಸದೆ, ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಊದುಬತ್ತಿ ಹೊಸಯದೆ, ತಮ್ಮ ಧೈರ್ಯ, ತ್ಯಾಗ, ಶೀಲ, ಸಾಹಸಗಳಿಂದ ಮನೆಯವರನ್ನು, ಸಮಾಜ, ದೇಶವನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಜವಬ್ದಾರಿ ಹೊರಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಹಾಗೂ ಇತರರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ, ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಪುನರ್ವಿವಾಹವಾಗದೆ, ಅತ್ತೆ ಮಾವರಿಗೆ ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು ಎಂಬುದು ಇವರ ನಿಲುವು. ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು, ಅವಿವೇಕ, ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಆತನಿಗೆ ನಿಷ್ಠಳಾಗಿರಬೇಕು. ತನ್ನ ತ್ಯಾಗ, ಸಹನೆ, ಒಳ್ಳೆಯತನದಿಂದ ಆತನನ್ನು, ಸಮಾಜವನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಸಾಹಸಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಈ ನಿಲುವಿನ ಸಮರ್ಥನೆ ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಣೀತ ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಿರುಮಲಾಂಬರವರು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಹೆಣ್ಣು (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಹಿಳೆ) ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವ ಪಾತ್ರ, ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಪುರಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವನ್ನು, ಪುರುಷನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಲೇ ಮಹಿಳೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಒಳಹುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ, ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲ ಪೌರಾಣಿಕವಾದವುಗಳು. ೧೯೨೭ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವರ ಸಚ್ಚರಿತ ಸುಧಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ರಾಮ, ಪರಶುರಾಮ, ಭೀಷ್ಮ, ಪುರು, ಸುಕನ್ಯೆ, ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಏಳು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಆರಂಭದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೋಲುವಂತಹ ರಚನೆಗಳನ್ನೇ 'ಆರ್.ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮನವರು' ಬರೆದರು. ಆದರೆ ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮನವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಕಸನದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಬಾಲ ವಿಧವೆ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಹಿಳೆಯಾದ ಇವರ ಬದುಕು ಬಹುತೇಕ ತಿರುಮಲಾಂಬರ ಬಗೆಯದೇ. ಆದರೆ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕತೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆಗಳ ಒಲವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೆ. ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸ್ತ್ರೀ ಮಾದರಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಲೇ ಮಹಿಳೆ ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿಯ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ಇವರ ಕಾಳಜಿ, ಗುರಿಯಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯವಿದೆ. "ಸ್ವತಃ ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ 'ಹೆಜ್ಜೆ ಮೂಡಿದ' ಸಾಧನೆ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮುದಾಯ 'ಎಚ್ಚೆತ್ತ' ನಿಲುವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ 'ಎಚ್ಚೆತ್ತ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಜ್ಞೆ' ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಠ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢ, ಖಚಿತ, ನೇರವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ." ೬

ಇವರ ಕಥೆಗಳು ಸಂಕಲನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿಲ್ಲ, ಬಿಡಿಕಥೆಗಳು ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಂಯುಕ್ತ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮನವರು ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ವಸ್ತುಗಳಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವಿಧವಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ, ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಮುರಿದ ರೆಂಬೆ', 'ದೇವನೆಲ್ಲಿ', 'ನನ್ನ ಧನವನ್ನು ನನಗೆ ತಾ', 'ಒಲ್ಲದ ಹೆಂಡತಿ', 'ಅಂಜುಬುರುಕಿ', 'ದೈವೇಚ್ಛೆ' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧವಾ ಸಮಸ್ಯೆ, ಮುರಿದ ರೆಂಬೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಲ ವೈಧವ್ಯ, ಬಾಲ ವಿಧವೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು, ಅದರ ಕಾರಣ, ಪರಿಣಾಮ, ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಲವಿಧವೆಯಲ್ಲಿ ಮರುವಿವಾಹವನ್ನು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೈಧವ್ಯ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕರ್ಮವೆಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂರದೇ, ಬಂದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ, ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೊರೆದು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. 'ದೇವನೆಲ್ಲಿ' ಕಥೆಯ 'ಚಿನ್ನಿ' ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವ ನೋವು, ಪಂಚಮ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಅವಮಾನ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತನಾರ್ಹವಾದವು. ವೈಧವ್ಯ, ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಗಳ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಬಗೆಗಿನ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯವರ ಹೀನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿವೆ.

---

೬. ಜೀವನದಿ-ಡಾ.ಗೀತಾ ಪ್ರಸಾದ್. ಪು.ಸಂ. ೯

ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮನವರ ಮುಖ್ಯ ಕಾಳಜಿ ಸ್ತ್ರೀಪರವಾದುದು ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀ ಪರತೆಯ ಕಾಳಜಿಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲೆತ್ನಿಸಿರುವುದು ಈ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. 'ಅಕ್ಕನಪಾಶ' ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂಬ ದನಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. 'ಕಳ್ಳ' ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗುವ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗೆಗಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ 'ಏನು ಸಂಬಂಧ?' ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ನೆರೆ ಹಾವಳಿಯಂತ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿರುವುದನ್ನು 'ದೇವಿಯ ತ್ಯಾಗ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಮೂರ್ಖರಾಗುವ ವಸ್ತುವುಳ್ಳ ಕಥೆಗಳೆಂದರೆ ನನ್ನ 'ಬೆರಳುಗಳು', 'ಗ್ರಹಣ'. ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಕಥೆ 'ಕುಂಟಕರು'. ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯದ ಸಣ್ಣ ದನಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಸಮಾಜದ, ಕುಟುಂಬದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗ, ಸಂಯಮ, ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲೆತ್ನಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಬಲ್ಲ ಅರ್ಹ ಲೇಖಕಿ 'ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮ'. ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ.ಟಿ.ಜಿ. ಕೃಷ್ಣ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ 'ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮ' ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಪೂರ್ವ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಬರಹಗಾರ್ತಿ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದೇ ದುಸ್ತರವಾಗಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು 'ಕಂಬನಿ' (೧೯೩೯) ಮತ್ತು 'ಚಿಗುರು' (೧೯೪೨). ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಗೌರಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ರೂಪವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರ ಕಥೆಗಳು ನೇರವಾದ ಸರಳ ನಿರೂಪಣೆ, ವಾಸ್ತವದ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣ, ಮನ ಮಿಡಿವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಗೌರಮ್ಮನವರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ದೇಶಸೇವೆ ಮಾಡಿದವರು. ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿನ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವಿಧವಾವಿವಾಹ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿನ ಪೀಡನೆ-ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಪುನರ್ ವಿವಾಹ' ಇವರ ಮೊದಲ ಕಥೆ. ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಮರು ಮದುವೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಕಥೆ. ಈ ಕಥೆಯ ಬಾಲ ವಿಧವೆ 'ರಾಜಿ' ಬಂಡಾಯಗಾರ್ತಿ. ಮೂವತ್ತೈದರ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತ ವಿಧುರ ರಾಜಿಯಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಣೆಗೊಂಡು ಆಕೆ ಬಾಲ ವಿಧವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಮದುವೆಯಾಗ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ನಿನಗಾಗಿ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡುವೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವೆ ಎಂಬ ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ರಾಜಿ, ನಿಮಗೆ

ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲ, ನಿಮಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವುದು ಮೋಹ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೀವು ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದುದಾದರೆ ಅವಳು ಸತ್ತ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಧೈರ್ಯವಿದ್ದರೆ ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮದುವೆಯಾಗಿರಿ. ನಾನು ಬಾಲವಿಧವೆ ಎಂಬುವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ಥಿತಿ ಬಗೆಗಿನ ಕಾಳಜಿಯ ಮನೋಧರ್ಮ ಒಡಮೂಡಿವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಥ ದಿಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಗಟ್ಟಿ ನಿರ್ವಹತೆ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯ ಧನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು, ಪ್ರಯೋಗ ಶೀಲ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಕಥೆ 'ಆಹುತಿ' ಬಡತನ, ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ, ಆದರ್ಶ, ಡಿಗ್ರಿಗಳು ಹೇಗೆ ಬದುಕನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು, ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ಚಿತ್ರಣ ನೈಜವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ನಿರುದ್ಯೋಗದಿಂದ ಯುವಕರ ಆದರ್ಶಗಳು, ಬಯಕೆಗಳು ಬಲಿಯಾಗುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಅದೃಷ್ಟದ ಆಟ', 'ನನ್ನ ಮದುವೆ' ಕಥೆಗಳು ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ಸಮಾಜದ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಭಾವನೆ, ಅಸಹಾಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ. 'ಕೆಲವು ಕಾಗದಗಳು' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮ ಮೂಲವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆಯೊಂದೇ ಇರಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ, ಅದು ಶುದ್ಧ ನಿಷ್ಕಾಮ ಪ್ರೇಮ ಆಗಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಲೆತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಪಾಪನ ಮದುವೆ' ಕಥೆ ಮದುವೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮಗುಲನ್ನು, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಯುವಕರಿಗಿರುವ ಭ್ರಮೆ, ಆದರ್ಶ, ಬಯಕೆಗಳ ನೋಟವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಲಾತ್ಮಕ ನಿರೂಪಣೆಯಾಗಿದೆ. 'ಮರದ ಬೊಂಬೆ' ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವ ಹಾಸ್ಯಭರಿತ ಕಥೆ. ಕಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಂಬೆಯಂತಿರುವ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ವ್ಯವಹಾರ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. 'ಮುನ್ನಾದಿನ' ಇದು ಗೌರಮ್ಮನವರ ಅಪೂರ್ವ ಕೊನೆಯ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಚಿಗುರು ಕಥಾಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮಾತಿವು– "ಚಿಗುರಿನೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಥೆಯ ವಸ್ತು ಚಿರಂತನವಾದವುಗಳು. ಅದು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನೊಳಗಿನ ಪರಸ್ಪರ ಆಕರ್ಷಣೆ, ಒಲವು, ದಾಂಪತ್ಯ–ದುರಂತವೋ ಸುಖ ಮುಕ್ತಿಯೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ತಂಗಿ ಗೌರಮ್ಮನವರ ಹೆಣ್ಣು ಹೃದಯ ಈ ವಸ್ತುವನ್ನೇ ಮುಗ್ಧ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಪ್ರೌಢ ವಿವೇಕದಿಂದ, ಸುಧಾರಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿರುವ ಸಮಾನ ತೂಕದಿಂದ, ನೀತಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ರಸಪಾಕಗೊಳಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. 'ಪಾಪನ ಮದುವೆ', 'ಮರದ ಬೊಂಬೆ',

'ಕಾಡನ ಕಥೆ' ಇವು ಮೂರು ಅವರ ಪರಿಪಕ್ವ ಪರಿಪಾಕೋನ್ಮುಖ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಕಥಾ ಕೌಶಲ್ಯದ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯಬಲ್ಲವು", ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ೭

'ಕಂಬನಿ' ಕಥಾ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ೧೨ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 'ವಾಣಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ' ಕಥೆಯ ಇಂದುವಿನ ಪಾತ್ರ ವಿಧವಾ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಆಯಾಮವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಬನಿ ಕಥಾ ಸಂಕಲನದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಈ ಕತೆಗಾರ್ತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ: "ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಟುತ್ವವಿದ್ದರೂ ರೊಚ್ಚಿಲ್ಲ; ಸೋದ್ದೇಶ ಲೇಖನದ ಸೂಚನೆಯಿದ್ದರೂ ಅವಾಸ್ತವ ಆರ್ಭಟಯಿಲ್ಲ; ಕಲೆಯ ನೈಜವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೃದಯದ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಸಾರುವ ಈ ಕಥಾ ಗುಚ್ಚವು 'ಶ್ರೀನಿವಾಸ', 'ಆನಂದ'ರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿದ ವಾಚಕರಿಗೆ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಕಥೆಗಳ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗುವುದೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ", ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.೮ ಗೌರಮ್ಮನವರು ರಚಿಸಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ಕಥೆಗಳು ಪತ್ರಗಳ ರೂಪವಲ್ಲಿವೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಕೆಲವಾದರೂ ಪತ್ರಗಳು ಕಥೆಯ ಒಡಲಲ್ಲಿ ತೂರಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಪತ್ರಗಳಂತೆ ಗೌರಮ್ಮ ಬಳಸಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ತಂತ್ರವೆಂದರೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸುದ್ದಿಗಳು. ಹೆಣ್ಣು ಅನುಭವಿಸುವ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಿರಲಿ, ಪ್ರಣಯ ಭಂಗವಿರಲಿ, ಅತ್ಯಾಚಾರವಿರಲಿ, ವಿವಾಹೇತರ ಸಂಬಂಧದ ಪರಿಣಾಮವಿರಲಿ, ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮಗಳಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಈ ತಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪತ್ರ, ವರದಿ, ಡೈರಿ ಮೊದಲಾದ ಮಾದರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕಥೆ ಹೇಳಲೆತ್ನಿಸಿದ ಗೌರಮ್ಮ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಯ ಅರಂಭಿಕ ಘಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಬಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ವಸ್ತುನಾವೀನ್ಯತೆ, ತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯೆಂಬ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ **'ಶ್ರೀಮತಿ ಶ್ಯಾಮಲಾದೇವಿ ಬೆಳಗಾವ್‌ಕಾರ್'** ನವೋದಯ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ ಹೆಸರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಂದಿನ ಲೇಖಕಿಯರು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಕಥಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡದ್ದು ಶ್ಯಾಮಲಾರವರ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ. "ಶ್ಯಾಮಲಾರ ಕಥಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ಹಾಗೂ ವರ್ಗಗಳ ಜನರ ಜೀವನಾನುಭಗಳ ಒಳನೋಟಗಳಿವೆ. ದುಡಿದು ತಿನ್ನುವ ಗಟ್ಟಿಗಿತ್ತಿಯರು, ಹೆತ್ತವರಿಂದಲೇ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ದಬ್ಬಲ್ಪಟ್ಟವರು, ಒಲ್ಲದ

---

೭. ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ:ಸಣ್ಣಕತೆ ಆಮೂರ.ಜಿ.ಎಸ್-ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ ೨೦೦೩ -ಪು.ಸಂ ೧೬೦
೮. ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ:ಸಣ್ಣಕತೆ ಆಮೂರ.ಜಿ.ಎಸ್-ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ ೨೦೦೩ -ಪು.ಸಂ ೩೨೮

ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನೋವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರು, ವಿವಾಹದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳು, ವಿವಾಹೇತರ ಮತ್ತು ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನೋವು ತಿಂದವರು-ಹೀಗೆ ಹಲವು ಮುಖದ ಮಹಿಳಾ ಜಗತ್ತು ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ." [೯]

'ಕರುಳ ಕತ್ತರಿ', 'ತಾಯಿ ಮಾತಾಯಿ', 'ಸ್ನೇಹ ದರ್ಶನ' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ನಾಯಕಿಯರು ವೇಶ್ಯಾ ಜೀವನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲು ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆತ್ತವರೇ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಥಹ ಬದುಕಿಗೆ ತಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಪರ್ಯಾಸದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳ ಈ ನಾಯಕಿಯರು ಇತರರ ತಾತ್ಸಾರ, ಒಪ್ಪದ ಬದುಕಿನ ಒತ್ತಡಗಳ ಮಧ್ಯೆ ದೃಢವಾದ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. 'ನೀಲೆಯ ಸಂಸಾರ', 'ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ನೋಡಿದವರ', 'ಸವತಿಯರು', 'ಮೂರುನೂರಾ ಅರವತ್ತೈದು' ಈ ಕಥೆಗಳು ಹೆಣ್ಣಿನ ಇಷ್ಟಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿವೆ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ವಿಷಮವಿವಾಹ, ಆಧುನಿಕ ವೈವಾಹಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ವಿರೋಧಾತ್ಮಕ ಕಾಳಜಿ ತೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲೇ ಬದುಕಿನ ಒಳರಚನೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವ ರೀತಿ 'ಸ್ನೇಹದರ್ಶನ'ದಲ್ಲಿದೆ.

ಲೈಂಗಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮುಖಗಳು ಶ್ಯಾಮಲಾರವರ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಕುಡುಕ ಮತ್ತು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ಗಂಡನಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ಕಂತಿ (ಕಂತಿಯ ದೇಶಾಂತರ), ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ತಾಯಿಯಾಗಿ ವ್ಯಥೆ ಪಡುವ ಶಾಲಿನಿ (ವಸಂತರಾಯನ ಮದುವೆ), ತಾಯಿಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಲೀಲಾ (ತಾಯಿ ಮಾತಾಯಿ) ಮತ್ತು ಹೆತ್ತವರ ದುರಾಸೆಯಿಂದ ವೇಶ್ಯೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಚಂದ್ರಾ (ಕರಾಳ ಕತ್ತರಿ). ಈ ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋವು ತಿನ್ನುವುದು ಸಮಾಜದ ವೃತ್ತಿಗಳಿಂದಲೇ ಆದರೂ ಅವರ ನೋವಿನ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ತಮಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರವಿದ್ದರೂ ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಗಟ್ಟಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಶ್ಯಾಮಲಾ ತನ್ನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದು ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾಗಿದೆ.ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುವುದು ಶ್ಯಾಮಲಾರ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಸ್ತ್ರೀ ಕಥಾಪಾತ್ರಗಳು

---

೯. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂವೇದನೆಯ ಸ್ವರೂಪ-ಎನ್.ಗಾಯತ್ರಿ. ಇಳಾ ಮುದ್ರಣ.ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.೨೦೦೬ಮು.ಸಂ.೯೩

ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗೆ ತುಡಿಯುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವವರು. ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯ ಕರಾಳತೆಯಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಬಯಸುವ 'ಪ್ರೇಮ', ಲೀಲಾರಂತಹವರು ವಿದ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು, ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೋಭಾವದವರೂ ಆಗಿ ಚಿತ್ರಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಳಜಾತಿಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು, ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಥೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಶ್ಯಾಮಲರ ಕಥೆಗಳದ್ದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜೋಗಿತಿ ದ್ಯಾಂವಕ್ಕನ ಧೀರ, ಉದಾರ ಬದುಕು ಗಮನಾರ್ಹ. ಇಂಥ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವನ ಪರವೂ, ಪ್ರಗತಿಪರವೂ ಆದ ನಿಲುವನ್ನು ಶ್ಯಾಮಲ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ಯಾಮಲಾರವರ ಕಥೆಗಳ ಭಾಷೆ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಸ್ತರದ್ದು, 'ಟೀಪೂ–ಟಾಮಿ', 'ಮೂರುನೂರಾ ಅರವತ್ತೈದು' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆ ಬಳಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, 'ದಾಜೀಬಾನ ಬ್ಯಾಂಕು', 'ನಡೆದು ಬಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ', 'ಕಂತಿಯ ದೇಶಾಂತರ' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಡುಭಾಷೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಇವರು.

'ಗಿರಿಬಾಲೆ' ಕಾವ್ಯನಾಮದ **'ಸರಸ್ವತಿಬಾಯಿ ರಾಜವಾಡೆ'**ಯವರ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು 'ಆಹುತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಥೆಗಳು', 'ಕದಂಬ', 'ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹ'. ಬಡತನ, ಜೀತ ಪದ್ಧತಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಪ್ರೇಮದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು ಇವರ ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತು. ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕವೇ ಸ್ತ್ರೀ ಪರ ನಿಲುವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ವಸ್ತುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇವರ ಕಥೆಗಳು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಿಡುಗು, ವಿಧವಾ ಸಮಸ್ಯೆ, ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ, ಗ್ರಾಮಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕಲ್ಪನೆ, ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳುವಳಿಯ ಪ್ರಚಾರ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ವೈವಿಧ್ಯ ಪೂರ್ಣವೆನಿಸಿವೆ. 'ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ', 'ಸಮಾಧಿಯ ಬೆಳಕು', 'ಆಭಿಕ್ಷುಕಿ', 'ಅವಳ ಉದ್ಧಾರ' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಮರುಮದುವೆಯೊಂದೆ ಪರಿಹಾರ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿಲುವಿದೆ. 'ಆಹುತಿ', 'ಸಂದೇಶ', 'ಚಾವುಡಿಕೂಟ', ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ವಾದಿ ಧೋರಣೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಒಂದೊಂದು ಪಾತ್ರ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ನಿಶ್ಚಿತ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನಿಲವುಗಳಿಲ್ಲದ ಇತರ ಎರಡು ಪಾತ್ರಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ತಂದು, ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ತಂತ್ರ 'ಚಾವುಡಿಕೂಟ' ಕಥೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟತೆ. 'ಸಂದೇಶ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರ–ತಂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಆಧುನೀಕರಣವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಹೆಣ್ಣಿನ

ಬದುಕಿನಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ನಿಷ್ಠನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. 'ಪ್ರತಿಕಾರ', 'ತಾಯೇ! ಶಾಂತಿ', 'ಪ್ರವಾಹ', 'ಪತಿತೆ', 'ಕುಲವಧು', 'ಬಡವರ ಕಣ್ಣೀರು'- ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಹಾಗೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ತಾಯೇ! ಶಾಂತಿ!'- ಕಥೆಯು ಬಡತನ, ಪುರುಷ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗಿದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. 'ಕುಲವಧು'-ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ನಿವೃತ್ತರಾಗಿರುವ ಬಡವರಾದ ಪದ್ಮನಾಭರು ತಮ್ಮ ಮಗಳು ಗಂಗಾಳ ಮದುವೆಗಾಗಿ ನೆಡೆಸಿದ ಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ವಿಫಲವಾಗಿ ಹತಾಶ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿದಾಗ, ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಗಳನ್ನು ಸೂಳೆಯನ್ನಾಗಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿ, ಊರಿಗೆ ಮರಳಿ ಈ ಹಿಂದೆ 'ಬಡವರೆಂದು ನಡತೆಗೆಟ್ಟವರೆಂದು' ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಗಂಗಾಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತೀಕಾರ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ವಿಷ ವರ್ತುಲದ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀಕಾರದ ವೈಖರಿ ತೀರಾ ಹೊಸತಾದದ್ದು. ಬಡವರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವ ಸಮಾಜದ ಮೇಲಿನ ಆಕ್ರೋಶ ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. 'ಕಾಳಿ' ಕಥೆಯ ಜಾತಿ ಸಮಸ್ಯೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಭೀಕರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕೆಳಜಾತಿಯವರು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕಡೆಯಾಗುವ ದುರಂತ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

'ಅವಳ ಉದ್ಧಾರ'-ಕಥೆಯ ದುರಂತ ನಾಯಕಿ ಗೋಪಿ, ಬಾಲ ವಿಧವೆಯಾದ ಈಕೆ ಪುರುಷ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆ, ನಿರಾಶ್ರಿತಳನ್ನು ಸಮಾಜ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ನೊಂದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಅನುಕಂಪದ ಮುಖವಾಡ ಹೊತ್ತ ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ, ನೊಂದ ಹೆಣ್ಣನ್ನೇ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶೋಷಣೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖದ ಅನಾವರಣವನ್ನು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಗಿರಿಬಾಲೆಯವರು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವಿಧವಾ ಸಮಸ್ಯೆ, ಅಸಮ ವಿವಾಹಗಳು ಹೇಗೆ ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆಗೂ ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲವು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕಥೆ ಚಿಂತಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ.

'- X - = +!' ಈ ಕಥೆ ತನ್ನ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಿಂದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಧ್ವನ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಈ ಕಥೆ ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ನಡುವಿನ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಥೆಗಳ ನಾಯಕಿಯರು ದಿಟ್ಟೆಯರೂ, ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆ

ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲರು, ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಲ್ಲರು, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡಲು ವೇಶ್ಯೆಯರಾಗಿ ಅದನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು, ಕಪಟ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲರು. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳು ಜೀವಂತ ಸತ್ಯಗಳ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಆದರ್ಶ ಹೊತ್ತ ದೇವಿಯರಲ್ಲ. ಶೋಷಣೆ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತುವ ಹೋರಾಡುವ ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ "ಗಿರಿಬಾಲೆಯವರ ಮೊದಲ ಕಥಾಸಂಕಲನ 'ಆಹುತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಥೆಗಳು' ೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಾಗ 'ದಿಹಿಂದೂ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕರೊಬ್ಬರು "The uncrowned Queen of short stories" ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಸತ್ಯಾಂಶವು ಅವರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ" ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಸಮಂಜಸವಾಗಿವೆ. ೧೦

೨.೨ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ

ಬದುಕನ್ನು ಅದು ಸಾಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ನವೋದಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಹಾದಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಬಹುದು, ಸಾಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿತು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಕೆಳಸ್ತರದ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲ್ಪಟ್ಟವರ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದು ಮೊದಲಿಗೆ ಕಾಣುವುದು ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಲ್ಲಿ. ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಅಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಶ್ರೇಣೀಕೃತವಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದವರು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಬರಹಗಾರರು. ಸ್ತ್ರೀಯರ, ಕೆಳಜಾತಿ ವರ್ಗಗಳ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನವೋದಯ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರಿಗಿಂತಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತೆರೆದಿಡುವಲ್ಲಿ ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಬಡತನದ ನರಳಾಟ, ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಹರಸಿ ನಗರಗಳಿಗೆ ಬಂದು ನಗರದ ತಲೆ ಹಿಡುಕರ ಕಾಮ ಪೀಪಾಸೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ವೇಶ್ಯೆಯರಾದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುವರು. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳುವಳಿ ತನ್ನೊಳಗಿನ ಒತ್ತಡ, ಆವೇಶಯುತ ಬರವಣಿಗೆಯ ತೀವ್ರತೆ, ಪ್ರಖರತೆ, ಅತಿಯಾದ ಅಬ್ಬರ, ಘೋಷಣೆ ಇವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದು, ಈ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲೇಖಕಿಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

---

೧೦. ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. ಡಾ.ಗೀತಾ ಪ್ರಸಾದ್-ಧಾತ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ- ಪು.ಸಂ ೧೪೬

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರು ದಯೆ, ಅನುಕಂಪ, ವಿವೇಕ, ವಿವೇಚನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್.ವಿ.ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ, ತ್ರಿವೇಣಿ ಮತ್ತು ಡಾ॥ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನರ ಬರಹಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಷಮ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿರುವ ಯತ್ನಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಸಮತೋಲನಗಳನ್ನು, ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಕಥಾ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಕುಟುಂಬವೇ ಪ್ರಧಾನ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಎದುರಿಸುವ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ, ಗಂಡಿನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಅವಳ ನೋವು, ಅಸಹಾಯಕತೆಗಳು, ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪೂರಕವಾದ ವಾತಾವರಣವು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

'ಹೆಚ್.ವಿ.ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ' ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವುದು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು. 'ನಿರಾಶ್ರಿತೆ', 'ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ', 'ಮರು ಮದುವೆ' ಮತ್ತು 'ಲಕ್ಷ್ಮೀ' ಇವು ಅವರ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನವರ ಕಥೆಗಳು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು ಅವರು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ವಸ್ತುವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜಗತ್ತೇ ಈ ಕಥಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಎನಿಸಿದರೂ ಸ್ತ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ವಿವಾಹ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧಗಳ ಪ್ರಚಲಿತ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೋಟಕ್ಕೆ ಅರಿವಾಗಬಲ್ಲದು.

ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆತಿದ್ದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಬಂದ ಚಳುವಳಿ ಕೋಮುಗಲಭೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ದ್ವೇಷಾಸೂಯೆ, ರಾಕ್ಷಸ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ಮುಖಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಳೊಳಗೆ ಆಗ ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದುಂಟು. 'ನಿರಾಶ್ರಿತೆ' ಮತ್ತು 'ದಮಯಂತಿ' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೋಮುದಳ್ಳುರಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಭಸ್ಮವಾದ ದಾರುಣ ಘಟನೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಬದುಕುಳಿದು, ಹಿಂದಿನ ಕುಟುಂಬದ ಭದ್ರ ಬದುಕನ್ನು ಸಮಾಜದ ಗೌರವವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ನೆಲೆಯಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವ ಯತ್ನ 'ನಿರಾಶ್ರಿತೆ' ಮತ್ತು ದಮಯಂತಿ' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. 'ನಿರಾಶ್ರಿತೆ' ಕಥೆಯ ತುಳಸಿ, ಅತ್ಯಾಚಾರದ ಫಲವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತನ್ನ ಕೂಸಿನ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಹೊಸ ಅರ್ಥ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಇವರ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದ ಗಂಡಂದಿರು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ತೀರಾ ದುರ್ಬಲರು, ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ, ಸಮಾಜ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಬದ್ಧರಾಗಿ ತೋರುವುದನ್ನು ಲೇಖಕಿ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ದಮಯಂತಿ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ದಮಯಂತಿಯಂತಹವರ ಬದುಕು ನಿರ್ನಾಮವಾಗಿದ್ದರೂ,

ಎಲ್ಲಾ ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಗಳಲ್ಲ, ಅವರಲ್ಲೂ ದಯೆ, ಅನುಕಂಪ, ಮಾನವೀಯತೆ, ವಿವೇಚನೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು 'ಮಹಮ್ಮದನ' ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಿರುವರು. ಈ ಕಥೆ ಸೂಚಿಸುವ 'ಅಂತರ್ ಧಾರ್ಮಿಕವಿವಾಹ' ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂಥಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸುವುದು. ಅಂಥಹ ಪ್ರಗತಿಪರ ಆಶಯವನ್ನು ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಚಿಂತಿಸಿರುವುದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳುವಳಿಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ್ದ ಪ್ರಭಾವವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಇಡೀ ದೇಶದಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿದ್ದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಗಾಳಿಯೂ ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿರಬೇಕು.

ಇವರ 'ಒಂದು ಪ್ರಕರಣ' ಕೃತಿಯು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ದ್ವಂದ್ವಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಥೆಯ 'ಗ್ರೇಸ್'ಳ ಪಾತ್ರ ಬದಲಾಗುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನವರ ಕಥೆಗಳು ಸರಳ ನಿರೂಪಣೆಯ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬದ್ಧವಾದವು. ಆದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹಲವು ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಅಲ್ಲಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಮಾತ್ರ ಬಂಧಿತಳು, ಶೋಷಿತಳು ಎಂಬುದರ ಆಚೆಗೆ ಪರಂಪರೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ, ಪುರುಷರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿಯೇ ಬಂಧಿತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಯು ಇಬ್ಬರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಧ್ವನಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ನಿಜವಾಗಿ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಆಶಯವುಳ್ಳ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಎನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಮಾಯದ ನೆನಪು', 'ಸ್ಮರಣೆ', 'ಸರ್ಪಮತ್ಸರ', 'ಮರುಮದುವೆ', 'ಸುಪ್ತಬಯಕೆ', 'ಸರಿದಬೆರಳು', 'ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ'ಗಳಂಥ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಮಗ್ಗಲುಗಳಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕತೆ, ತಾಯ್ತನದ ಹಕ್ಕು, ವಿವಾಹದ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರೇಮ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ನೈತಿಕ ನಿರ್ಧಾರ, ಗಟ್ಟಿ ನೆಲೆಗಳ ಜೊತೆ ಪುರುಷರ ಮಾನಸಿಕ ಒಳತೋಟಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಲೇ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥ, ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ಅವರೊಳಗಿನ ದಯೆ, ಅನುಕಂಪ, ವಿವೇಕ, ವಿವೇಚನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂಥ ವಿಶಾಲದೃಷ್ಟಿಯ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

'ಅನುಪಮಾರ' ಕಥೆಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕುತೂಹಲ ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಮನೋಭಾವವು ದಿಟ್ಟವಾಗಿ, ಖಚಿತವಾಗಿ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಅವರ ಬರಹವು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೇ ಜನ ಜಾಗೃತಿಗೂ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಡೆದವರು ಅನುಪಮಾ. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳುವಳಿ

ಉತ್ಕರ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇವರು ಕಥೆಗಳ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರು. ಇವರು ನಿರಂಜನರ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಬೇಕು. ಜೀವನ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಸಮಾನತೆ, ಭರವಸೆ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಪ್ರಗತಿ ವಿರೋಧಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಾರದೆಂಬ ಆಶಯ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುಪಮಾ ಅವರ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು ವರ್ಗ, ಜಾತಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವೈಷಮ್ಯಗಳನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. 'ಮಣ್ಣಿನ ದಿಬ್ಬ', 'ಆ ಮೂರು ಮನೆಗಳು', 'ಒಂಟಿಹಾಯಿ', 'ರೂವಾರಿಯಲಕ್ಷ್ಮಿ', 'ಮಣ್ಣು', 'ಚಕ್ರಗಳು', 'ಅಣಉಡುಗಿ' ಮೊದಲಾದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವರ, ರೈತರ, ಕೂಲಿಕಾರರ, ಕಾರ್ಮಿಕರ, ದಲಿತರ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರವಾದ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳಸ್ತರದ ಜನರ ಬದುಕು, ಇವನ್ನು ಒತ್ತರಿಸಿ ಬದುಕಿರುವ ಸಿರಿವಂತರು, ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಗಳು, ಮೇಲ್ಜಾತಿಯವರು, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಗಳು, ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪುರುಷ ಪ್ರಪಂಚವಿರುವುದನ್ನು ಅವರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜ ಶ್ರಮದ ಸಮಾನ ಸ್ಥಿತಿ, ಫಲದ ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬರಬಹುದಾದ ಸಮತೆ, ಘನತೆ, ಗೌರವ, ಸ್ನೇಹ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳಂಥ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ನೆಲೆಯದಾಗಿರದೆ, ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಅಸಮಾನತೆ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಭ್ರಷ್ಟತನ, ನೈತಿಕ ಅಧಃಪತನಗಳತ್ತ ಸರಿದಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಮ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಅನ್ಯಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರೋಧ, ಅದನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಜನರು ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಕಳಕಳಿ ಅನುಪಮಾ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಅವರ 'ಕಣ್ಮಣಿ' ಕಥಾ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಚದುರಂಗರು ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ; "ಗೌರಮ್ಮ, ಶ್ಯಾಮಲೆ, ವಾಣಿ, ಬಾಳನ್ನು ನೋಡುವ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ನಡೆಯುವ ಅಪಚಾರ, ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದರೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ದುರಂತದ ನೈಜ ಕಾರಣವನ್ನು ಅರಿಯಲಾರದೆ ಹೋದರು. ಅನುಪಮಾ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಮತೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಹೋದ ಇತರ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಪದ್ಧತಿಯ ಶೃಂಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ತೊಳಲುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜ; ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸದ ಹೊರತು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ; ಅವಳ ಬಾಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಅರಳಿ ತನ್ನ ಪರಿಮಳವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೆ ನವಿರಾಗಿ ಬೀರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ".೧೧ ಈ ಮಾತು ಅನುಪಮರ ಕಥೆಗಳ ಆಶಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತವೆ. ಇವರ ಯಶಸ್ವಿ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ 'ಮಣ್ಣು ದಿಬ್ಬದ ಮೇಲೆ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಊರಾಚೆಯ ಮಣ್ಣು ದಿಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಕೂಲಿಕಾರರು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜೋಪಡಿಗಳು ಶ್ರೀಮಂತನೊಬ್ಬನ

---

೧೧. ಸಣ್ಣಕಥೆ ಸ್ವರೂಪ-ವಿನ್ಯಾಸ-ಡಾ.ಎಸ್.ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ- ಕಣ್ವ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ೨೦೧೩ ಪು.ಸಂ.೨೩೩

ದುರಾಸೆ, ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದ ಅಸಹಾಯಕ ಕೂಲಿಗಾರರು ಆಸರೆ ಅರಸುತ್ತಾ ಹೊರಡುವ ಚಿತ್ರಣ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ನಸು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಗುದ್ದಲಿ ಹಾರೆ ಹೊತ್ತ ಈ ಮುಸುಕು ಆಕಾರಗಳ ಚಿತ್ರ ಅವರ ಹೋರಾಟದ ಮುಂದುವರೆಯುವ ಆಶಾವಾದವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದುರಂತದ ಚಿತ್ರವಿದೆ; ಭಾವಾವೇಶ, ಆಕ್ರೋಶವಿಲ್ಲ. ಇವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ ಅದರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿರಾಡಂಬರವಾದ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ, ನಿರೂಪಣೆ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಇವರ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಲೇಖಕಿಯ ಉದ್ದೇಶಿತ ವಿಷಯದ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

ಜಿ.ಎಸ್. ಅಮೂರರವರು ಎರಡನೆಯ ಪೀಳಿಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕಿಯರಾದ ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನ ಹಾಗೂ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರಂಥ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು (ಕಥೆಗಳನ್ನು) ಕುರಿತು ಇವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಇರದೇ ಹೋದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಅರಿವು ಜಾಗೃತವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದನಿ ಎತ್ತುವುದು, ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಕೃತಿಗಿಳಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿತು.

ಈ ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಿಳಿವು ಹಾಗೂ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಈ ಲೇಖಕಿಯರು ಸಣ್ಣಕಥೆಯ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಳ, ವಿಸ್ತಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕೇವಲ ಬಲಿಪಶುವನ್ನಾಗಿ ಕಾಣದೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವಳ ಹೊಸ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಶಕ್ತರಾದರು. ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಶಾವಾದವೂ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು, ಮೂರು ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಹೆಸರಾಂತ ಬರಹಗಾರ್ತಿ **'ತ್ರಿವೇಣಿ'**. ಇವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವತಂತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಆಸೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ಅವುಗಳ ಹತ್ತಿಕ್ಕುವಿಕೆಯಿಂದ ಬದುಕು ಮುರುಟುವ ಬಗೆಯ ಚಿಂತನೆ ಎದ್ದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸರಳ, ಚತುರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಸ್ತ್ರೀ ಪಕ್ಷಪಾತತೆಯನ್ನು ದಿಟ್ಟವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ಬಂದದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜನರ ಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು. ಹರೆಯರ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸೆಳೆತಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ, ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಕಾಯುವ ಕನಸುಗಾರ ಯುವತಿಯರು ಯುವಕರು, ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ, ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಿಷ್ಠ ಹಿರಿಯರ ಸಮಾಜ ತ್ರಿವೇಣಿ ಕೃತಿಗಳ ಪಾತ್ರ ವರ್ಗ.

೨.೩ ನವ್ಯ

'ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಹಂತ. ಗೋಕಾಕರು ಈ ಹೆಸರನ್ನು ಕರೆದು ಇದನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ತಂದರು. ವಸ್ತು-ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆರಡರ ಯಶಸ್ವಿ ಸಂಗಮ ಅಡಿಗರ ರಚನೆಯಲ್ಲೇ ಕಂಡು ಬಂದದ್ದು. ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅಡಿಗರನ್ನು 'ನವ್ಯದ ನೇತಾರ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನವೋದಯವು ಆದರ್ಶವಾದ, ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಭುತ್ವ ಗೌರವ, ಅಲೌಕಿಕ ವಾದ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ ತುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲವು ಯುವ ಮನಸ್ಸು ಅಡಿಗರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ 'ನವ್ಯ' ಎಂಬ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿ, ನವ್ಯರೆನಿಸಿದರು. 'ನವ್ಯತೆ' ಎನ್ನುವುದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ 'ಮಾಡ್ರನಿಸಂ' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದು, ಇಂಗ್ಲೇಂಡಿನ ಮಾಡ್ರನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಗೊಳಗಾಯಿತು. ನವ್ಯರು ನವೋದಯದ ಆದರ್ಶ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ, ದೈವ,. ಕನಸು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ವರ್ತಮಾನ, ಪ್ರಸ್ತುತತೆಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅಂತರ್ಮುಖತೆಯ ಆಲೋಚನ ಮಾದರಿ ಒಳಗೊಂಡ ಬರಹಗಳು ಅವರಿಂದ ಹೊರಬಂದವು. ಸ್ವಂತ ಅನುಭವ, ಮನಶಾಸ್ತ್ರದ ಕೆಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿದರು.

ನವ್ಯವು ಅನುಭವವನ್ನು ಜೀವನದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ಅನುಭವದ ಅರ್ಥ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸೌಂದರ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನೇ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ತನ್ನ ಅನುಭವದ ಶೋಧಕ್ಕೆ, ಸಂವಹನಕ್ಕಿಂತ ಶೋಧನೆ ನವ್ಯರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿಗಳು ಹರಿತವಾಗಿದ್ದು, ಆಡುಭಾಷೆಯೇ ಭವಾಭಿನಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕು, ಆ ಬಗೆಗಿನ ಚಿಂತನೆ ಮಾತ್ರ ನವ್ಯ ಬರಹಗಾರರ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.

ನವೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನವ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ವಿಚಾರ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಚಲಿಸಿ ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಪುರುಷ ಪರದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಹೊಂದಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗುವ ಗಂಡು ಪಾತ್ರಗಳು ಸ್ವಭಾವತಃ ದ್ವಂದ್ವ ಮನಸ್ಸಿನವರು, ದುರ್ಬಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದವರು. ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ಇವರ ದುರ್ಬಲತೆಗಳು ಮರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾಳೆ. ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತಿಗಳೆಂದರೆ ಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ, ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ, ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ, ಪಿ.ಲಂಕೇಶ್, ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎನ್.ರಾವ್, ವೀಣಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರ, ಜಿ.ಎಸ್. ಸದಾಶಿವ ಮೊದಲಾದವರು.

ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ 'ನವ್ಯ' ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸತನವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತಾದರೂ ಸ್ತ್ರೀಯ ಬಗೆಗಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಇದು ನಿಜ ಎನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿದ ಪರುಷ ಲೇಖಕರು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗಂಡಿನ ಕಾಮವನ್ನು ತಣಿಸುವ ವಸ್ತು ಎಂಬಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಗಂಡಿನ ಕೈಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು, ನವ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ತಂದ ಎರವಲು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದಾಗಿ ಜಾಹೀರಾತಿನ ಬೊಂಬೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕಾಲನ್ನಿರಿಸಿದರೂ. ಹೆಣ್ಣು ಇಲ್ಲಿ ಕರಿವೆಣ್ಣಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ನವ್ಯಕಾಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲೆ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಸ್ತ್ರೀ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು (೧) ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮೀ ಎನ್.ರಾವ್ (೨) ವೀಣಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರರವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ.

ಈ ಇಬ್ಬರು ಲೇಖಕಿಯರ ಕೃತಿ ರಚನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩೦ ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಾಮ್ಯವೆಂದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡವರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯತ್ತ ಮಾತ್ರ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಹೊಸ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು, ಸಂಕೇತ, ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನವೀನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕಿಯರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಗ್ಗುಲನ್ನು ಬದಲಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲಿ **'ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮೀ ಎನ್.ರಾವ್'** ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಯವರ ಮೊಮ್ಮಗಳಾದ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮೀಯವರಿಗೆ ದಟ್ಟವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ವಾತಾವರಣವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿತು. ಇವರು ಜಾನ್‌ಗ್ಯಾಲ್ಸವರ್ತಿಯ 'ಆನ್ ಆಪಲ್ ಟ್ರೀ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು 'ಸೇಬಿನ ಗಿಡ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮೀಯವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಏಕತಾನತೆಗೆ, ಸವಕಲಾದ ಶೈಲಿಯ ಬಗೆಗೆ ಬೇಸತ್ತವರು. ಸಮಾಜಕ್ಕೂ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಇರುವ ನಂಟಿನ ಶೋಧನೆಯಾಗಬೇಕು, ಹೊಸ ವಸ್ತುವಿರಬೇಕು. ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ತುಡಿತವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಸಾಹಿತ್ಯಕ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಇವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ರಾಮಾಚಂದ್ರ ಶರ್ಮರ ಕಥೆಗಳು

ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಫೋಟ, ವಿಪ್ಲವ, ಕ್ರಾಂತಿ ಮುಂತಾದವು ಶುರುವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರ ಏಕೈಕ ಕಥಾ ಸಂಕಲನ 'ಸಂಗಮ' ಇದರಲ್ಲಿನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಾಹ್ಯದ ವಾಚ್ಯ ವಿವರಣೆಗಳಿಗಿಂತ ಮನೋವಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ದ್ವಂದ್ವ, ತುಮುಲ, ಹೋರಾಟಗಳ ಚಿತ್ರಣವಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾಯಕಿಯರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕೂಗಿ ಹೇಳುವವರಲ್ಲ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲೇ ಘಟಿಸುವ ಪಿಸು ನರಳಿಕೆಗಳು, ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ನೋವುಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇವರ ಎಲ್ಲಾ ಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳೇ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಾಯಕಿಯಾಗದೆ ಪುರುಷರೂ ಸಹ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷ ಜಗತ್ತಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವರಗಳೂ ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

'ಕಲ್ಯಾಣಿ' ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮೀಯವರು ಬರೆದ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಪ್ರೇಮವು ಪ್ರಮುಖ ವಸ್ತುವಾಗಿರುವುದು ಇದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಕಥೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಗಳ ಜಗತ್ತುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿಯಾದ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಮೂಲಕ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಕ್ರಮಕ್ಕೂ, ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ಗಂಡನ್ನು ವಿವರಿಸಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ದಾಖಲಾತಿಯಿದೆ. ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಮಾಧವ, ಕಲಾವಿಧನಾದ ಕೇಶವ, ಕವಿ ಗೋಪಾಲರ ಜೀವನವನ್ನು ತನ್ನ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ಜನರ ಗುರಿಯು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಇವಳ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಮಾಧವ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೋಭಾವದಿಂದಲೇ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಳೆಯುವನು. ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗಿಂತ ಹಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಕವಿಯಾದ ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ತಾನು ಬರೆಯುವ ಕವಿತೆಗಳಂತೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿ, ಅಕರ್ಷಕವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಈತನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಕಲಾವಿಧನಾದ ಕೇಶವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳೆಂದರೆ ತಾನು ಬಿಡಿಸುವ ಚಿತ್ರಗಳಂತೆ ಜೀವವಿಲ್ಲದವರು.

ಓದುಗರಿಗೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದು ನಾಯಕಿ ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಆಯ್ಕೆ. ಅವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಮೂವರೂ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಂಡು ಯಾರೊಬ್ಬರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಗಂಡುಗಳೆಂಬ ಈ ಮೂರು ಕನ್ನಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಕೆಯ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬ ಮೂಡಲಾರದು ಅವು ಅಪೂರ್ಣ. ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಮೂರೂ ಜನರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಕಥೆ 'ಫೀಡ್ರಾ' ವಿವಾಹವಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿವಾಹೇತರ ಸಂಬಂಧದ ಬಗೆಗೆ ಈ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ಪಾರ್ವತಿ ತನಗಿಂತ ಎರಡೇ ವರ್ಷ ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮಲಮಗನಿಗೆ ಆಕರ್ಷಿತಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಪಾಪ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹಾಗೂ ಬದುಕಿನ ದೊಡ್ಡ ಸೆಳೆತವಾದ 'ಕಾಮ' ಈ ಎರಡರಿಂದಲೂ ಭಾದೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ನೋಯುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಕಾಣುವ ಕನಸುಗಳು ಅವಳ ವಯೋ ಸಹಜ ಕಾಮನೆಗಳು, ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಯ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತವೆ. ಕೇವಲ ಪಾರ್ವತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿವರಿಸಿದೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕಿನ ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. 'ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಿಮೆ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳ ಭಾವನೆಗಳ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮೀಯವರು ತಾವು ಬರೆದು ತಾವೇ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರವ ಕಥೆ 'ಆವೆ ಮರೀಯಾ' ಸಂಗೀತ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಸಂಗೀತವನ್ನು ಬದುಕಿನ ಲಯದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣಿನಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಬಂದು ಆಕೆಯ ದಾರಿ ಕವಲೊಡೆದಾಗ ಆಕೆ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಗಂಡು ಹೇಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿಂದ ನುಣುಚಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ದಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಥೆಯು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮೀಯವರ ನಂತರ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಮಹಿಳಾ ದನಿ **'ವೀಣಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರ'**. ನವ್ಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಲೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಲೇ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ವಿಮೋಚನೆಯ ಹಲವು ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಮೊದಲ ಕಥಾ ಸಂಕಲನ "ಮುಳ್ಳುಗಳು' ಮೊದಲ ಭಾರಿಗೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಸಂಕಲನದ ಬಹು ಪಾಲು ಕಥೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಲೈಂಗಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೆ. 'ಹಸಿವು' 'ಕೊನೆಯ ದಾರಿ', 'ಕವಲು', 'ಬಿಡುಗಡೆ' – ಇವು ಇವರ ಇತರ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು 'ಗಂಡಸರು', 'ಶೋಷಣೆ ಬಂಡಾಯ ಇತ್ಯಾದಿ' ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ಇವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ.

ವೀಣಾರವರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಹೊಸತನ, ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಭಿನ್ನತೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವಿನ ಅಕರ್ಷಣೆ ವಿಕರ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಕಥೆಗಳ ನಾಯಕರು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತೃಪ್ತರು ಮತ್ತು ಅತೃಪ್ತರು. ಈ ಕಥೆಗಳ ನಾಯಕಿಯರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಭ್ಯತೆ, ಸಂಕೋಚ, ಮಡಿವಂತಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ

ಚಿಂತಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಇವರ ಬರಹ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಹಲವು ತೊಡಕು ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಹಾಗೂ ಹಸಿವು, ನೋವು, ಹತಾಶೆ, ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಅವಮಾನ ಮುಂತಾದ ಹತ್ತು ಹಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದ ನಂತರ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ಮಹಿಳಾ ಬರಹಗಾರರ ಪ್ರಾರಂಭದ ರೊಚ್ಚು ಸಹಜವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವೆಂದುಕೊಂಡ ಗಂಡಸರ ಕಡೆಗಿದ್ದಂತೆ ವೀಣಾರವರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಸಮಾಜದ ದುಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಎಚ್ಚರ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಇವರ ಧೈರ್ಯದ ಹಾಗೂ ಮುಕ್ತ ಬರೆಹ ಆಗ ಹೊಸದಾಗಿತ್ತು. ವೀಣಾರ ಕಥೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಸ್ತ್ರೀವಾದೀ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಇದೆ.

ಆರ್ಯಾಂಭ ಪಟ್ಟಾಭಿಯವರು ವೀಣಾರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು "ಸ್ತ್ರೀ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಕಾಳಜಿಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸ್ತ್ರೀ ವಾದದ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥದಲ್ಲೂ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದವರಲ್ಲಿ ವೀಣಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರ ಮೊದಲಿಗರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ನಡೆದವು. ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳ ಪರಿವರ್ತನಾ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀ ಕೇಂದ್ರಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯೂ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಗಂಡಿನ ಪರಿಧಿಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿದು, ತನ್ನಿಂತಾನಗೇ ಜೀವನದ ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಜೀವನವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಯತ್ತ ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬೆರಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ತನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ತಾನೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ತ್ರೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಆಳವಾದ ಶೋಧನೆಯ ಫಲವನ್ನು ಇವರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ"೧೨ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ ಸಮಾಜದಿಂದ ದೂರ ಸರಿದು ಹೆಣ್ಣು ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಹೇಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ವೀಣಾ ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಕಥಾ ಸಂಕಲನ 'ಮುಳ್ಳುಗಳು' ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿಯವರು ತಿರುವಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಈ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕನ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಥನ ಕಲೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ರೀತಿ". ವೀಣಾ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ನವ್ಯತೆ, ಒಂದು

---

೧೨. ನಿರ್ದಿಗಂತ (ಸಂಪುಟ–೧)ಶಾಂತಾ ಇಮ್ರಾಪುರ, ಸುಂದರ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಧಾರವಾಡ

ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಸುತ್ತ ಕಥೆ ಹೆಣೆಯುವ ಕಲೆ, ಅನುಭವವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ದಿಟ್ಟತನ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಲಾಪ್ರಜ್ಞೆ, ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಸಹಜ ಪ್ರಭಾವ ಇವುಗಳತ್ತ ಓದುಗರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಎಳೆಯುತ್ತದೆ. ಬಿಡುಗಡೆ ಸಂಕಲನದ 'ಅನಾಥೆ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾಥಾಲಯದ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

'ದ.ಬ್ರಾ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ' ಕಥೆಯು ಜಾತಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಅತೀ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ತನ್ನ ಬಡತನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಮೀಸಲಾತಿ ನೀತಿಯಿಂದ ಆತ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. 'ಕೊನೆಯ ದಾರಿ' ಕಥೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸಾಧ್ಯತೆಯೊಂದನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ. ಈ ಕಥೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಇದರ ಧೋರಣೆ. ಯಜಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿಂದಿರುವ ಹೃದಯವಂತಿಕೆಗೆ ಮೂಲವಾದ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ; ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಅಂಜುಬುರುಕುತನ, ದ್ವಂದ್ವ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಲ್ಲಿ, ಸ್ತ್ರೀ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಕೋಚಗಳನ್ನು ಮೀರುವಲ್ಲಿನ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ದಾಟುವಲ್ಲಿ, ಭಗ್ನ ಬದುಕಿನ ನಡುವಿನ ಹೊಸ ಆಸೆಯ ಭರವಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಥೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಹೊಸ ಬದುಕಿನತ್ತ ಸಾಗುವ 'ಲೀಲಾ' ಸಂಘರ್ಷವುಳ್ಳ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಬದುಕನ್ನು ಕುರಿತ ಗಂಭೀರ ಧೋರಣೆ, ಅದರ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ರಚನೆಯನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ೧೩

ಇವರ 'ಮಳೆಬಂದಾಗ', 'ನೆರಳು', 'ಅತಿಥಿ', 'ಮುಕ್ತಿ', 'ಹೊರಟು ಹೋದವನು' ಕಥೆಗಳು ದುರಂತ ನಾಯಕಿಯರ ಬದುಕನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಥೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರ ಕಥೆಗಳು ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಹೊರ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಪಾತ್ರಗಳ, ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಘಟನೆಗಳು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಕಥೆಗಳ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಷೆಯ ಬಿಗಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದು ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಇವರ 'ಬಿಡುಗಡೆ' ಕಥೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ಅಯಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಗಂಡ ಸತ್ತ ಕ್ಷಣ ನಾಯಕಿ ಸರೋಜ ಹಾಲು ಕುಡಿದು ಸಂತೋಷಿಸುವ ಆ ಕ್ಷಣ ಓದುಗರಿಗೆ ಆಘಾತ ತಂದರೂ, ಅವರ ಸಂಬಂಧದ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ

೧೩.ಸಣ್ಣಕಥೆ ಸ್ವರೂಪ ವಿನ್ಯಾಸ–ಡಾ.ಎಸ್.ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ–ಕಣ್ವ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ೨೦೧೩ ಪು.ಸಂ.೨೫೬

ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಗಂಡನಿಲ್ಲದ ಮುಂದಿನ ಬಾಳು ಸ್ವತಂತ್ರ, ಸುಂದರ, ಎಂಬ ಅನಿಸಿಕೆ ಬೆರಗು ತಂದೂ ವಾಸ್ತವ ಎನಿಸುವಂತಿದೆ. ಇವರ 'ನಿರಾಕರಣೆ' ಕಥೆಯ ವಸ್ತು ಪುರಾಣದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ, ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸಮಕಾಲೀನತೆ ದಕ್ಕುವಂತೆ ಕಥೆ ಕಟ್ಟಿರುವುದು ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ವೀಣಾ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದಂತೆ ವರ್ಗ, ಜಾತಿ, ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಹನುಮ ಜಯಂತಿ' ಕತೆಯ ವರ್ಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯನ್ನು 'ಅವಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ' ಕಥೆಯ ಮುಖಾಂತರ ದುಡಿದ ಹೆಣ್ಣಿನ ನರಕಯಾತನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತ ವಿಮರ್ಶೆ ಬಗ್ಗೆ ವೀಣಾ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತು ಕೇವಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ಅವರ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿವೆ; ಆದರೆ ಇವರು(ನವ್ಯರು) ಯಾರೂ ಮಹಿಳೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ, ಸಮಸ್ಯೆ, ತೊಳಲಾಟ, ದ್ವಂದ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಆಕೆಗೆ ಸಹಜವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಂಬಲದ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಯೋಚಿಸಿಲ್ಲ, ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆನ್ನುವ ಆಶಯ ಗಂಡಿನಷ್ಟೇ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ಶಕ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಆಕೆ ತಹತಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹೋರಾಟ ಅಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ, ವಿಫಲವಾದಾಗ ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥಹೀನತೆಯ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಆಕೆ ಆಂತರಿಕ ನೋವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ಈ ಯಾವ ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಂಶಗಳು ಬಹುಪಾಲು ನವ್ಯ ಲೇಖಕರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿಲ್ಲ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

೨.೪ ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ

ಮರಾಠೀ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರವರ್ತಕರಲೊಬ್ಬರಾದ ಡಾ.ಮ.ನ.ವಾನಖಡೆಯವರು ಕೊಟ್ಟ 'ದಲಿತ' ಪದದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಂತೆ ದಲಿತರೆಂದರೆ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾದ ಎಲ್ಲ ಶ್ರಮ ಜೀವಿಗಳು ಹಾಗೂ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ದಲಿತರು ದಲಿತರನ್ನು ಕುರಿತು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರು-"ಸಾಮಾಜಿಕ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಜನ ರಚಿಸಿದ ವಿಮೋಚನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ"[೧೪] ಎನ್ನುವರು. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪನವರು ಬಂಡಾಯ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶೋಷಿತ ಪರವಾದ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಗುರಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಈ ಎಲ್ಲ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಇವೆರಡೂ ಪದಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿದೆ. ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಾರರೆಂದರೆ ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ, ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಅರವಿಂದ

---

೧೪. ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹ್ಯಿತ:ಸಣ್ಣಕಥೆ- ಆಮೂರ.ಜಿ.ಎಸ್-ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ ೨೦೦೩ -ಮು.ಸಂ ೩೫೮

ಮಾಲಗತ್ತಿ, ನಾಗವಾರ್, ಮ.ನ.ಜವರಯ್ಯ, ವಾಲೀಕಾರ್, ಹುಳಿಯಾರ್, ಮೊಗಳಿ ಗಣೇಶ್ ಮೊದಲಾದವರು. ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಾರರೆಂದರೆ ಬೆಸಗರಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ, ಕುಂ.ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ, ಕಾ.ತ.ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ ಮುಂತಾದವರು.

ದಲಿತ ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ವಿಮೋಚನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶೋಷಣೆಯ ಚಿತ್ರಣವೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಥೆಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಅಯೋಮಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆಯ ಚಿತ್ರಣ, ದಲಿತರೆಲ್ಲರ ದು:ಖ, ನೋವುಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರೆಂದರೆ ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ, ಬಿ.ಟಿ.ಲಲಿತಾನಾಯಕ್, ಡಾ॥ ಸರಸ್ವತಿ ಮೊದಲಾದವರು.

ಸರಸ್ವತಿದೇವಿಗೌಡರ ಕಥೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರಾಚೀನ ವೀರ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದರು, ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ, ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ, ಶ್ರಮ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಚಲತೆ ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿವೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಕಟ, ಒಳನುಡಿ, ತ್ಯಾಗ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗಳಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಾಳ್ಮೆ, ಅನುಕಂಪ, ಸಹನೆ, ಅಸಹಾಯಕತೆ ಈ ಕಥೆಗಳ ನಾಯಕಿಯರ ಗುಣಸ್ವಭಾವ, 'ಹೂವಿನ ದಂಡೆ' ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ ರತ್ನ ಗಂಡ ಷಂಡನಾದರೂ ರತ್ನ ಆಕ್ರೋಶ ರಹಿತೆ. ತಾಯಿಯಾಗದ ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಯಾಂತ್ರಿಕಥೆ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡಿದರೂ, ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವಳು.

ಸುಶಿಕ್ಷಿತಗೊಂಡ ಸ್ತ್ರೀ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಚಿತ್ರಣ ಇವರ ಕಥೆಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ. 'ವಾದ್ಗತ್ತ ವಧು' ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ ಇಂತಹ ಅನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಪಡುವ ನೋವು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. 'ಹಾಲು ಉಕ್ಕಿತು' ಕಥೆಯ ಗೌರಮ್ಮ ಗಂಡನಿಂದಲೇ ಶೋಷಿತಳಾಗಿ, ಪತಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿ, ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಪರಕೀಯಳಂತೆ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುವ ಚಿತ್ರಣ, ಸ್ತ್ರೀ ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದೆ. 'ಭೂಮಿ ಬಿರಿಯಲಿಲ್ಲ' ಕಥೆಯ ವಸ್ತು ದಾಂಪತ್ಯ ಮುಳ್ಳಾದ ಬಗೆಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಧ್ವನಿಸಿದೆ.

'ಅಕ್ಕನ ತದಿಗೆ' ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ ಕುಸುಮ ಆಧುನಿಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ. ಇವಳದು ಆಶಾದಾಯಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗಳ ಪ್ರತೀಕ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಆರಂಭಿಕ ದಿನಗಳ ಬದುಕಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಚಿತ್ರಣ,

ಬದಲಾವಣೆಯ ಮನೋಧರ್ಮ ಇವರ ಕಥೆಗಳ ವಿಶೇಷ. 'ಹಾಲು ಉಕ್ಕಿತು' ಕಥೆಯ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರುವುದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳತ್ತ. 'ಉಕ್ಕಿನ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಡಸು ಕಡಿಮೆ'. ಬಲವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ನೆಲೆ ಕಡಿಮೆ ಎಂಬಂತೆ ಈ ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ ಗೌರಮ್ಮ ನೆಲೆ ತಪ್ಪಿನ ಹೆಣ್ಣು, ಗಂಡನ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರ ಹಾಗೂ ಅವನ ಮನದ್ದನ್ನೆಯಾಗದ ಗೌರಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಉಚ್ಚಾಟನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳೂ ದಕ್ಕೂವುದಿಲ್ಲ. ಕಮಲಮ್ಮನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಕೆಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಅತೃಪ್ತಿ, ವ್ಯಗ್ರತೆ ಬಲಿಯುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ನೆನಪಿನಿಂದ ಸಮತೋಲನ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕಥೆಯು ಒಬ್ಬ ಪರಿತ್ಯಕ್ತೆಯ ಜೀವನದ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ಅನಕ್ಷರತೆ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಬಡತನ, ಅಸಮಾನತೆಗಳು ತಾಂಡವವಾಡುವ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ **'ಗೀತಾನಾಗಭೂಷಣ'**ರವರು ದೇವಿಯ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವ ಸೂಳೆಗಾರಿಕೆ, ನಿರ್ಗತಿಕ ಹೆಂಗಸರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ಅಮಾಯಕ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ, ಹೆಂಗಸರ ಶೋಷಣೆ, ಸಂಕಟಗಳೇ ಇವರ ಬರಹಕ್ಕೆ ಬೇರುಗಳು. ಗೀತಾರವರ 'ಬದುಕು' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಈಚಲು ಮರಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ನೀರಾ ಸೇಂದಿಗಳನ್ನು ಗಿಡದಿಂದ ಇಳಿಸಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಜನಾಂಗದವರ ಕಥೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನ, ಊಟೋಪಚಾರ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗೀತಾ ಅವರ ಕಾಳಜಿಯು ಕೆಳವರ್ಗದ ಶೋಷಿತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳದೆ, ಇಡೀ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕನ್ನೇ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು ಇವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ.

ಬಂಡಾಯ ಧೋರಣೆಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಲೇಖಕಿ **'ಬಿ.ಟಿ.ಲಲಿತಾ ನಾಯಕ್'**. ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಆರಂಭದ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಕೂಡ ಗಮನಾರ್ಹ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ನೆಲೆಬೆಲೆ'ಯೆಂಬ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು 'ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಬಲಿ', 'ಭಟ್ಟನ ಕನಸು' ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು, 'ಗತಿ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲಂಬಾಣಿ ಜನರ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು, ಸೋನುಬಾಯಿ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಆಧುನಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟವಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದಾಗಿ ಗಂಡ, ಮಾವರಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತಳಾಗಿ, ಅಂತಃಕರಣವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕು, ಅವಳ ಸುತ್ತ ಹಲವು ಊಹಾಪೋಹಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬದುಕೇ ಅಸಹನೀಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಟಿ.ಲಲಿತಾ ನಾಯಕ್ ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನರ ಮಹಿಳೆ ಶೋಷಿತಳಾಗುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಈ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ತಾಂಡವ ಮಾಡುವ ಅನಕ್ಷರತೆ,

ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಬರಗಾಲ, ಹಸಿವು, ಬಡತನಗಳ ನೋವು ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಸಮೀಪದಿಂದ ಕಂಡು ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾದ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಬದುಕನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಹೆಣ್ಣು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸರಿಸಮವಾಗಿ ದುಡಿಯುವವರು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತವೆ. ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಶೋಷಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುವ ದಿಟ್ಟ ನಿಲುವನ್ನು ಇವರ ಕಥೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜವೊಂದರ ಅನಿಸಿಕೆಗಳಿಗೆ ದನಿ ಕೊಟ್ಟ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿ ಲಲಿತಾನಾಯಕ್ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಬಿ.ಟಿ.ಲಲಿತಾ ನಾಯಕ್, ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ, ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕರ್ ಅವರ ಬರಹಗಳು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನೂ, ಬಂಡಾಯದ ನೆಲೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದವು. **'ನೇಮಿಚಂದ್ರ'** ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ 'ಕಪ್ಪು ಮೋಡ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಂಚು', 'ನನ್ನದಲ್ಲದ ಬದುಕಿಗಾಗಿ' ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಹಿಪೋಕ್ರೆಸಿಯನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಂತಹ ಹೀನ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ, ಪುರುಷಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬಾಳ್ವೆಗೆ ಮುಂದಾಗುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೇಮಿಚಂದ್ರ 'ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದಿರಿ' ಮತ್ತು 'ಮತ್ತೆ ಬರೆದ ಕಥೆಗಳು' ಸಂಕಲನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ 'ವಾಣಿ'ಯವರು ಗಮನಾರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಏಳು ಕಥಾ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಇವರ ಕಥೆಗಳು ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿರೂಪಣೆ, ಸಮಾಜದ ದೋಷ ಪೂರಿತ ನಿಲುವು, ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಈ ಕಥೆಗಳು ಬಿಂಬಿಸಿವೆ. ಸಾತ್ವಿಕ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಈ ಕಥೆಗಳ ನಾಯಕಿಯರ ವಿಶೇಷ. ಗಂಡನ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ, ದುಡುಕಿದ ತನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಕುಟುಂಬದ ಪರಿಮಿತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸಣ್ಣತನ, ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಬಿಂಬಿಸುವ ಸಶಕ್ತಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಾಣಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮೀರುವ ತುಡಿತ, ಆ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕುರಿತ ಹುಡುಕಾಟ ಈ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಸಿದೆ.

'ಎಂ.ಎಸ್. ವೇದಾರವರ' ಮೂರು ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು, ಇವರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಣ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆ, ಪುರುಷ ನಿಯಂತ್ರಣ ಧ್ವನಿಸಿವೆ. ಇವರ ಬಹುತೇಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಶೋಷಣೆಗೆ ಬಲಿಯಾದ ನಾಯಕಿಯರು, ಕೋಮುಸಂಘರ್ಷತೆ, ಪ್ರೇಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಜಾತಿ ಜಗಳಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. 'ಪಾಲು' ಕಥೆ ತನ್ನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸತ್ವದಿಂದ ವಿಶೇಷವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರಮಜೀವಿ ತಾಯವ್ವನ ಪಾತ್ರಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. 'ಪರಕೀಯರು' ಕಥೆ ನಗರ–ಹಳ್ಳಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಸುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ರಾಜಕಾರಣ, ಮುಖಂಡರ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿವೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗಿಯರ ಮುಗ್ಧತೆ, ರೈತ ಬದುಕು, ಸಾವು, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದು ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಸ್ತ್ರೀಪರ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವೀಣಾ ಅವರ ನಂತರ ಮಹಿಳಾ ಸಣ್ಣಕಥೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ತಿರುವು ದೊರೆತದ್ದು **'ವೈದೇಹಿ'**ಯವರಿಂದ. ವೈದೇಹಿಯವರ ನಿಲುವನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ 'ದೇಶೀ' ನಿಲುವು ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಮಾನವೀಯ ಸ್ವಭಾವ, ಸಂಬಂಧ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ವೈದೇಹಿಯವರ ವಸ್ತುವಾದರೂ ಅವರು ಈ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನೈಜವಾದ, ಖಚಿತವಾದ, ಗತಿಶೀಲವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಶಕ್ತ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹಿಂಸೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಕ್ರೌರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಚಿಸುವರು. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖಾಂತರ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕುಟುಂಬ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪರಿಸರ, ಸ್ತ್ರೀ ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ, ವಿಧವೆ, ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತಳಾಗಿದ್ದು, ಆಧುನಿಕತೆ, ಯೌವನ ಈ ಕಥೆಗಳ ಆವರಣ. ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು, ಅವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ, ಬದುಕಿಗೆ ಹಂಬಲಿಸುವ ರೀತಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳು ನಡೆಸುವ ಹೋರಾಟವೂ ವಿಶಿಷ್ಟ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವನಾನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ವೈದೇಹಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ವೈಯುಕ್ತಿಕ, ಸಮಗ್ರತೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ದುಡಿವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ವೈದೇಹಿ ತಲ್ಲೀನರು. ಇದ್ದಕ್ಕೆ ಗಂಡನ ಸೋಮಾರಿತನ, ಬದುಕಿನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯೂ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ಗುಲಾಬಿ, ಲಿಲ್ಲಿಬಾಯಿ, ಮಂಜಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವರು. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬ ನಿಲುವು 'ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗೆ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇತರ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯಂತೆ ವೈದೇಹಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಅದನ್ನೂ ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ

ಸಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಚೈತನ್ಯದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಅನಾವರಣ, ಸ್ತ್ರೀ ಬದುಕಿನ ಅನೇಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳ ಚಿತ್ರಣ, ಬಾಳಿನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಗಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಲದೆ ಹೋರಾಡಿ, ನಿಲ್ಲುವ, ಬದುಕಿಗೆ ಬದ್ಧವಾದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ವೈದೇಹಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಂತ:ಸತ್ವದಲ್ಲಿನ ಶಕ್ತಿ ಕುರಿತು ಇವರಿಗೆ ಅಪಾರ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ.

ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂವೇದನೆ

"ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ೧೯೭೦ರವರೆಗೂ ಕೇವಲ ಒಂದೇ ವರ್ಗದ ಸ್ವತ್ತಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ೭೦ರ ಬಳಿಕ ನಾನಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸತೊಡಗಿತು. ಆವರೆಗೆ ದಲಿತೇತರರಿಂದ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ದಲಿತರ ಧ್ವನಿ ಆ ಬಳಿಕ ಅಪರೂಪವಾಗಿಯಾದರೂ ಆ ಜನಾಂಗಗಳಿಂದಲೇ ಕೇಳಿ ಬರತೊಡಗಿತು. ಆದರೆ ನಾವು ೨೧ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ ೨೦ ರಷ್ಟು ಈ ಜನರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಜನರಷ್ಟೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ದಲಿತ ಮಹಿಳೆ ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಲು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂಬುದು ನೋವಿನ ಸಂಗತಿ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಷಯವೂ ಕೂಡಾ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಅಶಾದಾಯಕವಾಗಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಪುರುಷ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅರಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಧನೆ ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದಿಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರೂ ಮದುವೆ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಡುಗಳು ಅವರಲ್ಲಡಗಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬತ್ತಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಗುರಲಾರಂಬಿಸಿದ್ದ ಒಂದೆರಡು ಚಿಗುರುಗಳು ಗಂಡನ ಮನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೊಡನೆ ಬಾಡಿ ಉದುರಿಹೋದುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಥವಾ ತವರಿನಲ್ಲೇ ಇಂತಹ ಮೊಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಚಿವುಟಿ ಎಸೆದದ್ದೂ ಇದೆ. ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದದ ಕೊಂಡಿ ತೀರಾ ದುರ್ಬಲವಾಗಲು ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳದಿರುವಿಕೆಯೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು."[೧೫]

ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಇಂದು ನಾವು ಸಮಾಜವನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸವನ್ನಾರಂಭಿಸಬೇಕಿದೆ. ಮನುಷ್ಯರು ಜಾತಿ, ಮತಗಳ ಗೊಡವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವಂತಹ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೇಖಕಿಯರು. ಬೇರೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕಿಯರು ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೇಖಕಿಯರು ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿದ್ದು ಒಂದು

---

೧೫. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೊಂದು ದಾರಿದೀಪ-ಡಾ.ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್- ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರೀಷತು ೨೦೧೨.ಪು.ಸಂ ೭

ಬೃಹತ್ ಸ್ತ್ರೀ ವಿಮೋಚನಾ ಚಳುವಳಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೇಖಕಿಯರೆಂದರೆ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕರ್, ಬಾನುಮುಷ್ತಾಕ ಮುಂತಾದವರು. ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಒಂದು ಅಪರಾಧ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೇವಲ ಪುರುಷರ ಲೈಂಗಿಕ ಆಸಕ್ತಿ ತಣಿಸಲು ಇರುವವರು ಎಂಬಂತಹ ಮನೋಭಾವ ಮುಸ್ಲೀಂಮರಲ್ಲಿತ್ತು. ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದಿಂದ ರೂಪಿತವಾದ ಕಟ್ಟಳೆಗಳು ಪ್ರಶ್ನಾತೀತವಾಗಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಚಪ್ಪಲಿಯಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಪರುರುಷರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದರು.

ಮತೀಯ ಆವರಣದೊಳಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಹೆಣ್ಣು, ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಮತ್ತು ತಾನು ಇರಬೇಕಾದ ರೀತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಯಾವ ಸಂಕೋಚವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಆಘಾತಗಳ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಅದ್ಭುತ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು 'ಸಾರಾಅಬೂಬಕ್ಕರ್' ತಮ್ಮ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಆವರಣದೊಳಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮನಸ್ಸು ಮುರುಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯು 'ಚಪ್ಪಲಿಗಳು' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದಲ್ಲೂ ಪುರುಷಕೇಂದ್ರಿತ ಆಶಯಗಳು ಹೆಣ್ಣು ಸಮಾಜಜೀವಿ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಕೇವಲ ಸಂತಾನದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸೀಮಿತವಾಗಿಸಿ, ದುಡಿಯುವ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಮಸೀದಿ ಕಟ್ಟುವವರು' ಮತ್ತು 'ಧರ್ಮಬಲೆ ಬೀಸಿದಾಗ' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿಯ ಪ್ರತಿ ಪಾದಿಸುವ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಸಾರಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ಆ ಆವರಣ ಬದಲಾಗಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಳು ಗಂಡಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕ್ರೂರವಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮೂರು ಬಾರಿ 'ತಲಾಖ್' ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದರಿಂದ ಗಂಡು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಇದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿಧೇಯವಾಗಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಇಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಸಾರಾ ಅವರ ಬಹುಪಾಲು ಎಲ್ಲಾ ಕಥೆಗಳು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಿವೆ. ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಇನ್ನೇನೂ ಇರಲಾರದು ಎನ್ನುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದರ ಚಿತ್ರಣ ಬಂದಿದೆ. ಸಾರಾ ಅವಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ 'ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ' ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತೀಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯ ಅಸಹಾಯತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾರಾ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಹೀನಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ಗಂಡಿನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬ ನಿಷ್ಠುರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಖುರಾನ್‌ನನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ, ಮತದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಶೋಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 'ತಲಾಖ್' ನಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಕೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಲ ಕಸವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದ ಅವಳಿಗೆ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಎಷ್ಟು ಘೋರವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದ ಜನಾಂಗದ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ಲಿಪ್ತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವ, ಒಂದು ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಜ್ಜೆ ಮೂಡಿದ ಹಾದಿ, ಬೆಂಕಿಮಳೆ ಎಂಬ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳ ಮೂಲಕ **'ಬಾನುಮುಷ್ತಾಕ'** ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ದೇವರುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆ ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆತ್ಮಗೌರವ, ಆಯ್ಕೆಯ ಹಕ್ಕು, ಆಕೆಯ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಸಮಾಜನಿರ್ಮಾಣದ ಆಶಯ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ.

ತನ್ನ ದಾರಿ ತಾನು ಹಿಡಿದ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸಮಾಜತನ್ನದೇ 'ದಾರಿಗೆ ತರುವ' 'ರೀತಿ'ಯನ್ನು ಇವರ ಕಥೆಗಳು ಚಿತ್ರಿಸಿವೆ. ಓದಿದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಗೆ ಆಕೆಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಅರಿವು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಾರದು. ಗಂಡಿನ ದೋಷಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜ ಎನ್ನುವ ಹಿರಿಯರ ನಿಲುವು ಅವಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ದುರಂತದೆಡೆಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತದೆ. 'ಒಮ್ಮೆ ಹೆಣ್ಣಾಗು' ಎಂದು ಕೋರುವ ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿಯ ಧ್ವನಿ ಕಾಣಬಹುದು. ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದೆ, ಪೋಷಿಸಿದೆ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಈ ಕಥೆಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕಿನ ನೋವಿನ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು, ಹೊಸ ವಸ್ತು, ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಅವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. 'ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಬದಲಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವವಿಮರ್ಶೆ ಅಗತ್ಯವೆಂಬ ಅರಿವನ್ನು, ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನ ಭ್ರಮೆಗಳನ್ನು 'ಪಾರಿವಾಳದ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಹಾಡು' ಕಥೆ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಬಾನುರವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿ-ಮಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಅವಿನಾಭಾವತೆಯನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಕಥೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂವೇದನಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಾರರಲ್ಲಿ **'ಬೊಳುವಾರು ಮಹಮ್ಮದ್‌ಕುಂಞಿಯವರು'** ಪ್ರಮುಖರು. 'ದೇವರುಗಳ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ', 'ಅಂಕ', 'ಒಂದು ತುಂಡು ಗೋಡೆ' ಹಾಗೂ 'ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೀಲಿ ಪರದೆ' – ಇವು ಇವರ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು. ಕೋಮುವಾದದ ಕುರಿತು ಹಾಗೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕುರಿತ ಇವರ ಕಥಾ ರಚನೆ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ. ಇವರ 'ಕೇಸರಿ, ಬಿಳಿ, ಹಸಿರು, ಬಣ್ಣವು, ನಡುವೆ ಚಕ್ರವು' ಎಂಬ ಕಥೆ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಎಂತಹ ಕೋಮು ವೈಷಮ್ಯದ ನಡುವೆಯೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಗ್ಧ, ಅಮಾಯಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಒರತೆ ಜಿನುಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರ ತಲಾಖ್, ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ, ಬಡತನ ಎಲ್ಲವೂ ಇವರ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ.

ಇವರಂತೆಯೇ ಬರೆದ ಇನ್ನೋರ್ವ ಕಥೆಗಾರರು **'ಫಕೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್‌ಕಟಪಾಡಿ'**, ಇವರು ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು, ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ವಿರೋಧಿಸಿ, ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಟಪಾಡಿಯವರ ಒಂದು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಬಾನು ಪ್ರಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ನಾಗರೀಕ ಸಂಹಿತೆಯ ಕುರಿತ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮರು ಸಿಡಿದೆದ್ದು, ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಯಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮುಸ್ಲಿಂ ಪುರುಷರೆಲ್ಲರೂ ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಮಸೀದಿಯ ಓರ್ವ ಮೌಲವಿ ಈ ರೀತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಯಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹಗಲಿರುಳೂ ಉರೂರು ಅಲೆದು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಊರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಅಳುತ್ತಾ ಗಂಡನೊಡನೆ, ಮಗಳ ಗಂಡ ತಲಾಖ್ ನೀಡಿದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಯಾವ ನಿಯಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಆತನು ಹೆಣಗಾಡಿದಾನೋ ಅದೇ ನಿಯಮ ಆತನ ಮಗಳ ಕತ್ತಿಗೆ ಉರುಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಟಪಾಡಿಯವರು ಬಹಳ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೇಳುವ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪುರುಷ ಪರ ನಿಲುವುಗಳಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ ದೊರಕಿಸುವುದನ್ನು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮಹಿಳಾ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಎಚ್ಚರ ಸಾಹಿತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ಇವರು ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಳನ್ನು, ಅಸಮಾನತೆ, ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

೨.೫ ಸ್ತ್ರೀವಾದ

ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀವಾದೀ ವಿಮರ್ಶೆ ಎಂಬ ಪದಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. "ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಅದು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ನಡುವಿನ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯಗಳ ಪ್ರಚಲಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮುಂತಾದ ಬದುಕಿನ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಹೋರಾಟವೆ ಅದರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿದೆ"೧೬.

ಮಹಿಳಾ ವಿಮೋಚನಾ ಆಂದೋಲನ ಅರ್ಥಾತ್ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಆಂದೋಲನವು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯದ ರೂಪವನ್ನೇ ತಾಳಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸಮಾನತೆ, ಅನ್ಯಾಯ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಪಾತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಮಹಿಳೆ ಸಿಡಿದೆದ್ದುದು ಈ ಅಂದೋಲನದ ಮೊದಲ ಘಟ್ಟ. ಆಂದೋಲನದ ಸ್ವರೂಪ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದೇಶಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ ಆಕೆ ಶೋಷಿತಳೇ. ಆಕೆಯ ಕಥೆಯೇ ಒಂದು ವ್ಯಥೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಂಧೀ, ಈಶ್ವರ ಚಂದ್ರವಿದ್ಯಾಸಾಗರ, ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್‌ರಾಯ್, ರಾನಡೆರಂಥವರು ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಅದೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ ತಮ್ಮ ಆಂದೋಲನದ ಮುಖಂಡತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಳವಳಿ, ಪುರುಷ ವಿರೋಧಿ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು, ಕಾರಣ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪುರುಷರೇ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳಿಗೆ, ದು:ಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು.

'ವಿಮೋಚನೆ' ಮತ್ತು 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ' ಎಂದರೆ ಪುರುಷನನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಬೆಳೆದುಬಂತು. ಆದರೆ ಮಾರ್ಗರೇಟ್ ಪುಲ್ಲರ್ ಹೇಳುವಂತೆ "ಮಹಿಳೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಲ್ಲ, ಆಳುವ ಅಧಿಕಾರವಲ್ಲ. ಆಕೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಅವಕಾಶ; ಸ್ವಂತದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅವಕಾಶ; ಒತ್ತಡ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಹೊಂದುವ ಅವಕಾಶ"೧೭. ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಕ್ಕೆ ತಳಪಾಯ ಹಾಕಿದವರು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ

---

೧೬. ಸ್ತ್ರೀವಾದ: ಡಾ.ಬಿ.ಎನ್.ಸುಮಿತ್ರಬಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಕಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡಮಿ೨೦೦೬- ಪು.ಸಂ.೧.

೧೭. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆ-ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರು ಇಳಾ ಮುದ್ರಣ, ಕರ್ನಾಟಕಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ. ಪು.ಸಂ.೩

ಮೇರಿ ವುಲ್‌ಸ್ಟನ್ ಕ್ರಾಫ್ಟ್, ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ವರ್ಜೀನಿಯಾವುಲ್ಫ್, ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಚಿಂತಕಿಯರೆಲ್ಲರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ ಸಿಮೋನ್‌ದ ಬೋವಾ ಬೆಟಿ ಫ್ರೀಡನ್, ಮೇರಿ ಎಲ್‌ಮನ್, ಶುಲಾಮಿತ್ ಫೈರ್‌ಸ್ಟೋನ್ ಹಾಗೂ ಕೇಟ್ ಮಿಲೆಟ್ ಮುಂತಾದವರು.

ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ, ಪತ್ರಕರ್ತೆಯಾಗಿ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕಿಯಾಗಿ, ಉದ್ಯಮಿಯಾಗಿ **'ಸಂಜನಗೂಡಿನ ತಿರುಮಲಾಂಬಾ'** ಅವರು (೧೮೮೭-೧೯೮೨) ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದವರು. ಮಾಸ್ತಿಯವರಿಗೂ ಮೊದಲೇ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಇವರು ಇತಿಹಾಸದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಗಮನಾರ್ಹರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಖಾಂತರ ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ವದೂದಹನ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಮದುವೆಯೇ ಮಹಿಳೆಯರ ಸರ್ವಸ್ವ ಎಂದು ಭಾವಿಸದ ಇವರು ವಿಧವಾ ವಿವಾಹವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ಅಪಸ್ವರಗಳ ಯಶಸ್ವೀ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀಪರ ಹೋರಾಟದ ಮೊದಲ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

'ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮನವರು' ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ, ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಆಲೋಚನೆ, ದೃಷ್ಟಿ, ಧೋರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜೋಪಯೋಗಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆಗುವ ಅವಮಾನ, ಅವಹೇಳನ, ತಿರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಧವಾವಿವಾಹದ ಬಗ್ಗೆ ಚಕಾರವೆತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪುರುಷನ ಆಶ್ರಯತಪ್ಪಿದ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ 'ಒಲ್ಲದ ಹೆಂಡತಿ', 'ನನ್ನ ಧನವನ್ನು ನನಗೆ ತಾ', 'ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ವನಿತೆ' ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಪ್ರೌಢವಿವಾಹ, ಅಸಮ ದಾಂಪತ್ಯ, ಪ್ರೇಮಮಯ ದಾಂಪತ್ಯ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದ ದುರಂತ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಸಿದ್ದಾರೆ. ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮನವರು ಸ್ತ್ರೀಪರ ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳ ಕಥಾವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ, ವೈಧವ್ಯ, ವಿಷಮ ವಿವಾಹ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರ ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ವರ್ಗಭೇದ, ಮತಾಂತರ ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಹದಿಹರೆಯದ ಸಮಸ್ಯೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತು ಜಗತನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡರು. 'ವಾಣಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ', 'ಪುನರ್ವಿವಾಹ', 'ಅಪರಾಧಿಯಾರು?' ಇತ್ಯಾದಿ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡ ಕಥಾ ನಾಯಕಿಯರ ಮನಸ್ಸಿನ ತಳಮಳ, ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಅಪರಾಧಿಭಾವ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರದೇ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ **'ಶ್ಯಾಮಲದೇವಿ ಬೆಳಗಾವ್‌ಕರ್'** ತಮಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಬರೆದ ಲೇಖಕಿಯರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಪರ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ತಳೆದ ಆರಂಭಿಕ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಒಬ್ಬರು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಲೇಖಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಿಗೆ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಲ್ಯವಿಹಾಹ, ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ, ವಿಷಮ ದಾಂಪತ್ಯ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ತೀವ್ರತರವೆನಿಸಿರಬಹುದಾದುದರಿಂದ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕ್ರೌರ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧಗಳ ಹಿಂದಿನ ವಂಚನೆ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಮೂಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಅಮಾನವೀಯತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಥಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವೇಶ್ಯಾ ಜೀವನದ ಪರಿಸರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಮುದಿ ವರನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಕಥಾ ನಾಯಕಿಯರ ತಲ್ಲಣ, ತಳಮಳ, ಹೋರಾಟಗಳು ಬಿಂಬಿಸುವ ಕಂತಿಯ ದೇಶಾಂತರ, ಕರುಳ ಕತ್ತರಿ, ತಾಯಿ ಮಾತಾಯಿ, ಸವತಿಯರು, ಮೊದಲಾದ ಕಥೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಗತಿಗಾಮಿಯಾಗಿಯೂ, ಅನನ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಿಂತನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ **'ಡಾ. ಅನುಪಮಾ'** ಅನನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ತಾತ್ವಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಪರವಾದ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವರ್ಗ, ಜಾತಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗಮೂಲ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಬಡತನ, ಹಸಿವು ಚಿತ್ರಣಗೊಂಡಿವೆ. ಅವರ 'ಮಾಧವಿ' ಕಾದಂಬರಿಯು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕ ಮೂಡಿದ ಮಾದರಿ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಡುಗೆಯು ಮಹತ್ವದ್ದು. ತ್ರಿವೇಣಿ, ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕರ್, ವೀಣಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರ್, ವೈದೇಹಿ ಮೊದಲಾದವರು ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಸಮರ್ಥ ನಿರೂಪಣೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ೫೦ರ ದಶಕದಲ್ಲೇ ಬರವಣಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮುಖಾಂತರ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು, ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ವಿಷಮ ದಾಂಪತ್ಯ, ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ, ವಿವಾಹೋತ್ತರ ಪ್ರೇಮ, ಕಾಮ ಸಂಬಂಧಗಳು– ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳುವಂಥವರು. ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಸಂಬಂಧಗಳ ವೈಪರೀತ್ಯ, ಪುರುಷನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಸಂಗಾತಿಯ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿನ ಪರಾವಲಂಬನೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಾವಲಂಬಿತನ, ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ, ಪುನರ್ವಿವಾಹ–ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು, ನರಳುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ನೂರಾರು ಮುಖಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ **ವೀಣಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರರವರು** ಒಬ್ಬರು. ವೀಣಾ ನವ್ಯ ಲೇಖಕಿಯರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಇದುವರೆವಗೂ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ದಿಟ್ಟ ಧೋರಣೆಯ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಭ್ರಮಾತ್ಮಕ ಪರಿಸರದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಕೋಚ, ಪಾಪ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗದೆ, ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮ ಸಂಬಂಧಗಳ ನೆಲೆಗಳ ಶೋಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ.

'ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ', 'ಸಹನಾ', 'ಚಪಲಿಗಳು' ಮುಂತಾದ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ **ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕರ್** ಬಡ ಮುಸ್ಲಿಂ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ದಾರುಣ ಬದುಕನ್ನು, ಯಾತನೆಯನ್ನು, ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪುರುಷ ಸಮಾಜ ತಲಾಖ್, ಬುರ್ಖಾ, ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೆಂಗಸರ ಬದುಕನ್ನು ಯಾತನಾಮಯವಾಗಿಸುವ, ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಬಡತನ, ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆ ಅನುಭವಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮರಗಿಡಬಳ್ಳಿ, ಅಂತರಂಗದ ಪುಟಗಳು, ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪರ ಧೋರಣೆಗಳಿದ್ದೂ, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಜಗತ್ತನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸಿ ವೈದೇಹಿ ಅವರ ಬರಹಗಳು ಅನನ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಂಬಲ, ಮದುವೆಯಾದರೂ ಸಂಸಾರ ಸುಖವಿಲ್ಲದೆ ನರಳುವ, ಪೀಳಿಗೆಗಳ ಅಂತರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುವ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಹಲವು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿನ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವೈದೇಹಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ನವ್ಯದ ನಂತರದ ದಲಿತ ಬಂಡಾಯ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಳುವಳಿಗಳ ಮೂಲ ಆಶಯ ವರ್ಗ, ವರ್ಣ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವುದು; ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವುದು ಈ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಂತರ್ಗತ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀ ಬದುಕುಗಳೂ ಬೆಸೆದು ಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಳುವಳಿಯೊಂಬುದೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಚಾಲನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ಬದುಕಿನ ಏಳು ಬೀಳುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ದಲಿತ, ಬಂಡಾಯ, ಸ್ತ್ರೀವಾದ-ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದವರ ರೋಷ, ಆಕ್ರೋಶ, ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಧೋರಣೆಗಳೇ ಪ್ರಮುಖ. ಬಿ.ಟಿ.ಲಲಿತಾ ನಾಯಕ್, ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್, ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕರ್ ಅವರ

ಬರಹಗಳು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನೂ ಬಂಡಾಯದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದವು. ನೇಮಿಚಂದ್ರ ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಾದ 'ಕಪ್ಪು ಮೋಡ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಂಚು', 'ನನ್ನದಲ್ಲದ ಬದುಕಿಗಾಗಿ' ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಹಿಪೋಕ್ರೆಸಿಯನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಂತಹ ಹೀನ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗದೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಪುರುಷಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬಾಳ್ವೆಗೆ ಮುಂದಾಗುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬಂಡಾಯ ಧೋರಣೆಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಲೇಖಕಿ ಬಿ.ಟಿ.ಲಲಿತಾನಾಯಕ್ ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಆರಂಭದ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. 'ನೆಲೆಬೆಲೆ', 'ಗತಿ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು, 'ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಬಲಿ', 'ಭಟ್ಟನ ಕನಸು' ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು, ಲಂಬಾಣಿ ಜನರ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು, ಆಧುನಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟವಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ದು:ಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ವಿವಿಧ ಕಾಲ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದ ತಾತ್ವಿಕ, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿತ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನಿಲುವುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ಲೇಖಕನ ದಷ್ಟಿಕೋನ, ನಂಬಿಕೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕತೆಗಾರ್ತಿ ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೩

"ಕಳೆದು ಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು" ಕಥಾಸಂಕಲನದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ತ್ರೀ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಜಾಹ್ನವಿಯವರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ದಲಿತ ವರ್ಗದ ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಯದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಸಮಕಾಲೀನ ಬರಹಗಾರ್ತಿಯರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಸಂವೇದನೆ, ವಸ್ತು, ಶೈಲಿ, ಆಕೃತಿ-ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಹಿಡಿದ ಹಾದಿ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳು ನಗರ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ಕಥಾ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ನಗರದ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ "ಕಳೆದು ಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು" ಕಥಾ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಕಥೆಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಯ ವಸ್ತುವೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯು ಕಥಾವಸ್ತುವಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿಯೂ, ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಕಥೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯು ಕಥೆಯ ತಿರುಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಬದುಕನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹಲವು ಕಥೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. 'ವಿಮುಖ', 'ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ', 'ವ್ಯಭಿಚಾರ', 'ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು', 'ಆಸರೆ'-ಕಥೆಗಳು ಘಟನಾ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಥೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಅಜ್ಞಾತ, ತಾಯ್ತನ, ಬಸವಿ ಇವು ಪಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನ ಮಾದರಿಯ ಕಥೆಗಳಾಗಿವೆ. 'ಒಳಗುದಿ' ಕಥೆಯು ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. 'ಕಳ್ಳು ಬಳ್ಳಿ' ಕಥೆಯನ್ನುಳಿದು ಇತರ ಕಥೆಗಳು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟಿರುವ ಕಥೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳು ಸಣ್ಣಕಥೆಯ ಸ್ವರೂಪ-ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಕ, ನಾಯಕಿ ಎಂಬ ಪಾತ್ರಗಳಿರದೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಲಿಪಶುಗಳಾದ, ಅವಮಾನಿತ, ನೊಂದ, ಹತಾಶರಾದ, ಅನಾಥರಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಪಾಶವೀ ಪರಿಸರದ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಸೋತಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಆರೋಗ್ಯದ, ಜೀವನೋತ್ಸಾಹದ, ಬದುಕನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಛಲದ ಪಾತ್ರಗಳು ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಇಂತಹ

ಪಾತ್ರಗಳಾಗಿ ವಿಮುಖ ಕಥೆಯ 'ಮೈತ್ರ', ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಕಥೆಯ-'ಕೀರ್ತಿ', ಆಸರೆಯ-'ಗಂಗಾ', ಬಸವಿ ಕಥೆಯ-'ದೇವೀರಿ' ಕಂಡು ಬರುವರು.

ಲಂಕೇಶ್‌ರವರು ಕಥಾಸಂಕಲನದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಹ್ನವಿಯವರನ್ನು "ಗೆದ್ದ ದಲಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ, ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾಣುವ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಅವರ 'ಕಳೆದು ಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು' ಕಥಾಸಂಕಲನದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಾನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವೆನು. ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಒಳತೋಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ಭೀಯಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಂಬಲವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಲಾಗುವುದು. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಬದುಕನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ತಮ್ಮದೇ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಛಲವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಲಾಗುವುದು. ಕೌಟುಂಬಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು, ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಯಾಜಮಾನ್ಯತೆಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವೆನು.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಸಂಬಂದಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು, ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ/ವಿವಾಹೇತರ ಸಂಬಂಧ, ಕಾಮದ ಸೆಳೆತ, ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ, ದಲಿತರ ನೋವು/ಅವಮಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನ ಈ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನು. ಕಥೆಯ ವಸ್ತು, ಭಾಷಿಕ ವಿನ್ಯಾಸ, ಜಾತಿ, ಕುಟುಂಬ, ಶಿಕ್ಷಣ, ನಿರೂಪಣಾ ಶೈಲಿ, ಸಮಾಜ, ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೇಮಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನು. ತಾಯ್ತನದ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಎದುರಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿಯರ ಒಂದೊಂದೇ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗುವುದು.

೧. ವಿಮುಖ

ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿಯವರ "ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು" ಕಥಾ ಸಂಕಲನದ ಪ್ರಥಮ, ಪ್ರಮುಖ ಹಾಗೂ ಬಹುಚರ್ಚಿತ ಕಥೆ, "ಮಿಮುಖ". ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ ಮೈತ್ರಾ. ಸರಳ, ಸಹಜ, ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಸುಶೀಕ್ಷಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು. ಅಪ್ಪ ಸತ್ತ ನಂತರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕಾದ, ಅಕ್ಕನ ಮದುವೆ, ತಮ್ಮನ ವಿದ್ಯಭ್ಯಾಸ, ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಜವಾಬ್ದಾರನಾದ ಹಣವಂತ ರಘು ಮಾವನ ಋಣಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪುವಳು. ಹಿರಿಯರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥವೂ ನಡೆದಿದ್ದು, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಮೈತ್ರ ಹಾಸ್ಟಲ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ತಂಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಬಿಸಿನೆಸ್ ಟೂರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತನಾದ ರಘುವಿನ ಬಿಡುವಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಾ

ಅತನೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳ ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮೀರಿ ದೈಹಿಕ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕಾಮ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹಳಸುತ್ತಾ ಬಯಕೆಯಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ತರುತ್ತದೆ. ರಘುವಿನ ಸ್ನೇಹಿತ ಭರತನಿಂದ ಕಥೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ತಿರುವು ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಸಂಬಂಧಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ರಘುವಿನ ಸ್ನೇಹಿತ 'ಭರತ್' ಕಾಮುಕ. ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಪಡುವ, ನೀತಿ, ನಿಯಮ, ಯಾವುದೇ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡದ ಪ್ರಾಣಿ ಸಹಜ ಕಾಮುಕ. ಇದರ ಅರಿವಿದ್ದರೂ ರಘು ಆತನನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಪರ್ಯಂತ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಭರತನ ಕಾಮುಕ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮೈತ್ರಳ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದ ರಘು, ಭರತನ ಮುಂದೆ ತನ್ನ, ಮೈತ್ರಳ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರುತ್ಸಾಹದ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ತೋರಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಈ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಭರತನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ರಘು ಒಂದು ದಿನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಮುಕ ಭರತನಿಗೆ ಮೈತ್ರ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹೆಣ್ಣು ಅಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದ ನಲುಗಿ, "ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ನಡೆಯುವುದೂ ಅದೇ, ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ನಡೆಯುವುದು ಅದೇ........ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಹಿಂಸೆಯೆನಿಸದು ಎನ್ನಿಸಿದಾಗ" ಆಕೆ ಆತನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಆಕೆಯ ಹೋರಾಟ, ಹೆದರಿಕೆ, ಶರಣಾಗತಿ ಇವು ಭರತನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಭಾವನೆ, ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮೈತ್ರಾಳಿಗೆ ಈ ದಿನದ ಘಟನೆಯಿಂದ ತಾನು ಕಲಂಕಿತಳಾದೆ ಎಂಬ ಸಂಕೋಚ, ಅಳುಕು ಕಾಡದೆ "ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ್ದ ಮೈಮನಸ್ಸು ಹೊಸತನ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಸಂತೃಪ್ತಿ" ಎಂದು ತೃಪ್ತಿಪಡುತ್ತಾಳೆ. ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ರಘು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಲಾಭ ಪಡೆದು, ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಭರತನು ಮೈತ್ರಳಿಂದ ತಾನು ಸಂಪೂರ್ಣತೆ ಗಳಿಸಿದೆ ಎಂದು ಅಕೆಯನು ತನ್ನ ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು .ಮುಂದಾಗುವುದು ಕಥೆಯ ವಸ್ತು.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಘಟನಾ ಪ್ರಧಾನವಾದಂತಹ ಕಥಾ ವಸ್ತುವಿನ ಆಯ್ಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯ ಪಾತ್ರವಾದ ಮೈತ್ರಾಳ ಮೂಲಕ ಪುರುಷ ಸಮಾಜವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪುರುಷ ಸಮಾಜವು 'ಶೀಲ'ವೆಂಬ ಮಾನದಂಡದಿಂದ ಅಳೆಯುವ, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪಾವಿತ್ರತೆ ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮದ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯದ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧದ ಬಗೆಗೆ ಹಾಗು ಅದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಗಳ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು, ಗಂಡಿನ ಪಶುಕಾಮುಕತೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೊಳಗಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಜೈವಿಕ ತಾರತಮ್ಯ, ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ವಾರ್ಥಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಮ ಮಾನವನ ಪ್ರಮುಖ ಸೆಳೆತ, ಇಂತಹ ಕಾಮದ ಅನುಭವದ ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಲೈಂಗಿಕ ಆಸೆ, ಅದರ ಸುಖ ಹಾಗೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೇವಲ ಪುರುಷನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ, ಹೆಣ್ಣು ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವುದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡುತನ, ಪಾಪ, ಮುಜುಗರದ ಸಂಗತಿ, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಮದ ಬಯಕೆ ಇದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೊ ಆಕೆ ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಪುರುಷ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟುಪಾಡು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮೈತ್ರಳ ರಘುವಿನೊಂದಿಗಿನ ಸಂಭೋಗ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಕಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಟ್ಟು ಪಾಪಡುಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಋಣದ ಭಾರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ ಮೈತ್ರ ರಘುವನ್ನು ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಮದುವೆಯಾಗುವನೆಂದು ನಂಬಿ ಆತನೊಂದಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಸಂಭೋಗಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಕೇಳುವ ಗಟ್ಟಿತನ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಹಣವಂತ ರಘುವಿನ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಸ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಮೈತ್ರಾ ರಘುವಿನ ಬಿಡುವಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆತನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸುವುದು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಹದಿಹರೆಯದ ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿಯರ Live together ಎಂಬ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದ ಜೀವನ, ಅದರ ದುರಂತದ ಒಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಪರಿಚಯದ ಸ್ನೇಹ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿ, ಪ್ರೀತಿ ಕಾಮಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ.

“ಅವನು ಪ್ರೇಮಿಯೋ, ಕಾಮಿಯೋ ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮನಸ್ಸು ಕಾಮಕ್ಕೆ ನಿಂತಾಗ ಬಹುಶ: ಪ್ರೇಮದ ಆ ಸವಿ ಬೇರೆಯೇ ಏನೋ. ಸ್ನೇಹ, ಸಲುಗೆ; ಕಣ್ಣಂಚಿನ ನೋಟ; ತುಟಿಯಂಚಿನ ನಗು; ಮನದಾಳದ ಮಾತು ರಂಗು ಕಳೆದು ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಗುವುದೋ ಏನೋ.....” ಎಂಬ ಮೈತ್ರಳ ಮಾತಿನ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧದ ಬೇಸರತೆಯನ್ನು, ಪ್ರೇಮಭರಿತ ಕಾಮಕ್ಕೂ, ಸ್ವಾರ್ಥದ ಆಸೆಯ ಕಾಮಕ್ಕೂ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ರಘುವಿನ ಸ್ನೇಹಿತ ಭರತನಿಗೆ ಮೈತ್ರಳ ಗಂಭೀರ ಸ್ವಭಾವ, ಆಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಮಿತಿಯಾದ ಮಾತು ಅವನನ್ನು ಹುಚ್ಚೆಬ್ಬಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ನೇಹಿತನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗುವವಳು ಎಂಬ ಸಂಯಮ ತೋರಿದರೂ ರಘುವಿನ “ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೇಮ ಹೆಚ್ಚೂ ಕಮ್ಮಿ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷದ್ದು. ಈಗೊಂದ್ವರ್ಷದಿಂದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಸಂಬಂಧಾನೂ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗೀಗ ಮೊದಲಿನ ಆಸಕ್ತಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ, ದಿನೇ ದಿನೇ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಹಳಸ್ತಾ ಇದೆ ಅನ್ಸುತ್ತೆ.....” ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಉತ್ತೇಜನಗೊಂಡ ಭರತನಿಗೆ ರಘು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದ ದಿನ ಸುಸಂದರ್ಭವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಭರತನ ಕೆಟ್ಟ

ನೋಟದ ಅರಿವಿದ್ದ ಮೈತ್ರಾಗೆ ರಘುವಿನ ಮೌನವೂ ಒಂದು ಒಗಟಿನಂತಿತ್ತು. ಭರತನ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವು ಅವನ ಪಶುತನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಾಗ ಮೈತ್ರ "ಬಲವೆಲ್ಲ ಸೋರಿ, ದೇಹ ದಣಿದು ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ, ಮನಸ್ಸು ಶರಣಾಗತ ಬಯಸಿತು. ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ನಡೆಯುವುದೂ ಅದೇ, ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ನಡೆಯುವುದು ಅದೇ..... ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಹಿಂಸೆಯೆನಿಸದು" ಎಂದು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಅಪ್ರಾಪ್ತರ ಮೇಲಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ, ಗಂಡಿನ ಕಾಮುಕ ಪಶುತನ, ಸಂಬಂಧಗಳ ನಶಿಸುವಿಕೆ, ನೀತಿ–ಪ್ರೇಮ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಗಳ ನಾಶವನ್ನು, ಸ್ವಾರ್ಥದ ನಾನಾ ಅವತಾರಗಳ ಒಳಹನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ದೈಹಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲಳಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸಹಾಯತೆ, ನೋವಿನ ನರಳಾಟ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ನಾನಾ ದು:ಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳು, ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ಕೆಂಗಣ್ಣುಗಳ ಕಾಡುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ.

ಮೈತ್ರಳ ಶರಣಾಗತಿಯಿಂದ ಭರತನ ಪಶುತನ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗಿ ಮೈ ಮರೆಯುವರು. ಈ ಹೊಸ ಅನುಭವವು ಮೈತ್ರಳಲ್ಲಿ ಗೆಲುವು, ತೃಪ್ತಿ, ಹೊಳಪನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಮೈತ್ರ ದಿಢೀರೆಂದು ಎಲ್ಲಿಂದಿಳಿದಳು? "ಏನೇ ವಿಷ್ಯ? ಮುಖದ ತುಂಬಾ ನಗು ಹರಡ್ಕೊಂಡು ಓಡಾಡ್ತಿದ್ದಿಯಲ್ಲಾ.....!? ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಗೆಲುವು, ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹೊಳಪು ಏನ್ಸಮಾಚಾರ? ಯಾರೋ ಹೊಸಬರನ್ನು ನೋಡ್ದಾಗೆ ಅನ್ನಿಸ್ತಿದೆ.....!" ಎಂಬ ಸರಸಳ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ವಿದ್ಯಾವಂತೆ, ದಿಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣು ಮೈತ್ರಳ ನಡವಳಿಕೆ, ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಶೀಲ, ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಇವೇ ಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲ, ಆಕಸ್ಮಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅತ್ಯಚಾರಕ್ಕೆ ತಾನು ಹೊಣೆಯಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ರಘುವಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಹೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಗೆ ತಾನು ಕಳಂಕಿತಳು, ಜಾರಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಆತಂಕ, ಅಳುಕು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ "ಕೇವಲ ಜೊತೇಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೂರ್ಖತನ ಇನ್ನೇನಿದ್ದಿತು? ಎಂಬಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಧೈರ್ಯ, ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ತಾನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ, ಯಾವ ಪುರುಷನ ಹಂಗೂ ಬೇಡವೆಂಬ ಧ್ವನಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. "ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ಮೈಮನಸು ಹೊಸತನ ಕಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಸಂತೃಪ್ತಿ." ಎಂಬ ಮೈತ್ರಳ ಮಾತು ರಘುವಿನೊಂದಿಗಿನ ಒಡನಾಟದ ಬೇಸರತೆಯನ್ನು, ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ಆತೊರೆದ ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಭರತನಿಂದ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ರಘು "ಅರೆ! ಎಷ್ಟು ಕೂಲಾಗಿ ಹೇಳ್ತಿಯಲ್ಲಾ.....? ಬಿಡ್ದೆ ಇದ್ರೆ ಹೋರಾಡ್ಬೇಕಿತ್ತು. ಶೀಲ ಕಾಪಾಡ್ಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಪ್ರಾಣನೇ ತೆಗೀತಾರೆ; ಪ್ರಾಣಾನೇ ಕೊಡ್ತಾರೆ. ಅಂತದ್ರಲ್ಲಿ ನೀನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ತಿಯೇ.....? ಎಂಬ ಆತನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮೈತ್ರ "ವಿಚಿತ್ರ ಏನಿಲ್ಲ, ನಾನು ಹೋರಾಡಿದಷ್ಟೂ ಅವ್ನು ಬಲವಾಗ್ತಿದ್ದ; ಅವನಾಸೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ದೆ ಅವ್ನ ಪ್ರಾಣ ತಗೀಯೋಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ನನಗಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಇಂತಹ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಷ್ಟು ಮೂರ್ಖಳಲ್ಲ ನಾನು" ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಬಲತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯ, ಆಶಾದಾಯಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಹೇಡಿತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಮೈತ್ರಾಳ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೈತ್ರಳಿಂದ ದೂರನಾದ ರಘು ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಥೆ ಮುಗಿಯಿತು ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಕಥೆಗೆ ಹೊಸ ತಿರುವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಭರತನಿಗೆ ಮೈತ್ರಾಳ ಸ್ವಭಾವ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಭಾವವನ್ನು ತುಂಬಿ, ಸಂಪೂರ್ಣತಾ ಭಾವವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಸಂಗಾತಿಗಳಾಗುವರು.

ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರಘುವಿನ ಪಾತ್ರವು ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು, ಅದರ ಯಜಮಾನಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ರಘುವಿಗೆ ಭರತನಂತೆ ಜೀವನವನ್ನು ಹಲವು ಹೆಣ್ಣುಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಂಜಾಯ್ ಮಾಡುವ ತವಕವಿದ್ದು, ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಅಂಜುವವನಾಗಿದ್ದು, ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಭರತನ ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಆತನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವನು. ಭರತನ ಕೆಟ್ಟದೃಷ್ಟಿ ಮೈತ್ರಳ ಮೇಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೂ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಾನೆ.

ಭರತನು "ಒಂದೇ ಒಂದ್ವಿಷ್ಯ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟೆ ಅವ್ಳತ್ರ ಏನ್ಗೊತ್ತಾ.....? ಅದೇ ಆ ದಿನ ನೀನು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗೋ ಮುಂಚೆ ನನಗ್ಬಂದು ಮೈತ್ರ ಮನೇಲಿ ಒಬ್ಳೆ ಇರ್ತಾಳೆ, ನಾನ್ ಊರಿಗೋಗ್ತಿದ್ದೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿಹೋಗಿದ್ದು. ಈ ಸತ್ಯಾನ ಅರಗಿಸ್ಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಅವ್ಳಿಂದ ಆಗ್ಲಾರ್ದೂಂತ ಬೇಕಂತ ಹೇಳ್ಲಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಿಂದ ರಘುವಿನ ಕುತಂತ್ರ ಬಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಘುವಿನ ಮನೋಗತವೂ ಮೈತ್ರಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ರಘು ನಂಬಿಕೆ ದ್ರೋಹಿಯಾಗಿ, ನಂಬಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ವಂಚನೆ ಬಗೆದವನಾಗಿ, ಕಾಮ ಪಿಶಾಚನಾಗಿ, ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧಕನಾಗಿ, ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಕಾಮುಕ ಪುರುಷರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ವಂಚಿತನಾದ ಭರತನು ರಘುವಿಗಿಂತ ಪುರೋಗಾಮಿ ಮನೋಭಾವದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯದ, ಸಂಬಂಧಗಳ ಬೆಲೆ ತಿಳಿಯದ ಭರತನ ಅನೀತಿಯ ಬದುಕು ಮೈತ್ರಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಸ್ವಭಾವ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನಿಂದಲೇ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೊಳಗಾದ ಮೈತ್ರಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಳ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಘುವಿನೊಂದಿಗಿನ ಆಕೆಯ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಪರ್ಕದ ಅರಿವಿದ್ದರೂ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೀಲವೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಮಾನದಂಡವಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಈ ಪಾವಿತ್ರತೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನಂತೆ ಆಕೆಯೆಂದು ಬಗೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮಾನವತೆಯನ್ನು, ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಾನೆ. ರಘು ತಾನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಮೈತ್ರಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಸ್ನೇಹಿತ ಭರತನನ್ನು ತನ್ನ ಮದುವೆಯ ಪ್ರಥಮ ರಾತ್ರಿಯ ದಿನದಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂಲಕ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಪಶುತನ, ಷಂಡತನವನ್ನು ತೋರುತ್ತಾನೆ.

ಲಂಕೇಶ್ ಅವರು ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಮುಖ ಕಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು "ಅದು ತುಂಬ ರಸಿಕ ಕಥೆ ಅನ್ನಿಸತೊಡಗಿತು; ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರು, ಒಬ್ಬಳು ಹುಡುಗಿಯ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆಟ, ಸವಾಲಿದೆ; ಲೈಂಗಿಕ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಹುಡುಗ ಸದಾ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಸೋಲು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸೋಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಘು ಎಂಬುವನ ಹುಡುಗಿ ಭರತ್ ಎಂಬುವನ ತೋಳಲ್ಲಿ ವಶವಾದದ್ದು. ಒಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದಾಗ ಅವಳನ್ನು ತಡವಿದೆ ಆತ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದ್ದು, ಅಹ್ವಾನವೆನಿಸುತ್ತದೆ; ಆಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ, "ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ನಡೆಯುವುದೂ ಅದೇ, ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ನಡೆಯುವುದೂ ಅದೆ". ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಸುಪ್ತವಾದ, ದುರಾಶೆಯ, ಪ್ರಾಣಿ ಸಹಜವಾದ ಕಾಮದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ, ಅದರಿಂದಲೇ ಬರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ನಿಷ್ಠೆ–ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆಡು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ಬಹುಪಾಲು ಕಥೆಗಾರರು ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆಗಿಂತ ನಿತ್ಯದ ಮಾತಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸಿತು" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

'ವಿಮುಖ' ಕಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಈ ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹ: "ಹೆಣ್ಣು ತಾನು ಕುಣಿಸಿದಂತೆ ಕುಣಿಯಬೇಕು, ಅದರ ನಂತರವೂ ಮರುಗಬೇಕೆಂಬ ಗಂಡಿನ ಹೀನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸವಾಲೆಸೆದು ಹೊಸ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ 'ವಿಮುಖ' ಕಥೆಯ 'ಮೈತ್ರಳ ಪಾತ್ರ ಕನ್ನಡ ಕಥಾಲೋಕದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ಧೈರ್ಯದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು; ಮಹಿಳಾ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಸಾಂಕೇತಿಕೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಕಾಮದ ಸೆಲೆಗಳು ಜೀವಸೆಲೆಗಳೂ ಆಗಬಲ್ಲದೆಂಬ, ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ಆ

ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲಲು, ಅಸ್ತಿತ್ವ ತೋರಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯ ನಿಲುವು ಕಾಲಧರ್ಮದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದೆ".೧೮

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು 'ವಿಮುಖ' ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮನೆಲೆಯನ್ನು, ಮನೋಬಲವನ್ನು, ಲೈಂಗಿಕತೆಯೂ ಬಂಧಿಸಲಾಗದ ನಿರುಮ್ಮಳ ಮನದ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರವನ್ನು, ಸಂಭೋಗ ಸುಖವೂ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಹೌದು, ಸ್ವಾತಂತ್ರದ ನೆಲೆಯೂ ಹೌದು ಎಂಬುದನ್ನು ಇವರು ಬಿಂಬಿಸಿರುವುದು ಕುತೂಹಲ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಗಳಾಗಬಲ್ಲವು ಎಂಬುದನ್ನು, ಕಾಮದ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರಬಲ, ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಹೆಣ್ಣು ಅದನ್ನು ಕೀಳರಿಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮೀರಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೈತ್ರಾ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು 'ಶೀಲ'ವೆಂಬ ಮಾನದಂಡದಿಂದ ಅಳೆಯುವುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವ ಈ ಗ್ರಹಿಕೆ ಹೊಸತು ಹಾಗೂ ಧನಾತ್ಮಕವಾದುದು.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಕಥೆಯ ವಸ್ತುವಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಥಾ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಮುಖ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯು ರಘುವಿನ ಕುತಂತ್ರದ ಹಿಮ್ಮುಖವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನುಎದುರಿಸದೆ ಹೇಡಿಯಂತೆ ಫಲಾಯನವಾದಿಯಾಗುವ ರಘುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ಹಾಗೂ ಅನೀತಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ನೀತಿಯ ಕಡೆಗೆ, ಆಶಾದಾಯಕ ಜೀವನದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದ ಭರತನನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡನಾಗಬೇಕಿದ್ದ ಗಂಡ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕೈಚೆಲ್ಲಿ ಹೇಡಿಯಾಗಿ ಶಂಡನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈತನ ಸ್ನೇಹಿತ ಅತ್ಯಾಚಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಗಳ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಮೂರೂ ಪಾತ್ರಗಳು ಕಥಾ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಔಚಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ.

ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸಂಭಾಷಣೆ, ನಿರೂಪಣೆ, ವರ್ಣನೆಗಳು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಕಥೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕುತೂಹಲವನ್ನು, ಓದುಗರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜನ್ನನ 'ಅಮೃತಮತಿ'ಯು ಸುಸಂಸ್ಕೃತನಾದ ಯಶೋಧರನ ಪ್ರೀತಿ, ಗುಣಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಮಾವಟಿಗನೊಂದಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಸ್ನೇಹವು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೈತಿಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರಘು–ಮೈತ್ರಳ ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮೈತ್ರ ತನ್ನ ಶೀಲ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ರಘು ಕೂಡ ಕಳಂಕಿತನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಸಮಾಜವು ರಘುವಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆಯ ಮೂಲಕ ಪುರುಷರಿಗೆ ಈ ಶೀಲದಗೊಡವೆ ಇಲ್ಲ. ಅದೇನಿದ್ದರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ

---

೧೮. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ. ಡಾ.ಎಸ್.ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ ಕಣ್ವ ಪಬ್ಲೀಕೇಷನ್ ೨೦೧೩. ಪುಟ ಸಂ.೨೫೯

ಮಾತ್ರ ಎದ್ದು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗಂಡಸಿನ ಮನೋಭಾವವು ತಾನು ವಿವಾಹವಾಗಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಶೀಲವಂತಳು, ಪರಿಶುದ್ಧಳೂ ಆಗಿ ತನಗೇ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಳು, ತನ್ನ ವಸ್ತು, ತನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಎಂಬಂತಹ ಧೋರಣೆವುಳ್ಳವರು. ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಮೈತ್ರ-ಭರತ ವಿವಾಹದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಗತಿದಾಯಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೨.ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ

'ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು' ಕಥಾಸಂಕಲನದ ಎರಡನೆಯ ಕಥೆ 'ಕಳ್ಳು ಬಳ್ಳಿ'. ಕಥೆಯು ಬಡದಂಪತಿ ಬಸ್ವಿ ಮತ್ತು ಕೆಂಚರು ಬಡತನದ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಕಿರಿಯ ಮಗಳು ಮಾಡಿದ ಅಚಾತುರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಲಿಂಗಾಯತರ ರಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀತಕ್ಕೆ ಬಿಡುವರು. ಇದರಿಂದ ಮನನೊಂದ ತಾಯಿ ಬಸ್ವಿ ಆತನ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲಹಿಡಿಯುವಳು. ಇದರಿಂದ ಅಘಾತಗೊಂಡ ಕೆಂಚ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಳಿಯನಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದು ಮಗನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರತರುವನು. ತನ್ನ ಮಗನ ಆಗಮನದಿಂದ ತಾಯಿ ಹೃದಯ ನಲಿಯುತ್ತದೆ. ಸಾಲ ತೀರಿಸಲಾಗದ ಕೆಂಚ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಗನನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಕಳ್ಳು ಬಳ್ಳಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀತಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವನು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗ ತಿಪ್ಪನನ್ನು ಅವರು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೀನಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ತಂದೆ ಮಗನನ್ನು ಮನನೊಂದು ಮನೆಗೆ ಕರತರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಮೇಲ್ ನೋಟಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುವ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಈ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವು ಇಂದು ಆಧುನಿಕತೆ, ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣ, ನಾಗರೀಕತೆ, ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದು, ಐಶಾರಾಮಿ ಜೀವನದ ಕನಸ್ಸಲ್ಲಿ ನಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಮಾನವರು ತಮ್ಮ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮರೆತಿರುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಡವರನ್ನು, ಕೆಲಸದವರನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕಡೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಮದಾಂಧರನ್ನು, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ದರ್ಪವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಡತನದ ದಾರುಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಬಡತನದಿಂದ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ನೋವು ನಲಿವುಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕಥೆಯು ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಮಗು ತಿಪ್ಪನ ನಿರಂತರ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯ ದುಡಿಮೆಯ ಕರುಣಾಜನಕ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. "ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ತಿಪ್ಪ ಬೆಳಗ್ಗಿನಿಂದ ಈ ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಸೋತು ಸುಣ್ಣ ಆಗಿದ್ದ.

ಈ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರು ಶಿವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರ. ನಾಳೆಯೇ ಅವರ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ ರಾಜುವಿನ ಹನ್ನೆರಡನೇ ವರ್ಷದ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ. ಇಂದೇ ಬಂಧುಬಳಗವೆಲ್ಲ ಬಂದಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರುಗಳೆಲ್ಲ ಉಂಡು ಮುಗಿಸುವ ತನಕ ತಿಪ್ಪನ ಹೊಟ್ಟೆಯೂ ಖಾಲಿ," ಎಂಬ ತಂದೆ ಕೆಂಚನ ಯಾತನೆಯ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ತಿಪ್ಪನ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಮಾಲಿಕರ ಕ್ರೂರತೆಯ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಬಡತನಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಎಳೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ನೋವು, ಯಾತನೆ, ಹಸಿವು, ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು, ಶ್ರೀಮಂತ ಮಾಲಿಕರ ಶೋಷಣೆ, ಅಮಾನವೀಯತೆಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಂಚನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲಿ, ಮಲ್ಲಿ, ಕೆಂಚಿ, ತಿಪ್ಪ. ತಿಪ್ಪನೇ ಕಿರಿಯವನು. ತಾಯಿಯ ಕಣ್ಮಣಿ. ಕಿರಿ ಮಗಳು ಕೆಂಚಿಯೊಬ್ಬಳೆ ಉಳಿದು ಇನ್ನಿಬ್ಬರಿಗೆ ಮದುವೆ ಆಗಿತ್ತು. ಹುಡುಗನೂ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದು, ಮದುವೆಗೆ ಹಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಂದೂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೆಂಚಿ ತನ್ನ ಬಾವಿ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಾವಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಕಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರಣ ಅನಿವಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ಲಿಂಗಾಯತ ರಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯಲು ತಿಪ್ಪನನ್ನು ಶಾಲೆ ಬಿಡಿಸಿ ಕಳಿಸಿ, ದುಡ್ಡು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಬಸ್ವಿ "ನಮ್ ಪಡಿಪಾಟ್ಲು, ನಮ್ ಬವಣೆ ಆ ಮಗಿಗೆ ಬ್ಯಾಡ ಅಂತ ಇಸ್ಕೂಲಿಗಾಕಿದ್ರೆ......ಇವತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಕಲ್ಲು ಬಿತ್ತು. ನನ್ಮಗನಿಗೂ–ಕಂಡೋರ್ಮನೆ ಚಾಕರೀನೆ ಗತಿಯಾಯ್ತಲ್ಲಾ....." ಎಂದು ತನ್ನ ಕರುಳನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ಒಯ್ಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಗೋಳಾಡಿದಳು. ಬಸ್ವಿಯ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಬಡತನವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಗನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ನೊಂದ ತಾಯಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯಲು, ಆತಂಕಗೊಂಡ ಕೆಂಚ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಳಿಯನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಹಣ ತಂದು ಮಗನನ್ನು ಜೀತದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವನು.

ಮನೆಗೆ ಮಗನ ಆಗಮನದಿಂದ ತಾಯಿಯ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರಾವೇ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು. ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಅವಚಿಕೊಂಡು, ಮುಖದ ತುಂಬಾ ಮುತ್ತು ಸುರಿಸಿದಳು. ರಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಯಿಂದ ಬಂದ ಮಗನನ್ನು ತಾಯಿ ವಾರಕ್ಕೊಂದರಂತೆ ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಸ್ಕೂಲಿನ ಮೇಷ್ಟರ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು. ಆದರೆ ಈ ವರ್ಷ ಮುಗಿಯಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. "ನನ್ ಮಗಿನ ಮತ್ತೆ ದೂರ ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಯಲ್ಲಾ.......? ನಿನಗೆಂಗೆ ಅರಿವಾದೀತೇಳು ನನ್ ವಟ್ಟೆ ಸಂಕ್ಟಾ...... ನೀನೇನ್ ವತ್ಗಂಡನಲ್ಲ; ಹಡ್ದನಲ್ಲ......" ಎಂಬ ಬಸ್ವಿಯ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಇಡೀ ಮನುಕುಲದಲ್ಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ, ಬೆಲೆಕಟ್ಟಲಾಗದ ತಾಯಿ ಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ ಎಂದಿಗೂ ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಅಗಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರಳು, ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಕರುಣೆ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಮನೋಭಾವ, ಕ್ಷಮಿಸುವ

ಮನೋಭಾವ, ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತ್ಯಾವ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲೂ ಕಾಣಲಾಗದ ಅನುಬಂಧ; ಅಂತೆಯೇ "ಉಪ್ಪಿಗಿಂತ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ, ತಾಯಿಗಿಂತ ಬಂಧುವಿಲ್ಲ", ಎಂಬ ಗಾದೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ "ಸಾವಿರ ಸೌದೆ ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿದಾರೂ ದೀವಿಗೆಯಂತ ಬೆಳಕುಂಟೆ" ಎಂಬ ಜನಪದ ಗೀತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಸಾಲದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಲುಕಿದ ಕೆಂಚನಿಗೆ ಮಗಳು ರತ್ನಿ, ಅಳಿಯ ವಿರೇಶಿ ಹಾಗೂ ಅವನ ಅಣ್ಣ ಮಾರಣ್ಣ ಸೇರಿ "ಬಂಗಾರ ಬೆಳಿಯಾಂತ ಭೂಮಿ ಐತೆ. ಸುಮ್ನೆ ಯಾಕೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡ್ಕೆಂತಿಯಾ......?" ಎಂದು, ಬಿತ್ತುವ ಬೀಜ, ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಸಾಲವು ತೀರುವುದೆಂದು ಪುಸಲಾಯಿಸುವರು. ಕೆಂಚನ ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿ ಶಿವಣ್ಣ. ಮಾರಣ್ಣನ ಆಫೀಸರ್ ಆಗಿದ್ದು, ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಅಮಾಯಕ ಬಾಲಕ ತಿಪ್ಪನನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಲು ಮುಂದಾಗುವರು. "ಶಿವಣ್ಣಗೆ ಬೇಕಾದಂಗೈತೆ. ಹೆಣ್ತಿನೂ ದುಡೀತಾಳೆ. ಇರಾನೊಬ್ಮಗ ಅವ್ರಿಗೆ. ನಿನ್ಮಗ ಅವರ ಮನ್ಯಾಗೆ ಚೂರ್ಪಾರು ಮೇಲಿನ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿದ್ರೆ ಸಾಕು. ದುಡ್ಡಿನ ಯೋಚ್ನೇನೇ ಮಾಡ್ಬೇಡಿ ನೀವು. ಅವ್ರೇನೆಂಗೂ ಬ್ಯಾರೆಯಲ್ಲ ನಮ್ಮೋರೆ ಕಳ್ಳು ಬಳ್ಳಿ.....ಮಗ ನಮ್ಮನ್ಯಾಗೆ ಇದ್ದಂಗೇ ಇರ್ತಾನೆ". ಎಂಬ ಮಾರಣ್ಣನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದಂಗಾದಿದ್ದ ಕೆಂಚ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ತಿಪ್ಪ ಶಿವಣ್ಣನ ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಗ ತನ್ನಿಂದ ಅಗಲುವನೆಂದು ತಿಳಿದ ತಾಯಿ ಬಸ್ವಿಗೆ "ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಂಗಾಗಿತ್ತು. ಮಗನ್ನಗಟ್ಟಿಗೆ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ್ದು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ. ಕಣ್ಣಾಗಿನ ನೀರು ತಪ್ಪಲೇ ಇಲ್ಲ". ಅಲ್ಲದೆ ಮಗಳು ರತ್ನಿ–ವಿರೇಶಿಯ ನಾಟಕ, ಕುತಂತ್ರದಿಂದಾಗಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಗನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಳು ಬಸ್ವಿ. ತಮ್ಮ ಕಳ್ಳು ಬಳ್ಳಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಗ ಸುಖದಿಂದಿರುವನೆಂಬ ಕೆಂಚ–ಬಸ್ವಿಯರ ನಂಬಿಕೆ ಸುಳ್ಳಾಗಿತ್ತು. ದುಡ್ಡು ಕೇಳುವ ನೆವದಿಂದ ಮಗನನ್ನು ಊರಿಗೆ ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕರತರಬೇಕೆಂದು ಶಿವಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಕೆಂಚನಿಗೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ದುಡಿದಷ್ಟೂ ಕೆಲಸ, ಹುಡುಗನ ಕಣ್ಣು ಗಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಒಳಕ್ಕೋಗಿ, ಗುಳಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ತಮ್ಮದೇ ಜಾತಿಯವರಾದರೂ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಂ ತಟ್ಟೆ, ಲೋಟ ಕೊಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಊಟವನ್ನು ಹಾಕದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಅದಲ್ಲದೆ ಶಿವಣ್ಣನ ಮಗನ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ದಿನದಂದು ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾಂಸದೂಟವಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಒಡತಿ ಇಂದ್ರ ಇತರರು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟ ಮಾಂಸದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಕೆಲಸ ಪೂರೈಸಿ ಬಂದ ತಿಪ್ಪನಿಗೆ ಬಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡ ಕೆಂಚನಿಗೆ ಎದೆ ಹೊಡೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಂಚ ಶಿವಣ್ಣನಿಗೆ "ನನಗೇನು ತಿಂಬಾಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ ಅಂತ ನನ್ಮಗುನ್ನ ನಿನ್ ಮನ್ಯಾಗೆ ಬಿಟ್ಟದಿನಿ ಅಂದ್ಕಂಡಿಯಾ........? ಇಲ್ಲ.........ನಿನ್ದುಡ್ಡು, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ ನೋಡಿ ನನ್ಮಗುನ್ನ ನಿನ್ ಮನ್ಯಾಗೆ ಬಿಟ್ಟೇನಿ ಅಂದ್ಕೊಂಡಿಯಾ......? ಯೇನೋ ನಮ್ ಜನ, ನಮ್ ಕಳ್ಳು ಬಳ್ಳಿ ನಿಮ್ಗೂ ಒಂದು ಆಸರ, ನನ್ ಮಗುನ್ಗೂ ಒಂದು ಆಸರ ಅಂತ ಬಿಟ್ರೆ. ನೀನಿವತ್ತು ಯೇಟು ದೊಡ್ಮನ್ಸ ಯಾಕೆ ಆಗಿರ್‍ವಲ್ಲಿಯೇಳು....ನಿಮ್ಮಪ್ಪ, ನಿಮ್ಮಜ್ಜ ಸಣ್ಣೋಯ್ಸನಾಗೆ ಗೌಡ್ರ ಮನ್ಯಾಗೆ ಸಗ್ನಿ ಬಾಚಿ, ಎಂಜಲೆತ್ತಿ ಬದುಕ್ದಾರು. ಮರಿಬಾರ್‍ದಪ್ಪ ಶಿವಣ್ಣ ಮೂಲ ಮರಿಬಾರ್‍ದು. ಎನಿದ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲ್ತು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜನರು ಜತೀಗೆ ಕುಂತೆದ್ರು ಸಣ್ಣನ, ಸಣ್ ಬುದ್ಧಿ ತನ್ನ ರಕುತದಾಗೆ ಹರೀ ತ್ಯೆತೆ ಅಂತ ತೋರ್‍ಸಿದ್ಲು ನಿನ್ನೆಣ್ತಿ ಇವತ್ತು. ಬರ್‍ತೀನಪ್ಪ ನಾನು ನನ್ಮಗನ್ನ ಕರ್‍ಕಂಡು ವೋಗ್ತಿನಿ....." ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಬಡವ, ಶ್ರೀಮಂತರೆಂಬ ಅಸಮಾನತೆ, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ದರ್ಪ, ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ವಿನಯತೆ ಮೂಢಬೇಕಾದ ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಮಾನವೀಯತೆ, ಸಂಬಂಧಗಳ ಅಪಮೌಲ್ಯ, ಐರೋಪ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವ, ತನ್ನ ಮಗನಿಗಿಂತಲೂ ಚಿಕ್ಕವನಾದ ತಿಪ್ಪನಿಂದ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಹಿಂದಿನ ಇಂದ್ರಳ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಂಚನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕ್ರೋದಿತಳಾದ ಇಂದ್ರ "ಕರ್‍ಕಂಡು ಹೋಗೋ ಯಾರು ಬೇಡಾಂತರೆ ನಿನಗೆ......? ನಿಮ್ಗೆಲ್ಲ ಹೊರಗಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಎತ್ತಿ ಕೂಳಾಕಿ ದೂರ ಸರೀತಾರಲ್ಲ ಅವ್ರೆ ಸರಿ...... ಅವ್ರೆ ಸರಿ ನಿಮ್ಗೆ. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಲಾಯಕ್ಕು ನೀವೂ....." ಎಂದಾಗ ಕೆಂಚನು "ಹೌದವ್ವ ನೀನು ಯೋಳಾದು ಸರಿನೇಯ, ಯೋನೋ ನಾಕು ಅಕ್ಸರ ಕಲ್ತೆ ನಾಕ್ದುಡ್ಡು ಸಂಪಾದಿಸ್ದೆ ಅಂತ ನೀನೇ ನಮ್ಗೆ ಅನ್ನ ಎತ್ಯಾಕ್ತಿ, ಬ್ಯಾರೆ ತಟ್ಟೆ ಲೋಟ ಇಟ್ಟಿದಿ.....ಹೊರಗೆ ಉಣ್ಣಾಕೆ ಕುಂದ್ರುಸ್ತಿ......ಎಂಜಲು ತಿನ್ನಾಕಾಕ್ತಿ ಅಂದ್ಮಾಕೆ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆಸ್ಕಂಡು ಬಂದಿರಾರ್‍ದು ಯಾವ ಲೆಕ್ಕ ಯೇಳು......? ವರಾಗ್ನಿಲ್ಲಿ ಊಣ್ಣಾಕೆ ಹಾಕಾರೂ, ನಿಮ್ಮನ್ನ ನೋಡಿ ದೂರ ಸರ್‍ಕಳಾರೂ ಬ್ಯಾರೆರವ್ವಾ......ಅವ್ರೆಲ್ಲ ಬ್ಯಾರೆ; ಆದ್ರೆ ನೀವೂ......? ನೀವು ನಮ್ಮರವ್ವ......ನಮ್ ಜನ, ನಮ್ ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ ಕಣವ್ವ ನೀವೂ ನಮ್ ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ" ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ತಲತಲಾಂತರಗಳಿಂದ ದಲಿತರು ಅನುಭವಿಸಿದ, ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ. ಅಸಮಾನತೆಗಳ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ಇಂದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಭಾಗ್ಯದೊರೆತು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ದಲಿತರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೋ ಹೊರತು ಕೆಳದಲಿತರನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೂ ಸಹ ಪರಂಪರಾಗತ ಶೋಷಕರಂತೆ ವರ್ತಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವರು. ವಿದ್ಯೆ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಸಮಾನತೆ, ವಿನಯತೆಗಳನ್ನು, ಮಾನವೀಯತೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಇಂದ್ರಳ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪವಾದವಾಗಿದೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯರು ಪರರಿಗಿಂತಲೂ ತಮ್ಮವರಿಂದಲೇ ಹೆಚ್ಚು ನೋವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಪ್ಪ ಲಿಂಗಾಯತರ ರಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವಿಗಿಂತಲೂ, ತಮ್ಮದೇ ಜಾತಿಯ, ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಕರಾದ, ತಮ್ಮ ಕರುಳು ಬಳ್ಳಿಯವರೇ ಆದ ಶಿವಣ್ಣ ಇಂದ್ರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೋವು, ಅಸಮಾನತೆ, ಕೀಳಿರಿಮೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇತರರಿಂದಾಗುವ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕಿಂತ, ನಮ್ಮವರಿಂದಾಗುವ ಅನ್ಯಾಯವು ಹೆಚ್ಚು ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದ ಅನಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು, ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವತ: ತಮ್ಮನನ್ನೇ ಮಾರಲು ಮುಂದಾದ ಅಕ್ಕನ ಮುಖಾಂತರ ಸಂಬಂಧ ಮಾಸುವಿಕೆ, ಹಣದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು, ಶ್ರೀಮಂತರಲ್ಲಿ-ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಬತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹೃದಯ ಶ್ರೀಮಂತ್ರಿಕೆಯನ್ನು, ಬಡವರ ಮೇಲಿನ ಶ್ರೀಮಂತರ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು, ನಗರದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಜೀವನವನ್ನು, ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಕಥೆಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಳ್ಳು ಬಳ್ಳಿಯು ತಾಯಿ ಮಗುವಿನ ಕರುಳು ಬಳ್ಳಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮದೇ ಜಾತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಕ ವರ್ಗದವರನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಇತರ ಕಥೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಥಾ ಪಾತ್ರಗಳು ನೈಜವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷಾ ಸೊಗಡಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಸಹಜವೂ, ಮನೋಹರವೂ ಆಗಿಬಂದಿದೆ. ತಾಯಿ ಮಗುವಿನ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳನ್ನು, ಮಗು ದೂರವಾದಾಗ ತಾಯಿಯ ಕಳವಳವನ್ನು, ದು:ಖವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನೈಜವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನೀಕರಣದ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಾಯಿ-ಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಂತರವನ್ನು, ಬಾಡಿಗೆ ತಾಯಿ, ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಆರೈಕೆಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಿತಿಯ ಒಳದನಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಕಾಣಬಹುದುದಾಗಿದೆ.

ದೇವಕಿ.ಎಂ.ಶೆಟ್ಟಿಯವರ 'ಜಾತಿಭೂತಕ್ಕೆ ಬಲಿ' ಎಂಬ ಕಥೆಯು ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮನೆತನದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು 'ಸಖೂ' ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ, ಮೇಲುಕೀಳು, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲೋಸುಗ ತನ್ನ ಮನೆಯವರನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಯಾದ ಕಲ್ಲೂರ್ಟಿ ದೇವರು ದಲಿತರನ್ನು, ಕೀಳು ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ, ಮಾದಿಗರ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ, ಅವರು ಮುಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ತಿಂದರೆ ಎಂಟೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು. ಈ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಸಖೂ ಸವಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ದಲಿತ ದೂಮ-ಚೆನ್ನಿಯರ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಎಂಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೇನು ತೋಂದರೆಯಾಗದೆ ಇರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ದೇವರು

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಬ್ಬನೇ, ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಮೇಲು ಕೀಳೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲ ಜನರ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿರುವ ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮನೆಯಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಖೂ ದಲಿತ ದೂಮನ ಮನೆಯ, ಕೆಳ ಜಾತಿಯವರ ದೇವತೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಜನರಲ್ಲಿ ಅಂಧ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳನ್ನು, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ದಲಿತರ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾಳೆ. ದಲಿತರ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶದಿಂದಾಗಿ ಕ್ರೋಧಗೊಂಡ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಕಳ್ಳು ಬಳ್ಳಿ ಕಥೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸಖೂ, ಕೆಳವರ್ಗದ ದೇವತೆಯಾದ 'ಸಖೂ' ತಮ್ಮ ವರ್ಗದವರಿಂದಲೇ, ತಮ್ಮವರಿಂದಲೇ, ತನ್ನ ಕಳ್ಳು ಬಳ್ಳಿಯಿಂದಲೇ ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಅಸುನೀಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಪ್ರಗತಿದಾಯಕ ಮನೋಭಾವ, ಕೆಲಸ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಲಂಕೇಶ್ ಅವರು ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ:– "ಈ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು 'ಕಳ್ಳು ಬಳ್ಳಿ' ಕಥೆ. ಇದು ದಲಿತ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು, ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಮಗ ತಿಪ್ಪ ಜೀತದ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಪಾರಾದದ್ದು ಬಸ್ವಿಗೆ ಆನಂದ; ಆದರೆ ತಿಪ್ಪ ಅಷ್ಟೇ ಕ್ರೂರವಾದ ಸ್ವಜಾತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀತದಾಳಾದದು ಅವನ ಅಪ್ಪ ಕೆಂಚನಿಗೆ ನೋವು. ಸಾಲ ತೀರಿಸಲು ತಿಪ್ಪನನ್ನು ಆಳಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಕೆಂಚ ತನ್ನ ಜಾತಿಯವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಬಸ್ವಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿಯೇ ನೆಮ್ಮದಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ 'ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ' ಕಥೆ ಮನಕರಗಿಸುವಂತೆ ಇದೆ; ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅವಮಾನ ಎಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅವಮಾನವೇ ಎಂಬುದು ಇಂಗಿತ" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

೩.ವ್ಯಭಿಚಾರ

ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆ 'ವ್ಯಭಿಚಾರ' ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋಭಾವದ್ದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಸ್ತುವಿನ ಆಯ್ಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಕಥೆ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಕಥೆಯ ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಸಮಾಜದ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಕಟು ಚಿತ್ರಣವಾದ ವ್ಯಭಿಚಾರದ ಸುತ್ತಲೂ ಕಥೆ ಹೆಣೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯು ಹರೆಯದ ಅಕ್ಕ–ತಂಗಿಯರ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಕಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವು ಸವಿ ಮತ್ತು ಸುಜಿಯರ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ವಸ್ತುವಾದ ಲೀಲಕ್ಕನ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಲೀಲಕ್ಕನ ಅನೈತಿಕ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರಾದ ಸುಜಿ ಮತ್ತು ಸವಿಯರ ಮುಕ್ತ ಮಾತುಕತೆ, ಕುತೂಹಲವು ರಹಸ್ಯಮಯವಾದ ಗಂಡುಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧವು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹಲವು ಊಹೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸವಿ ಸುಜಿಯರ ಮನೆಯ ಎದುರಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಮನೆಯು ಲೀಲಕ್ಕನದು, ಆ ಮನೆಯ ಮಾಲೀಕರು ಮುತ್ತಣ್ಣನವರು. ನಲವತ್ತೈದರ ವಯಸ್ಸಿನವರಾದರೂ ಮೂವತ್ತೈದರ ಮೈಕಟ್ಟು. ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಲೀಲಾವತಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಜೋಡಿ ಹೇಳಿಮಾಡಿಸಿದ್ದು, ಅವರಿಗಿಬ್ಬರು ರವಿ, ಕಿರಣ್ ಎಂಬ ಮುದ್ದಾದ ಮಕ್ಕಳು. ಲೀಲಾವತಿ ಸ್ನೇಹಜೀವಿ, ರೂಪವಂತೆ. ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಬೇಗ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಭಾವದವರಾದ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸುಜಿಯ ಒಡನಾಟ ಹೆಚ್ಚು. ಬೀದಿಯವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮೆಚ್ಚಿನವರಾಗಿದ್ದರು. ಮುತ್ತಣ್ಣನವರು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಯಾವಾಗಲು ತಡರಾತ್ರಿ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಂಪತಿಯ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಹೊರ ಹೋಗಿದ್ದೇ ಅಪರೂಪ. ಯಾವ ಸ್ನೇಹಿತರ, ಸಂಬಂಧಿಕರ ಆಗಮನವು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದಂತೆ ಸಂಬಂಧಿಕನೆಂದು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮನೆಗೆ ಬರತೊಡಗಿದ. ಆತನ ನಿತ್ಯದರ್ಶನವು, ಲೀಲಕ್ಕನ ಅಪರೂಪದ ದರ್ಶನವು ಕೇರಿಯವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಶಯದ, ಕುತೂಹಲದ, ಗೇಲಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಉಹಾಪೋಹಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಮುತ್ತಣ್ಣನವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿರದ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದು, ಹಾಗು ಒಮ್ಮೆ ಮುತ್ತಣ್ಣನವರ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಆಗಮನದಿಂದಾಗಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲು ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದುದು ಲೀಲಕ್ಕನ ಬಗೆಗೆ ಸಂಶಯಿಸದ ಸುಜಿಯೂ ನಂಬುವಂತಾಗಿ, ಲೀಲಕ್ಕ ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಿಗೂ ಆಹಾರವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಸವಿಯ ಈ ಸಂಶೋಧನೆ ಇಡೀ ಬೀದಿಗೆ ತಿಳಿದು ಬೀದಿಯ ನಾಲಿಗೆ ಉದ್ದವಾಯಿತು.

"ಏನ್ ಆಂಟಿ ಇವೊತ್ತು ಆರಾಮಾಗಿ ಹೋರಗ್ಬಂದಿದ್ದೀರಿ? ಇವತ್ತು ರಜಾನ?" "ಆಂಟಿ ಇವತ್ತು ಎಷ್ಟು ರೌಂಡೂ....." ಎಂದೋ, ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಬಂದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು "ಅಲ್ಲಾ ಹದಿನೈದು ದಿನದ ಹಿಂದೆ ನಿತ್ಯ ಬರೋವಾಗ್ಲೇ ಹೊರಬರೋದು ಎರಡ್ಮೂರು ಗಂಟೆಯಾಗಿರೋದು...... ಈಗ ಹದಿನೈದು ದಿನದ ಗ್ಯಾಪ್ ಆದ್ಮೇಲೂ ಕನಿಷ್ಠ ಅಂದ್ರೆ ಆರೇಳು ಗಂಟೇನಾದ್ರೂ ಇರ್ಬೇಕಿತ್ತು......" ಎಂಬ ಸವಿ ಮತ್ತು ವಿಮಲ ಆಂಟಿಯರ ಗೇಲಿಯ, ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಎಲುಬಿಲ್ಲದ ನಾಲಿಗೆಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಲೀಲಕ್ಕ ಬಲಿಯಾಗುವಳು. ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಕಾಮದ ಪ್ರಭಾವಿ ಸೆಳೆತವನ್ನು, ನಾಲ್ಕುಗೋಡೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗೆಗೆ ಸಮಾಜ ಚಿಂತಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವನ ಸಹಜ ಗುಣವಾದ ಕೌತುಕತೆಯ, ರಹಸ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆತನಲ್ಲಿರುವ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವವನ್ನು, ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಉಹಾಪೋಹಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಾದ ಸವಿಯು ವಿವಾಹದ ನಂತರ ಲೀಲಕ್ಕನಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೇ ಒಳಗಾಗುವಳು. ತವರಿಗೆ ಬಂದ ಸವಿಯು ತನ್ನ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸುಜಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಳು. "ಸುಜೀ ನಿನ್ನ ಆ ಲೀಲಕ್ಕ ರಿಯಲೀ ಗ್ರೇಟ್ ಕಣೇ......

ಈ ಮನುಷ್ಯ ಆಕೆ ಇಬ್ರೂ ತುಂಬಾ ಧೈರ್ಯವಂತರು" ಎಂಬ ಸವಿಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸುಜಿ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವಳು. ಲೀಲಕ್ಕನನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಹೇಸಿಗೆಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಸವಿಯ ಮಾತುಗಳು ಸುಜಿಗೆ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದವಾದವು. "ಆಕೆಗೆ ತೀರ ಅವಶ್ಯವಾದ ಸುಖ, ಸಂತೋಷಗಳು ತನ್ನ ಮನೇಲೇ ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರಕಿದ್ದಿದ್ರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರತ್ತ ನೋಡೋ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಬೀದಿ ಅವ್ರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ರೂ, ದೆ ಜಸ್ಟ್ ಡೋಂಟ್ ಕೇರ್...... ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವರ್ದು ಗಟ್ಸ್ ಬಿಡು...." ಎಂಬ ಸವಿಯ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂತರ ಹಾಗೂ ಸ್ವಭಾವ ಅಂತರದಿಂದಾಗುವ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು, ಅತೃಪ್ತಿಯು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ತೊಡಗಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು, ಕಾಮದ ಪ್ರಭಾವಿ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಆ ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾಗಿಲುಗಳ ಮರೇಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಅಂತ ನೋಡಿದವರ್‍ಯಾರು? ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು, ಗಂಡಿಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಅದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ವಾ.....? ಆಯ್ತು ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ವ್ಯಭಿಚಾರನೇ ಆಗ್ಲಿ ಬರೀ ಲೀಲಕ್ಕನ ಬಗ್ಗನೇ ಯಾಕೆ ಯೋಚಿಸ್ತಿ? ಆಕೆನ ಮಾತ್ರ ಯಾಕೆ ದೂಷಿಸ್ತಿ? ಬರೀ ದುಡ್ಡು, ಮನೆ ಇದ್ಬಿಟ್ರೆ ಸಾಕ? ಮುತ್ತಿನಂತ ಮಕ್ಕಳು ನಿಜ. ಆದ್ರೆ ಮಕ್ಕಳು ಆಗ್ಬಿಟ್ರೆ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿದೋಯ್ತಾ? ಲೀಲಕ್ಕನಿಗೂ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸು. ಮಕ್ಕಳಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಗಂಡನ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ ಅಪೇಕ್ಷಿಸೋದು ತಪ್ಪಾ?". "ಮರದ ಕೊರಡು ಗೆದ್ದಲು ಹಿಡಿದವಳಂತೆ ಒಳಗೇ ಸವೆದು ಹೋಗುವ ಬದಲು ಜೀವನವನ್ನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಪುಕ್ಕಲಾಗಿದ್ದರೆ, ಜನಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಒಳಗೇ ಇರುತ್ತಿದ್ಲು ನಿಜ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸು......? ಅದ್ಯಾರ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು ಹೇಳು.....? ಮನಸ್ಸಾಲ್ಲಾದರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸುಖಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳ್ಬೇಕಂದ್ರೆ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ಲು..... ನನ್ನ ಹಾಗೆ.....?" ಎಂಬ ಸವಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಎಷ್ಟೋ ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ.

ವಿವಾಹವಾದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿ, ಮೋಹ, ಬಾಂಧವ್ಯವು ಮಕ್ಕಳು, ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಪತಿ ಪತ್ನಿಯರ ಸಂಬಂಧವು ಹಳಸಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆ, ಅರೋಗ್ಯ, ಸಾಂಸಾರೀಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ನಿರಾಸೆಗೊಂಡು ಪತಿಯರು ತಮ್ಮ ದಾಹವನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗುವುದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪತ್ನಿಯ ಅತೃಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅತೃಪ್ತಿಯ ಫಲದಿಂದಾಗಿ ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಒಳಹನ್ನು ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಜಾಹ್ನವಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿವಾಹ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬದುಕುವ ಪತಿ ಪತ್ನಿಯರು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದರಿಂದ, ಕೆಲ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತಾಳ್ಮೆ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶೇಖರನಂತಹ ಅತಿಕಾಮಿ ಹಾಗು ಸ್ವಾರ್ಥ ಗಂಡಿಗೆ ಆಸೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡಿನಂತೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಂಸಾರದ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತಾಳಿ ಕೈ ಚೆಲ್ಲಲಾರಳು. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿರುವ ಪುರುಷ ಸಮಾಜ ಆಕೆಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಯಾದ ನಂತರದ ಅವಳ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೀನಾಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನದೇಹ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು, ಕಡೆಗಣಿಸುವ ಪುರುಷನ ಹೀನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ವಾರ್ಥ ಶೇಖರನಂತಹ ಪುರುಷರು "ನೀನೊಬ್ಬಳೆ ಅಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದಿರುವುದು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಹಡೀತಾಳೆ ಆದರೆಷ್ಟು ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಇರ್ತಾರೆ" ಎಂದು ಸಹ್ಯೋದ್ಯೋಗಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಬೇರೆಯ ಹೆಂಗಸೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಗೇಲಿ ಮಾಡುವ ಹೀನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗದೆ ಪಲಾಯನ ವಾದಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪರಸ್ತ್ರೀ ವ್ಯಾಮೋಹದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಗಂಡನಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲಾಗುವ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಶೋಷಣೆ, ದುರಾಚಾರ, ಸಿಡುಕು, ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಮನೋಭಾದಂತಹ ನಾನಾ ರಾಕ್ಷಸ ಅವತಾರಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಬಯಕೆ ಕಾಡಿದಾಗ ಶೇಖರನಂತೆ ಸುಮ್ನೆ ಬಿದ್ಕೊಳೇ ನಂಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರ್ತಿದೇ....."ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ, ನಾನಾಗ ಕೆರಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆ ತಾಳ್ಮೆಗೆಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ 'ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರ್ತಾ ಇಲ್ವಲ್ಲ ನಾನು ಏನ್ಮಾಡ್ಲಿ.....?" ಎಂದಾಗ ದಡಕ್ಕನೆದ್ದವನೆ "ನಿದ್ದೆ ಬರೋಲ್ವೇನೆ? ಏನ್ಮಾಡ್ಲೆ ನಾನು..... ಹೇಳೇ ಅದೇನ್ಮಾಡ್ಬೇಕು ಹೇಳೇ ಮಾಡ್ತೀನಿ....." ಎಂಬ ತೀರ ಅಸಹ್ಯದ ವರ್ತನೆಯಿಂದಾಗಿ ಸವಿಯಂತೆ ಇಡೀ ಮನುಕುಲದ ಹೆಣ್ತನಕ್ಕೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಸವಿಯು ಶೇಖರನಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ, ಕೊರಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಅಕೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂಬಂತೆ ಲೀಲಕ್ಕ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಪ್ರೇಮಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬರಬರುತ್ತಾ ಲೀಲಕ್ಕ ಮರೆಯಾಗಿ ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ. "ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಂದು ನೋಡಿದ ಸಿನಿಮಾದ ನಾಯಕನಂತೆ ಕಂಡರೆ ಮಗದೊಮ್ಮೆ ಅಂದು ಓದಿದ ಕಥೆಯ ನಾಯಕನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನಾಗ ನಿದ್ರಿಸತೊಡಗಿದ್ದೆ....." ಎಂಬ ಸವಿಯ ಮಾತುಗಳು ಲೀಲಕ್ಕನಂತೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಆಸೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಕನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪರಪುರಷನೊಂದಿಗೆ ಸುಖಿಸುವತ್ತ ಸವಿಯು ತೃಪ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಸವಿಯ ಪ್ರಕಾರ

ಲೀಲಕ್ಕ ದಿಟ್ಟೆ, ಧೈರ್ಯವಂತೆ ಇಡೀ ಬೀದಿ ಅವ್ರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ರೂ "ದೇ ಜಸ್ಟ್ ಡೋಂಟ್ ಕೇರ್" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸವಿಯ ಮನೋಭಿಲಾಶೆಯು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

"ಹೀಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳ್ತಿದ್ದೀನಿ ಅಂತ ಬೇಸರ ಪಡಬೇಡ. ನಿನ್ನ ನೋಯಿಸ್ತಿದ್ದೀನಿ ಅಂತ ಖಂಡಿತ ಅಂದ್ಕೋಬೇಡ ಇರುವ ವಿಷ್ಯ ತಿಳಿಸ್ತಿನಿ. ಸುಜಿ ಗಂಡಿನ ಸುಖ, ಅವನ ಸಾಮೀಪ್ಯದ ಅನುಭವವಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ; ನನ್ನ ಒಳಗುದಿ ಅರ್ಥವಾಗಲಾರದು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ವಂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಆ ಹಿಂಸೆ ಬಲು ಕ್ರೂರ" ಎಂಬ ಸವಿಯ ಮಾತುಗಳು ಕಾಮದ ಪ್ರಬಲ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು, ಕಾಮದ ಅತೃಪ್ತಿಯು ವ್ಯಭಿಚಾರಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಜಿಯು "ಲೀಲಕ್ಕ ಯೂ ಆರ್ ರಿಯಲೀ ಗ್ರೇಟ್!" ಎಂದು ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿರುವಲ್ಲಿ ಕಥೆಯು ಅಂತಿಮಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಲಂಕೇಶ್ ಅವರು ಕಥಾಸಂಕಲನ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ 'ವ್ಯಭಿಚಾರ' ಕಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ:- "ವಾಸ್ತವತೆಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಜನಪ್ರಿಯ ಲೇಖಕಿಯರು ಒಪ್ಪುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಸುಜೀಯ ನಡವಳಿಕೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹ; ಲೀಲಾವತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಇದ್ದಳೆನ್ನುವ ಈ ಹುಡುಗಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದಂತೆ ದೂರವಾಗಿ ಹತ್ತಿರವಾಗುವುದು, ಲೀಲಾವತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳು ಮತ್ತು ಅವಳ ತಂಗಿಯ ಕುತೂಹಲ, ಲೀಲಾವತಿಯ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಕರಣ, ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳ ಎಂದು ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಹೇಳಬಹುದು ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸವಿತಾ ತೊಡಗಿರುವುದು-ಇಲ್ಲಿಯ ಕಥೆ. ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮದ ಗೆರೆ ಮಸುಕಾಗುತ್ತದೆ; ಅದು ಇಲ್ಲಿಯ ವಿಶೇಷ". ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು 'ವ್ಯಭಿಚಾರ' ಕಥೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತರ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಪುರುಷ ಜನಾಂಗದ ಶೋಷಣೆಯ ನಾನಾ ಅವತಾರಗಳನ್ನು, ಪುರುಷ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಅದೋಗತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ವಿವಾಹದ ನಂತರದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು, ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಗಳ ಉದ್ಭವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ಲೀಲಕ್ಕ ಮತ್ತು ಸವಿಯ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದ ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆಯ ಮನೋಭಾವಗಳಲ್ಲಿನ, ಜೀವನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿನ ಆಧುನಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲೀಲಕ್ಕ, ಸವಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ದಿಟ್ಟ, ಧೈರ್ಯದ, ಸಮಾಜದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸುವ ಪಾತ್ರಗಳಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪರ ಪುರಷನೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆಸುವ ಸಂಬಂಧವು

ವ್ಯಭಿಚಾರವಾಗುವುದಾದರೆ, ಪುರುಷನು ಪರ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಯಾಕೆ? ಆತನು ರಸಿಕನೆನಿಸುವ ಪುರುಷ ಸಮಾಜದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಸವಾಲನ್ನು ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಸ್ತುವಿಗೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವುದು ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

೪.ಅಜ್ಞಾತ

ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆ 'ಅಜ್ಞಾತ'. ನಗರ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯೆರಡರ ನಡುವಿನ ಕಥಾ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿದೆ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದೇ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿರುವ ರಹಸ್ಯದ ಸುಳಿವನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಶೋಷಣೆ ಎಂಬುದು ಏಕಮುಖವಲ್ಲ. ಸದಾ ಗಂಡಿನಿಂದಲೇ ಹೆಣ್ಣು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಅದು ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳಲೂಬಹುದೆಂಬ ಸುಳಿವನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಥೆಯು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಊರಿಗೆ ಬಂದ ಮಗ ಮಾಲಿಂಗನನ್ನು ತಾಯಿ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಉಪಚರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಗನ ನೆಮ್ಮದಿ, ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕಂಡು ತಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಮಾಲಿಂಗನನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯು ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆನಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಲಿಂಗನ ತಾಯಿಯು ಭೂತಕಾಲದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುವ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ ಮುಖಾಂತರ ಕಥೆಯು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ತಾಯಿ ಮಾಲಿಂಗನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಮೆಲಕಾಕುತ್ತಾ, ಸೊಸೆ ಕಮಲಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿಗಳ ಮಗಳು, ಕಲಿತ ಹೆಣ್ಣು, ಮೂವತ್ತೈದಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗದ ಮಗ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕ್ಷಣವೇ ಒಪ್ಪಿದ್ದ. ಸೊಸೆ ಮಗನ ಜೋಡಿ ದೂರಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಕೆಲಮೊಮ್ಮೆ ಸೊಸೆಯೆದುರಿಗೆ ತೀರ ವಯಸ್ಸಾದವನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಮಗ. ಯೌವನ ಉಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಹದಿನಾರರ ಪ್ರಾಯ, ಆ ಪ್ರಾಯ ಅವಳ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಂಚಲತೆ ಅವ್ವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ಕಂಪನ ಹುಟ್ಟಿಸಿತ್ತು". ಎಂಬ ಅವ್ವನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಆತಂಕ, ಭಯ, ಮಗನ ಬಗೆಗಿನ ಕಾಳಜಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ, ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಆಸೆ, ಭಾವನೆಗಳು, ಬಾಂಧವ್ಯ, ಕಾಮದ ಬಯಕೆ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಜೀವನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂತರವು ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಅವ್ವನ ಕಂಪನದ ಮೂಲಕ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೊದಮೊದಲು ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿದ್ದು, ಅವ್ವ ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮಗನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಸೊಸೆಯ ನಿಜರೂಪದ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಸೊಸೆಯ ಸುಳ್ಳು, ನಾಟಕಗಳ ಎದುರು ಬೆಪ್ಪನಂತೆ ಕಂಡ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಂದೂ ಯಾರಿಗೂ ತಲೆ ಬಾಗದ ಅವ್ವ ಅಂದು ಸೊಸೆಯೆದುರು ತಲೆಬಾಗಿದ್ದಳು. ಮೊಮ್ಮಗ ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲೋದ ಮೊಮ್ಮಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು ಹದಿನೈದೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಾ ಬಂದು "ಅಜ್ಜಿ ಅವತ್ತು ಗುರುವಾರ, ರಾತ್ರಿ ಆಗ್ಲೇ ಎರ್ಡು ಗಂಟೆ ಆಗಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂಗೆ ಅಷ್ಟೊತ್ನಾಗೆ ಪಾಪ ಅಳಾಕತ್ತಿದ್ದ. ಸಣ್ಣಪ್ಪ ಬಾಗ್ಲು ತಗ್ದು ಹೊರಕ್ಬಂದ.....ಅಜ್ಜಿ.....ಅವ್ನ ಮೈಮ್ಯಾಲಿನ ಅರ್ವಿಯಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತೋಗಿತ್ತು. ಮಗೂನ ಎತ್ಕಂಡು ಹೋಗು ಅಂತ ನನಗೇಳಿ ಸೀದಾ ಹೊರಕ್ಕೋದ ಸಣ್ಣಪ್ಪ. ಒಳ್ಗೆ ಸಣ್ಣ ದೀಪ ಉರೀತಾ ಇತ್ತು. ನಾನು ಬಾಗ್ಲು ಮೇಲ್ಲಗೆ ದಬ್ಬಿ ಒಳಕ್ಕೊದೆಯವ್ವಾ .....! ಕಣ್ಣಾಗ್ ನೋಡ್ಬಾರ್ದು ಅದ್ನ....." "ಆ ಕೋಣ್ಯಾಗೆ ಸಣ್ಣಮ್ಮ ಬೆತ್ತಲಿದ್ದು...... ಮೈಮೇಲೆ ಒಂಚೂರು ಅರಿವೆಯಿರ್ಲಿಲ್ಲ. ಪಾಪನ್ನ ಬರೀ ನೆಲದ್ಮೇಲೆ ಉಲ್ಡಾಕಿದ್ಲು ಕಣಜ್ಜಿ ಕೆಳ್ಗೆ". ಎಂದು ವಾಸ್ತವಾಂಶವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದಾಗಿ "ಅವ್ವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಪನೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಆ ಚಂಚಲಗಣ್ಣುಗಳು ಪಕ್ಕನೆದುರಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡಿ ಹೋದಳಾಕೆ".

ಆದರೆ ಮಗ ಮಾಲಿಂಗ ಬಂದು "ನನಗೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದ್ರೆ ಆಗ್ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆವ್ಳಿಗ್ನೋಡಿದ್ರೆ ಒಂದಿನ ಆರಾಮಿದ್ರೆ ಒಂದಿನ ಹಾಸ್ಗೆ ಹಿಡಿದ್ಬಿಡ್ತಾಳೆ..... ನಾನು ಆ ಮಗೂನ ನೋಡ್ಕಳ್ಲೊ ಆಫೀಸಿಗೋಗ್ಲೊ ಒಂದು ತೋಚ್ದಂಗಾಗಿದೆ" ಎಂದು ತನ್ನಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡಾಗ ಅವ್ವ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕದ ಪಂಚಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಂಗಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು. "ಇದೆಂತಹ ಹುಚ್ಚು ಮಳೆ..... " ಎಂದು ಅವ್ವ ಗೊಣಗಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ತಂಗಿ ಸಾಕವ್ವ "ಮೇಲ್ನೋಡಕ್ಕ ಅಲ್ಲಿ ಮೋಡ ಹೆಂಗೆ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಕಂಡೈತೆ..... ಅದೆಲ್ಲ ಕರಗವರ್ಗೂ ಈ ಮಳೆ ಹಿಂಗೆ ಹುಚ್ಚ ಹಿಡ್ದಂಗೆ ಸುರೀತಾಲೇ ಇರ್ತೈತೆ..... ಆ ಮೋಡ ಕರಗ್ಬೇಕು ಆ ಮಳೆ ಶಮನ ಆಗ್ಬೇಕು" ಎಂಬ ಅವ್ವ ಮತ್ತು ಸಾಕವ್ವನ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಸೊಸೆ ಕಮಲಳಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿರುವ ಕಾಮ ಮೋಡವನ್ನು ಚದುರಿಸಲು ಅಶಕ್ಯನಾದ ಮಗ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಸಹಜ ವರ್ತನೆಯ ಮಳೆಯ ಸುರಿಯುವಿಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ.

ಸಾಕವ್ವನ ಮಾತಿಗೆ ಅವ್ವ "ಈ ಜನುಮ್ದಾಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತದು" ಎಂದಾಗ ಸಾಕವ್ವ "ಅಯ್ಯ ಅದೇನ್ ಮಹಾಬಿಡಕ್ಕ ಇತ್ಲಾಗಿಂದ್ ಒಂದು ಗಾಳಿ ಎದ್ರೆ ಅತ್ಲಾಗ್ ಹೊಡ್ಕಂಡು ಹೋಗ್ತೈತೆ ಮೋಡನೆಲ್ಲಾ" ಎನ್ನುವರು. ಈ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಬೀಸುವ ಹೊಸಗಾಳಿಯ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೊಮ್ಮಗ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜವಳ ತೆಗೆಸಲು ಊರ ದೇವರಿಗೆ ಬಂದ ಮಾಲಿಂಗ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ

ಕಾಲೇಜಿನ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಕರತಂದಿದ್ದ. ಸ್ನೇಹಿತ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ಹಾಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದಳು ಕಮಲ. ತನ್ನ ಅಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಮಲ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಬಯಕೆಯ ಮೋಡವು ಶ್ರೀನಿವಾಸನೆಂಬ ಗಾಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಕರಗಿತ್ತು. ಇದರ ಫಲವೇ ಸೊಸೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದ್ದು. "ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹೋದ ಅವ್ವನಿಗೆ ಸಿಡುಲು ಬಡಿದಂತಾಗಿತ್ತು ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ, ಕಡುಕಪ್ಪಿನ ಮಗುವಿನ ಅಳು, ಆಟ ಯಾವುದೂ ಅವಳ ಮನ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ". ತಡೆಯಲಾರದೆ ಮಗನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಮಗ 'ಕಮಲನ ಮುತ್ತಜ್ಜಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಿಂಗೆ ಅಂತ ಇದ್ದಿದ್ದು..... ಅವ್ರೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮಜ್ಜಿ ಇದ್ದಂಗೇ, ನಮ್ಮುತ್ತಜ್ಜಿ ಇದ್ದಂಗೇ ಅಂತ ಖುಷಿಯಾಗಿರ್ಬೇಕಾರೆ ನೀನು ಸುಮ್ನೆ ಏನೇನೋ ಅವರೆದ್ರುಗೆ ಮಾತಾಡ್ಬೇಡ ದಯವಿಟ್ಟು" ಎಂದಾಗ ತಾಯಿ ಗಂಭೀರವಾದಳು.

ಮಗುವಿನ ಆಗಮನದಿಂದಾಗಿ ಮಾಲಿಂಗನ ಮನೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ್ದು, "ಒಂದೇ ವರ್ಷದಾಗೆ ಹುಚ್ಚೆಲ್ಲ ಕಿತ್ಕಂಡೋಗ್ಯೆತೆ ನೋಡು" ಎಂಬ ಸಾಕವ್ವನ ಮಾತಿನಿಂದ ಕಮಲಿಯ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿನ ಸಹಜತೆಯು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಾಲಿಂಗ ಹೆಂಡತಿ ಮಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡೇ ಇರುವುದು ಅವ್ವನಿಗೆ ಒಗಟಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗಳು ನಳಿನಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರ ಸಾಕವ್ವ ತನ್ನ ಅಕ್ಕನಿಗೆ "ಅಕ್ಕ ನಮ್ಮಮ್ಮನ ಕಡೆ ಯಾರೋ ಭಾಳ ಕರ್ರಗಿದ್ರಂತಲ್ಲ ಯಾರೆ ಅದು.....?" ಮೊನ್ನೆ ಗಂಡಿನ್ಕಡೇರು ನೀವಿಬ್ರೂ ಇಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದೀರಾ ನಳಿನ ಯಾಕಷ್ಟು ಕಪ್ಪು? ಯಾರಂಗಿದ್ದಾಳೆ ಅವ್ಳು.....? ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ರೇಳು..... ಅವಾಗ ಮಾಲಿಂಗ ಹಂಗಂದ. ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮವ್ವನ ಅಜ್ಜಿಯಂಗೆ ಅವ್ಳು..... ನಮ್ಮನ್ಯಾಗೆ ಆಕೀನ ಬಿಟ್ರೆ ಮತ್ತೆ ಇವ್ಳೆ ಇಷ್ಟು ಕಪ್ಪು ಅಂದ್ನವ್ವ" ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅವ್ವ ನಿಂತಲ್ಲೆ ಕುಸಿದಿದ್ದಳು. ಮಗನ ಸುಳ್ಳಿಗೆ ನಲುಗಿದಳು. ಆಕೆಯ ಸಪ್ನದಲ್ಲಿ "ನಾಲ್ಕು ಗಾಲಿಯ ಬಂಡಿ ಇಂದು ಬೃಹದಾಕಾರ ತಾಳಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಆ ನಾಲ್ಕು ಗಾಲಿಗಳು ಕೈ ಕಾಲುಗಳ ರೂಪ ತಳೆದಿದ್ದವು. ಅಬ್ಬಾ! ಅದೇನು ವೇಗ..... ಅದೇನು ರಭಸ..... ಅದೆಂತಹ ಶಕ್ತಿ..... ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬಂಡಿಯ ಕೈಗಳು ಉದ್ದುದ್ದ ಚಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹೇಳಿದ್ದ ಸೊಸೆ ಬೆತ್ತಲಿದ್ದ ಆ ಕೋಣೆಯತ್ತ ಸಾಗಿ, ಗಬಕ್ಕನೆ ಏನನ್ನೊ ಹಿಡಿದಿದ್ದವು. ಕಣ್ಣಗಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಆ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯಿರದೆ ಬೆತ್ತಲಿದ್ದ ಕಡುಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಸಣ್ಣ ಮಗವೊಂದಿತ್ತು". ಅವ್ವನ ಈ ಕನಸು ಸತ್ಯದ ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ಕಥೆಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ ಸೊಸೆಯು ಊರಿಗೆ ಆಗಮಿಸುವರು ಸೊಸೆ "ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀರಾ ಅತ್ತೆ.....? ಎಂದು ನಕ್ಕಿದ್ದಳು..... ಗಂಡನೊಡನೆ ಕೂತು ಉಣ್ಣುತ್ತ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು..... ಅಡುಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಮಾತನಾಡದ ಅಕ್ಕಂದಿರೊಡನೆ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು..... ಮಗಳು ನಳಿನಳ ಮೇಲಿನ ಅತಿಶಯವಾದ ಪ್ರೀತಿ; ಆಕೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿಂದ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚದೊಡನೆ ಕಡಿದ ಸಂಪರ್ಕ; ಹೆತ್ತವ್ವನನ್ನೂ,

ಹುಟ್ಟಿದೂರನ್ನೂ ದೂರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸದಾ ಮಗಳಿಗೆ ಬೆಂಗಾವಲಿನಂತೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಗನ ಹೊಸ ಪರಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆ ನಗುವಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವಿತ್ತು. ಎರಡು ದಿನದಿಂದ ಕಾರ್ಮೋಡದ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಂಬಲೂ ಆಗದಷ್ಟು ಆಗಸ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಮಿನುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಳೆಯೂ ನಿಂತು ವಾತಾವರಣ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿದ್ದು ಮನಕ್ಕೆ ಆಹ್ಲಾದವುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು", ಎಂಬ ಅವ್ವನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಮಗನ ಸಾಂಸಾರೀಕ ಜೀವನವು ನಿರ್ಮಲವೂ, ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಸ್ವಪ್ನ ಸಂಕೇತದ ಮೂಲಕ ನಳಿನಳ ಹುಟ್ಟಿನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರು ಸ್ನೇಹಿತ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಬೆತ್ತಲೆ ಸೊಸೆಯು ಅತೃಪ್ತ ಬಯಕೆಯನ್ನು, ಬಯಕೆಯು ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡು ಕಾಣ್ಕೆಯಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಮಗುವಿನ (ನಳಿನ) ಜನನವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವು ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧದ ಸೂಚನೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನಂತ ಮೈ ಬಣ್ಣದ ಮಗಳಿನ ಜನ್ಮ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಲಿಂಗ ಅದನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿಡುವಲ್ಲಿ ಷಂಡನಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಿಡಿದ ಗಂಡ ತನ್ನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸದ ಷಂಡನಾಗಿ, ಗಂಡನ ಸ್ನೇಹಿತ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. "ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದ ನಿಗೂಢವೊಂದು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸಿತ್ತು!" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ಜನ್ಮ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಕಮಲಿಯ ಪಾತ್ರವು ಪರಂಪರಾಗತ ಪುರುಷ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಬಂಡಾಯದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು, ದಿಟ್ಟತನವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸಂಕೇತಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಶೈಲಿಯು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂತರವು ದಾಂಪತ್ಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತಂದು ಹೇಗೆ ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಮಲಳ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕುತಂತ್ರ, ನಾಟಕ, ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತ ನಡತೆಯ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು, ತನ್ನ ಬಯಕೆಯ ಈಡೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಧೈರ್ಯವನ್ನು, ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯ ಮೂಲಕ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅವ್ವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಸೊಸೆಯ ನಡತೆ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ವ್ಯಭಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಆಕೆ ಮೌನವಹಿಸುವುದು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪಾತ್ರಗಳು ಕಥಾ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದ್ದು 'ಅಜ್ಞಾತ' ಎಂಬ ಕಥಾ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯ ಹೆಸರು ಕಥೆಯ

ತಿರುಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿದ್ದು, ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಆಗಮನದಿಂದ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ತಿರುವನ್ನು ತಂದು ಓದುಗರ ಗಮನವನ್ನು, ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾದ ಆಡುಮಾತಿನ ನಿರೂಪಣೆ ಕಥೆಯ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

೫.ಕಳೆದು ಕೊಂಡವಳು

'ಕಳೆದು ಕೊಂಡವಳು' ಕಥೆ ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ವಿಭಿನ್ನ ಕಥಾ ಮಾದರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಅಬಲೆಯಲ್ಲ, ಅಕೇ ಸಬಲೆ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ತಾನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ ಧೈರ್ಯ, ಸ್ಥೈರ್ಯ ಆಕೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಈ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಕಳೆದು ಕೊಂಡವಳು' ಎಂಬ ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ 'ಕೀರ್ತಿ'. ಆಕೆ ತನ್ನವರಿಂದಲೇ ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಹೆತ್ತ ತಂದೆ–ತಾಯಿಯರಿಂದ, ಗಂಡ ಮತ್ತು ತಂಗಿಯರಿಂದ ವಂಚನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿ, ಯಾವುದೇ ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ತಾನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದಿಟ್ಟ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಗೊಳಗಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿದೆ.

ಕಥೆಯು ಕಥಾನಾಯಕಿ 'ಕೀರ್ತಿ'ಯ ಸ್ನೇಹಿತೆ 'ರಾಜಿ'ಯ ನಿರೂಪಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ಕೀರ್ತಿಯ ತವರೂರಾದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ತನ್ನೊಡನೆ ಕರೆ ತಂದಿದ್ದಾಳೆ ರಾಜಿ. ಪ್ರಯಾಣದ ಆಯಾಸವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದ ಕೀರ್ತಿಯ ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮನಿಂದ ಕೀರ್ತಿಯ ಗಂಡ ಮಹೇಶ ತಲೆಯೊಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಾವಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮೂರು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಕಣ್ತೆರೆದ ಮಹೇಶನು ಮೊದಲು ಕಂಡದ್ದು ಕೀರ್ತಿಯ ಮುಖವನ್ನು "ಕೀರ್ತಿ.....! ಅವನ ಕಣ್ಗಳು ಮಿಂಚಿ ಅರಳಿದವು. ಅವನು ಎಚ್ಚರಾದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವನ ತಲೆಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಸ್ವರ್ಣಳನ್ನು ಕರೆದು ತಾನು ನಿಂತಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮರೆಯಾದ ಒಂದೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಅವನ ಪ್ರಾಣ ಪಕ್ಷಿ ಹಾರಿತು.

ಮಹೇಶನ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಸ್ನೇಹಿತೆ ರಾಜಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಳು. ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಹೆಂಗಸರ ಗುಂಪೊಂದು "ಬೇಗ ಬಾರಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿ..... ಆ ದೇವ್ರೇ ಕಡೇ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂಗೆ ಈ ಕಡೆ ದಾರಿ ತೋರ್ಸಿದಾನೆ.

ಬೇಗ್ಬಾ ಇನ್ನು ಮಾಡೋ ಶಾಸ್ತ್ರ ಬಹಳ ಐತೆ....." ಎಂದ ಅವರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ "ನಿಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನತ್ರ ಹೇಳ್ಬೇಡಿ. ನನ್ನ ತಂಟೆಗೆ ನೀವು ಬರ್ದೆ ಇದ್ರೇನೆ ಕ್ಷೇಮ" ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸುವ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಸಮಾಜದ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ, ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು, ಜನರ ಕುರುಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯದ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಳನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜಿ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಳಾದಳು. "ಇದೀಗ ತಾನೆ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಆಘಾತದಿಂದ, ನೋವಿನಿಂದ ಜರ್ಝರಿತಳಾಗಿ, ಕರುಳು ಕಿತ್ತು ಬರುವಂತೆ ರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದವಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮದುಮಗಳಂತೆ ಸಿಂಗರಿಸಿ, ಹೆಣದೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವಂಥ ಕ್ರೂರ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಸಿಗೆಯೆನಿಸಿತು. ಒಬ್ಬಾಕೆ ಆಕೆಯ ಉಡಿ ತುಂಬಲು ಹೆಣಗಾಡಿದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬಾಕೆ ಆಕೆಗೆ ಆರತಿ ಮಾಡುವ ಸಡಗರದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ!" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಧಿಸಿರುವ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು, ಅನಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು, ಗಂಡ ಸತ್ತನೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವ ಪುರಷ ಸಮಾಜದ ವಿರುದ್ಧದ ಧ್ವನಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜಿಯು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕೀರ್ತಿಯ ಜೀವನದ ಅಮೃತಘಳಿಕೆಯನ್ನು ನೆನೆಯುವಳು. ಕೀರ್ತಿಯ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರ ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣು, ಎರಡು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿ ಹಿರಿಯವಳು. ಡಿಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಬಿ.ಎಡ್ ಮುಗಿಸಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ತಂದೆ ವಿಪರೀತ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಮನುಷ್ಯ. ಜೊತೆಗೆ ಜಿಪುಣನಾದ್ದರಿಂದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಗಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪದವ. ಕೀರ್ತಿಗೆ ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಕೆಲಸ ಸಿಗುವುದು, ಆದರೆ ಎಂಟಕ್ಕೆ ಓದಿಗೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಹೇಳಿದ್ದ ಸ್ವರ್ಣಳನ್ನು ಬೇಗ ಸಾಗಿಸುವ ಯೋಚನೆ ಆತನದು. ದೇವ್ರೇ.......ಇಂತಹ ಅನಿಷ್ಟ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತಗುಲಿಹಾಕಿವೆ ನಮಗೆ......ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ಲು". ಕೀರ್ತಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಬಯಸುವ, ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಸಮಾಜ, ಮಾನವ ಸಂತಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹೊರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮವರಲ್ಲ, ಪರರ ವಸ್ತು. ಅವರಿಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ವ್ಯರ್ಥ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಅವರನ್ನು ಮದುವೆ ಮುಖಾಂತರ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪುರುಷ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಮನೋಭಾವನೆಯು ಖಂಡನಾರ್ಹ.

ಅಪ್ಪನ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರ ಕಳಕಳಿಯಿಂದಾಗಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಮಹೇಶ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ. ಮದುವೆಯಾದ ಆರೇ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಆಕೆಗೆ ಟೀಚರ್ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕೀರ್ತಿಯ ಬದುಕು ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳು ಹಾರುತ್ತ ಹೋದವು.

ಅವಳ ತಾಯಿಯಾಗುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಮಹೇಶ "ಇನ್ನೊಂದ್ವರ್ಷ ಆರಾಮಾಗಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಖಂಡಿತ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ಆಗೋಣ" ಎಂದಿದ್ದ. ಮೂರನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ದೂರದ ಗುದಿಗೆಗೆ ವರ್ಗವಾದಾಗ ಮಹೇಶ ಧೈರ್ಯಹೇಳಿ "ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯೋ ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯೋ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ". ರಾಜಿಯ ಕಾಗದದಿಂದ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಆಘಾತವಾಗಿತ್ತು. ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ "ಮಹೇಶನ ಹೊಟ್ಟೆ ತಣಿಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ಓಡಾಡುತ್ತ ಕಣ್ಮನಗಳನ್ನು ತಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಸ್ವರ್ಣ. ಅರಿತೂ ಅರಿಯದಂತಿದ್ದ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಅಪ್ಪನ ಜಿಪುಣತನ, ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಬುದ್ಧಿ ಗರಿಬಿಚ್ಚಿತ್ತು. ಒಂದು ಮದುವೆಯ ಖರ್ಚು ಉಳಿಸುವ ದುರಾಸೆಯ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯ ಬಾಳಿಗೆ ತಾನೇ ಮುಳ್ಳಾದ. ಕೀರ್ತಿ ವಿಷ್ಯ ತಿಳಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಲಮಿಂಚಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಕಪಟವರಿಯದ ಆಕೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡನನ್ನು ಸಂಶಯಿಸಿದವಳಲ್ಲ. ಮಹೇಶನಿಗಾದರೂ ಕೀರ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ವರ್ಣಳ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಕಾಮಾತುರದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರತಪ್ಪಿ, ಎಡವಿ ಮಹೇಶನ ಕುಡಿ ಸ್ವರ್ಣಳ ಗರ್ಬವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿತ್ತು. ಮಹೇಶ ಕೀರ್ತಿಗೆ ದ್ರೋಹವೆಸೆಗಿದ್ದ!" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ಕಾಮಾತುರತೆ, ಕಾಮದ ಪ್ರಬಲ ಶಕ್ತಿ, ತಂದೆಯ ನಯವಂಚಕತನ, ದುರಾಸೆ, ಕಾಮದ ಸೆಳತಕ್ಕೆ ಬಹುಬೇಗ ಒಳಗಾಗುವ ಪುರುಷನ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ.

ತನ್ನ ಬದುದಕನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದ ಗಂಡ, ತಂಗಿ, ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯಿತು ಕೀರ್ತಿಯಲ್ಲಿ. ಅಮ್ಮನ ಮಾತಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ "ಮದ್ವೇನೇ ಇಲ್ದೆ ಪ್ರಸ್ಥ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಇನ್ನು ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡ್ಸಿ ಬಾಣಂತನ ಮಾಡ್ರಿ ಅಷ್ಟೆ....." ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನುಡಿದಳು. ತಂದೆಯು "ನಿನ್ ಮನಸ್ಗೆಷ್ಟು ನೋವಾಗಿದೆ ಅಂತ ನಂಗೊತ್ತಮ್ಮ ಆದ್ರೇನ್ಮಾಡೋದು.....? ಎಲ್ಲಾ ಋಣಾನುಬಂಧ. ಈಗಾಗ್ಲೆ ನಿನ್ತಂಗಿಗೆ ಮೂರ್ತಿಂಗ್ಳು. ಈ ಸ್ಥಿತೀಲಿ ಅವಳ್ನ ಕೈಬಿಟ್ರೆ ನಿನ್ನ ಆ ದೇವ್ರೂ ಮೆಚ್ಚಲ್ಲ. ಈಗಾಗ್ಲೆ ಜನ ಬಾಯಿಗ್ಬಂದಂಗೆ ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿಂಗೆ ಮಕ್ಳು ಆಗಿಲ್ಲಾಂತ ನೀನೇ ಸ್ವರ್ಣನ್ನ ಅವ್ನಿಗೊಪ್ಸಿದ್ವಿ ಅಂತ ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡ್ತರೆ. ಇನ್ನೂ ಮದ್ವೆಯಾಗೋ ಇಬ್ರು ಹೆಣ್ಣಕ್ಳಿದ್ದಾರೆ....." ಎಂಬ ತಂದೆಯ ನಯವಂಚಕತನಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿಯ ರಕ್ತ ಕುದಿದು "ನೀನ್ ಮಗಳ್ನ ಕಳ್ಳತನದಲ್ಲಿ ಬಸುರಿ ಮಾಡಿಸಿದಲ್ದೆ ಅದಕ್ಕೊಳ್ಳೆ ಕಾರಣನೂ ಹುಡುಕ್ಬಿಟ್ಯಾ ಆಗ್ಲೆ.....? ಎಂತಹ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನಪ್ಪ ನಿಂದೂ....? ಇನ್ನೂ ಇಬ್ರು ಹೆಣ್ಮಕ್ಳಿಗೆ ಗಂಡ್ಯಾಕ್ನೋಡ್ತಿ......? ಹೇಗಿದ್ರೂ ಅಳಿಯ ಮನೇಲೆ ಇದಾನೆ ಆವ್ರಿಗೂ ನೀನೇ ಮೀಡಿಯೇಟರ್ ಆಗ್ಬಿಡು. ದುಡ್ಡು ಉಳಿಯುತ್ತೆ....... ಮಕ್ಳು ಮದ್ವೇನೂ ಆಗುತ್ತೆ." ಎಂದಳು. ಇಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಕುತಂತ್ರ ವಂಚನೆ, ಜಿಪುಣತನ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗೆಗಿನ ತಾತ್ಸಾರ. ಮಗಳ ಬಾಳಿಗೇ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚಿದ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಚಿತ್ರಣ ಹೊಸದಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ತನ್ನವರ ವಂಚನೆಯಿಂದ ಮನನೊಂದ ಕೀರ್ತಿ ಅಂದೇ ಮನೆಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಕಣ್ಣಿಗೆಬೀಳದ ಮಹೇಶನಂತಹ "ನರಸತ್ತವನೊಂದಿಗೆ ಬದುಕೋದ್ಕಿಂತ ಸಾವೇ ಲೇಸು ಎಂದು ಅಂದೇ ದುರ್ಗ ಬಿಟ್ಟವಳು ಪುನ: ಈಗಲೇ ಮಹೇಶ ಸಾಯುವ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದು, ಮಹೇಶನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು, ಆದರೆ ಅಷ್ಟೋತ್ತಿಗೆ ಅವಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಾಗಿದ್ದಳು." ಕೀರ್ತಿಯು ತನ್ನ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಈ ನಿರ್ಧಾರವು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾದುದು. ಪುರುಷ ಸಮಾಜವು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿರುವ ಮಾದರಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಗುಣಗಳಿಂತ ಭಿನ್ನ ಮನೋಧರ್ಮದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದ ನಿಲುವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂಗಿ, ಗಂಡನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದು. ಇದೇ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೀರ್ತಿಯ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೀರ್ತಿ ಸಮಾಜದ ಆದರ್ಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದ ಪುರುಷನ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ, ತನ್ನ ಜೀವನದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಪುರೋಗಾಮಿ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆಯ ಮನೋಧರ್ಮಗಳನ್ನು, ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವನ್ನು, ಧೈರ್ಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೀರ್ತಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನೈಜ ಮನೋಭಾವ, ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನ, ವಂಚಕ ಗಂಡನನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವಳ ಪಾಲಿಗೆ ಮಹೇಶ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದಕಾರಣ ಅವಳಿಗೆ ಮಹೇಶನ ಸಾವಿನಿಂದ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ವಿಪರೀತ ಜ್ವರದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಗನನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆತಂದಿದ್ದ ಸ್ವರ್ಣಳಿಗೆ ಆಕಸ್ಮಾತಾಗಿ ಕೀರ್ತಿಯ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. "ಅವಳ ಮುಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೂ, ಕೈಯಲ್ಲಿನ ಬಳೆ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಂಕುಮ ಇವಳನ್ನು ಅಣಕಿಸಿದಂತಾಯ್ತು". ಮುಂಚೆಗಿಂತಲೂ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು ಕೀರ್ತಿ. ಸ್ವರ್ಣಳು ಮದುವೆಗೆ ಮುನ್ನ ಮಹೇಶನೊಡನೆ ಕಳೆದಿದ್ದ ಸುಂದರ ಕ್ಷಣಗಳೇ ಆಕೆಯ ಜೀವನದ ಸುಂದರ ಕ್ಷಣಗಳು. ಮಹೇಶನ ಮನದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದು, ಅವನ ನೆಮ್ಮದಿ ಹಾಳು ಮಾಡಿತ್ತು. ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಸ್ವರ್ಣಳೊಂದಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರಲಾರದೆ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಸ್ವರ್ಣ ಸುಖ ಜೀವನದಿಂದ ಪೂರ್ತಿ ವಂಚಿತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವಳ ಮನದಲ್ಲಿ "ನಾನಂದು ಕೀರ್ತಿಯ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸದೆ ಇದಿದ್ದರೆ.....? ಇಂದು ನನ್ನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವಳಿರುತ್ತಿದ್ದಳು..... ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೂ ಮುತ್ತೈದೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ! ಆದರೆ ನಾನು.....? ಅವಳಿಗೆ ನಾನು ಬಗೆದ ದ್ರೋಹಕ್ಕೆ ದೇವ್ರು ನನಗೀ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟನೇನೋ..... ಅಂದೇ ಕೀರ್ತಿ

ನನಗೆ ಛೀಮಾರಿ ಹಾಕಿ ಗಂಡನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾನಿಂದು ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವಳು ತನ್ನದೆಲ್ಲವನ್ನು ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಎಷ್ಟು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದಿದ್ದಾಳೆ.....! ಎಷ್ಟು ಸುಖವಾಗಿದ್ದಾಳೆ..... ! ಆದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ನಾನು..... ? ಎಂದು ಸ್ವರ್ಣ ದು:ಖಿಸುವಳು. ಸ್ವರ್ಣಳ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಳಿಗೆ ತನ್ನಿಂದಾದ ದ್ರೋಹ, ತನ್ನದೆಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ಅವಳ ಮನೋಭಾವ, ಸಮಾಜದ ಕ್ರೂರತೆಗೆ ಬಲಿಯಾದ ತಾನು, ಕೀರ್ತಿಯಂತಹ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಬದುಕನ್ನು ಬಯಸುವ ಮನಸ್ಸು, ಎಲ್ಲಾ ಬಂಧನಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಳಾದ ಕೀರ್ತಿಯ ಜೀವನ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು 'ಕಳೆದು ಕೊಂಡವಳು' ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಸಮಾಜದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗುವಂತ, ದಿಟ್ಟೆ ಕೀರ್ತಿಯ ಪಾತ್ರ ಮುಖೇನ ನಿರಾಲಂಬನ ಬದುಕು, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತ ಜೀವನ, ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ನಿರ್ಮಲ ಸ್ನೇಹದ ಮಹತ್ವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ವಿವಾಹದ ನಂತರದ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು, ಜೀವನದ ಹೊಸ ರೀತಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ ಸಮಾಜದ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡಿನ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಮೀರಲಾಗದ ಹೆಣ್ಣಿನ ನೋವು ಅಸಹಾಯತೆಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

೬.ಹೋರಾಟ

'ಹೋರಾಟ' ಕಥೆಯು ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳ ಜೀವನ ಹೋರಾಟದ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಪುರುಷನ ಲೈಂಗಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೋಭಾವ, ಸಮಾಜದ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಸಂದರ್ಭದ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಹಾಯಹಸ್ತದ ಹಿಂದಿರುವ ಕುತಂತ್ರ, ಜನಪ್ರಿಯತೆಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ 'ಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಮುಗ್ಧ ಹೆಣ್ಣು. ಕಥೆಯು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕೇರಿಯಿಂದ ಹೊಳೆಗೆ ಬರುವ ಕಾಲುದಾರಿಯ ಪರಿಸರ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆರೆಯದ, ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡದ ಮುಗ್ಧ ಹುಡುಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಎಂದಿನಂತೆ ಹೊಳೆಗೆ ಬಟ್ಟೆಯೊಗೆಯಲು ಬಂದಾಗ ಊರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಕುಲಕರ್ಣಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮಗ ಮತ್ತು ಅವನ ನಾಲ್ವರು ಸ್ನೇಹಿತರ ಕಾಮುಕತೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ತಂದೆ ಸ್ಯಾಮಣ್ಣ, ತಮ್ಮ ಕೇರಿಗೆ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗಿದ್ದ ನಿಂಗಯ್ಯನ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ ದೇವರಾಜು. ಕೇರಿಯಲ್ಲೇ ಕಾಲೇಜು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿದ ಮೊದಲಿಗನಾಗಿದ್ದು, ಆತನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಗೆಳೆಯ ನಿಂಗಯ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಿಂದಲೇ ಪೇಟೆ ಸೇರಿದ್ದ ದೇವರಾಜು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತನ್ನೂರೆಂದರೆ ಮೂಗುಮುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅಪ್ಪನ ಮದುವೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿದ್ದ. "ಹೋಗಿ, ಹೋಗಿ ಆ ಹಳ್ಳಿನ ನನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟೋಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಿಯಲ್ಲಪ್ಪಾ..... ಆ ಪೇಟೆ ವಾತಾವರಣ ಹೇಗಿದೆ ಅಂತ ನಿಂಗೇನು ಗೊತ್ತು ಪಾಪ! ಅಲ್ಲಾ..... ಒಂದು ಮಗೂಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೀಟು ಬೇಕೆಂದ್ರೆ ಮೊದ್ಲು ಆ ಮಗುವಿನ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮನ್ನ ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನು? ಅವರು ಎಂತಹ ಜನ? ಅವರೆಷ್ಟು ಓದಿದ್ದಾರೆ? ಇವೆಲ್ಲ ತಿಳ್ಕಂಡ್ಮೇಲೆ ಆ ಮಗೂಗೆ ಆ ಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ ಸೀಟು ಕೊಡ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಆ ಹಳ್ಳಿನ ಕಟ್ಕೊಂಡ್ರೆ ನಾನು ಆ ಸಿಟಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಇಲ್ಲೇ ನಿನ್ನ ಹೊಲ್ದಾಗೆ ಕಳೆ ಕಿತ್ಗಂಡು ಕಾಲಕಳೀ ಬೇಕಷ್ಟೆ" ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿದ್ದ. ದೇವರಾಜನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನಗರ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು, ಆಧುನೀಕತೆಯ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತ ನಗರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯ ಅವಿದ್ಯಾಂವತರ ಬಗೆಗಿರುವ ತಾತ್ಸಾರವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆಧುನೀಕರಣ, ನಗರೀಕರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಯುವಜನತೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮಾರು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಒಳಧನಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವಿದ್ಯಾವಂತೆ, ಹಳ್ಳಿ ಹುಡುಗಿ ತನಗೆ ಸರಿಜೋಡಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಅಪರಿಚಿತರು ಕೆಡಿಸಿ, ಹೊಳೆದಂಡ್ಯಾಗೆ ಬಿಸಾಡಿದ ಸುದ್ದಿ ಊರಲೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಿತು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಕುಲಕರ್ಣಿ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು, ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಊರು ಬಿಡಿಸಿದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಮೂಲೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ "ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಿನ್ನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಯಾರೇ ಕಾರಣ ಆಗಿರ್ಲಿ ಅವರನ್ನ ಹಿಡಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷಿಸುವವರೆಗೆ ನಾನು ಅನ್ನ ನೀರು ಮುಟ್ಟಲ್ಲ ನಿನ್ನಾಣೆಗು" ಎಂದು "ನೋಡು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಾನು ಜೀವಂತ ಇರೋ ತನ್ಕ ನೀನು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹೆದರ್ಬೇಡ, ಕಂಗಾಲಾಗ್ಬೇಡ..... ಏನೇ ಆಗಿರ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೈಬಿಡಲ್ಲ....." ಎಂದು ಧರಣೆಪ್ಪ ಸಮಾಧಾನಿಸಿದ. ಧರಣೆಪ್ಪನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿಯಿದೆ, ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು, ಜೀವನದ ಆಶಾವಾದವನ್ನು, "ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೈಬಿಡಲ್ಲ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ಒಳಹನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೂರತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಆಕ್ರೋಶವಿದೆ. ಧರಣೆಪ್ಪನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಿಂಗಯ್ಯ ಧರಣೆಪ್ಪನ ಬಗೆಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸುವನು. ತಮ್ಮ ಕೇರಿಯ ವಿದ್ಯಾವಂತ, ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಲೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ 'ದೇವರಾಜು'ವನ್ನು ಕರೆಸಲು ಹೇಳಿ, ಪೋಲಿಸ್ ಕಂಪ್ಲೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಿ, ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ. ತಮ್ಮವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ, ಭಾಷಣ, ಘೋಷಣೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಪ್ರಚೋಧಿಸಿ, ಹೆಂಗಸರನ್ನೂ ಬಿದಿಗೆಳೆದ. ನ್ಯಾಯ ಕೋರಿ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ

ಕುತೂಹಲಕರ ಸುದ್ದಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಸುದ್ದಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಣ್ಣಸೇರಿಸಿ ದಿನವೂ ಪ್ರತಿಕೆಗಳಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಮರಣಾಂತ ಉಪವಾಸ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ, ಕೂರಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟ.

ಧರಣೆಪ್ಪನ ಹೋರಾಟ ದಿನೇ ದಿನೇ ವಿಪರೀತಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಕುಲಕರ್ಣಿಯ ಫೋನು ಒಳಗೊಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥಳಾದ ಕಾರಣ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮುಂದಿನ ಸುಭದ್ರ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಸಂಬಳ ಬರುವಂತೆ ಕೆಲಸವೊಂದನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿತ್ತು. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಒಂದು ಸೈಟು ಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೈವಸಮಾನರಾದ. "ಅಪರಾಧಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೊಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ದೊರಕಿದವು. ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಧರಣೆಪ್ಪನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಹತಿತ್ತು. ಧರಣೆಪ್ಪನ ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಯಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಳಾಗಿರಬೇಕು. ಆಕೆ ಯಾರ ಮೇಲೂ ಅವಲಂಬಳಾಗದೆ ತನ್ನ ಜೀವನ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಅರ್ಥಿಕ ಸಬಲತೆ ಜೀವನವನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಹೆಣ್ಣು ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರೆ ಅದು ಅವಳ ಜೀವನದ ಅಂತ್ಯ, ಶೀಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹೆಣ್ಣು ಬದುಕಲು ಅರ್ಹಳಲ್ಲ, ಅವಳ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಅವಳನ್ನು ಕದ್ದು ಮುಚ್ಚಿ ಅಪರಿಚಿತರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದೊಂದೇ ಮಾರ್ಗ ಎಂಬ ಸಮಾಜದ ಧೋರಣೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿವೆ. ಧರಣೆಪ್ಪ ಹೋರಾಟವು ಸ್ತ್ರೀ ಪರವಾದ ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಧರಣೆಪ್ಪನ ಧೋರಣೆಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನು ನಗರ ವಿದ್ಯಾವಂತ ದೇವರಾಜು "ಸುಮ್ಮನೆ ಇಂತಹ ಚಿಲ್ಲರೆ, ತರ್ಲೆ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕರೀಬೇಡ. ಈಗಾಗ್ಲೆ ಕೆಟ್ಟು ಕೆರಹಿಡ್ದಿರೋ ಆ ಹುಡ್ಗಿನ ಇಟ್ಕಂಡು ಅದೇನ್ ಹೋರಾಟ ಮಾಡ್ತಿರಿ.....? ಸುಮ್ನೆ ಒಳಗೊಳ್ಗೆಯಾವನ್ದನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ನಡೀ ಅನ್ರಿ ಇಲ್ಲಂದ್ರೆ ಯಾವ್ದನ ಕೆರೆನೋ ಬಾವಿನೋ ನೋಡ್ಕಳ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ನೀವಿದ್ದುಬಿಡ್ರಿ. ನನ್ನ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲದ ತಾಪತ್ರಯಗಳಿಗೆ ಎಳೀಬೇಡ್ರಿ....." ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ದೇವರಾಜನು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಶೀಲಗೆಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣು ಬದುಕಲು ಅರ್ಹಳಲ್ಲ, ಸಾಯುವುದೇ ಲೇಸು ಎಂಬ ಅವನ ಮಾತುಗಳು ಮನದ ಕ್ರೂರತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಧರಣ್ಣಪ್ಪನ ಹೋರಾಟಕ್ಕೂ, ದೇವರಾಜುವಿನ ತಿರಸ್ಕಾರದ ನಡುವೆ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಧರಣಿಪ್ಪನು ಕೆಲಸದ ಆರ್ಡರನ್ನು ತರಲು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ದೇವರಾಜು ಊರಿಗೆ ಬರುವನು. "ನೀವು ಹೇಳೋದೆಲ್ಲ ಸರಿ. ದುಡ್ಡು, ಸೈಟು, ಕೆಲಸ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಬಹುದು ಅದು ಸರಿ. ಆದ್ರೆ ಅವರ ಭವಿಷ್ಯ ಏನು? ಈ ಕ್ರೂರ ಸಮಾಜ ಒಂದು ಶೀಲಗೆಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಡೋ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಏನಂತ ನಿಮಗ್ಗೊತ್ತಾ.....? ಈ ಅಸಹಾಯಕ, ಮುಗ್ಧ ಹೆಣ್ಣು ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಚಾರ ಆಗಿರೋ ಇವಳ ಸುದ್ದಿ ನಾಳೆ ಇವಳು ಹೋದಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ, ಇವಳ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗದೆ ಇರುತ್ತಾ.....? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅರಿವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ನಾಟಕ ಆಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಶೀಲವೇ ಮುಖ್ಯ, ಹೆಣ್ಣು ಅಬಲೆ, ಆಕೆಗೆ ಗಂಡಿನ ಆಸರೆ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಆಕೆ ಅಸಹಾಯಕ ಮುಗ್ಧ ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು, ಆಕೆಯ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಗೆಳೆದು, ಆಕೆ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಗಂಡಿನ ಆಸರೆ ಬೇಕು ಎಂಬಂತಹ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಲಾಗಿದೆ. ಆಕೆಗೆ ಭವಿಷ್ಯವಿಲ್ಲ, ಗಂಡೇ ಆಕೆಗೆ ಜೀವನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬ ಪುರುಷನ ಪ್ರಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

"ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೀಲವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಪ್ರಚಾರ ಪಡೆಯೋದು..... ಆ ನೆಪದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜತೇಲಿ ಓಡಾಡಿ ನಾಯಕರಾಗೋದೂ..... ಇದೆಲ್ಲ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತಾ.....? ಹೋಗ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೇ ಅಪರಾಧಿಗಳು ಸಿಕ್ರಾ.....?" ಎಂಬ ದೇವರಾಜುವಿನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟಗಾರ ಧರಣಿಪ್ಪನ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ಸರವನ್ನು, ತಾನೇ ಮೇಲಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವವನ್ನು, ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೀಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನ್ಯಾಯ ಕೇಳೋದು ತಪ್ಪು, ಅದು ಆಕೆಯ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತದೆಂಬುದು ದೇವರಾಜನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಇಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಲೂ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ, ಈ ಬಲವಂತದ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪುರುಷರು, ಮಾನ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು, ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು "ಶೀಲಗೆಟ್ಟ ಪುರುಷ ಸಮಾಜ" ಎಂಬ ಬಂಡಾಯದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಸಂಗವು ಇಂದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಗಂಡಿನ ಕಾಮುಕತೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಬಲೆಯರು, ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಬಾಲಕಿಯರ ಪೋಷಕರು ಮರ್ಯಾದೆ ಹೋಗುವುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ನುಂಗಿ, ಸಹಿಸುತ್ತಾ ಬಾಳುವುದನ್ನು, ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಿಂದಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಭವಿಷ್ಯ ಹಾಳಾಗುವುದೆಂದು ಚಿಂತಿಸುವ ಪೋಷಕರನ್ನು, ಈ ಹೆದರಿಕೆ, ಚಿಂತೆಗಳನ್ನೇ ದಾಳವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಕಾಮುಕರ ಕಾಮುಕತೆ ಸಂಬಂಧಗಳ ಪರಿವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಗಡಿ ಮೀರಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ನೀತಿ, ನಿಯಮಗಳನ್ನು, ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾನೂನನ್ನು ತಪ್ಪಿತಸ್ತರ ವಿರುದ್ಧ ಕೈಗೊಳ್ಳದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕಾರಣ ಸರ್ಕಾರದ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿದಿರುವುದೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ತನ್ನ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಚಳುವಳಿಯ ಅಗತ್ಯತೆ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. "ನೋಡ್ರಿ, ನೋಡ್ರಿ ಎಲ್ರೂ ಹೇಗಿದ್ದ ಹುಡುಗಿ ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆ ಅಂತ.....ಇವ್ಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರೋದು ನಿಮ್ಮ ಹೋರಾಟ, ಚಳವಳಿ, ನಿಮ್ಮ ಹಣ ಅಂತಸ್ತಲ್ಲ..... ಇವ್ಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರೋದು ನೆಮ್ಮದಿಯಾದ ಬಾಳು, ಗೌರವ ಸಮಾನವಾದ ಬಾಳು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ರಂಪ ರಾದ್ಧಾಂತ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಇವಳ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಒಂದು ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದರೇ ಅವಳ ಬಾಳು ನೇರವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ವೆ?" ಎಂಬ ದೇವರಾಜುವಿನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ನೇಣಿನಂತ, ಬಂಧನದಂತ ಹಗ್ಗವಾದ ತಾಳಿ ಮಾತ್ರ. ಆಕೆಗೆ ಗಂಡಿನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವುದೇ ನೆಮ್ಮದಿ ಅದೇ ಮದುವೆ. ಈ ಹಣ, ಅಂತಸ್ಥೆಲ್ಲ ಗಂಡಿನ ಪಾಲು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಗ್ಧ ಆಮಾಯಕ ಹಳ್ಳಿ ಜನಕ್ಕೆ ಆತನ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಲಾಭಕೋರತನ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಧಾರಬೇಕು. ಗಂಡಿನ ನೆರಳಲ್ಲೇ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ಮಾತುಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ವಿರೋಧಿ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಊರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರಗಳ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಆರ್ಡರೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ಧರಣೆಪ್ಪನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕಾದಿತ್ತು. "ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶಾಸಕರು, ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಸಂಘದ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪತ್ರಕರ್ತರು ಸೇರಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರ ನಡುವಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ದೇವರಾಜು ಮದುಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು." ವಿವಾಹ ನೆರವೇರಿತು. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಧರಣೆಪ್ಪನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲಕೋಟೆಯನ್ನು ದೇವರಾಜನ ಕೈಗಿತ್ತು ಆಲಂಗಿಸಿದನು. ಜನರ ಜಯಕಾರದಲ್ಲಿ ಧರಣಿಪ್ಪ ಬೆಪ್ಪಾಗಿನಿಂತ, ಅವನ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ಕರಗತೊಡಗಿದರು.

ಧರಣಿಪ್ಪನ ಹೋರಾಟದಿಂದಾದ ಲಾಭವನ್ನು, ಹೆಸರನ್ನು ಕುತಂತ್ರಿ ದೇವರಾಜು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಶೀಲಗೆಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ದೇವರಾಜು ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಖವಾಡವನ್ನು ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಹಿಂದೆ ಕೆಲಸ, ಹಣ, ಸ್ವಾರ್ಥ, ಆಸ್ತಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರಾಜು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಲಾಭಪಡೆಯುವ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಮುಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ನಗರದ ಸ್ವಾರ್ಥ, ತಂತ್ರ, ಕುತಂತ್ರಗಳನ್ನು, ಹಣದ ದಾಹವನ್ನೂ ಸಹ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನಗರದ ಸ್ವಾರ್ಥತನವು ಹಳ್ಳಿಯ

ಮುಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಯಾಮಾರಿಸುವುದುರ ಹಿಂದೆ ಹಳ್ಳಿಯ ದಲಿತ ಕೇರಿಯ ಜನರು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ, ಸಮಾಜದ ನೈಜ್ಯತೆಯನ್ನು, ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

೭.ಆಸರೆ

'ಆಸರೆ' ಕಥೆಯು ಮನುಸ್ಕೃತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಾದ "ಸ್ತ್ರೀ, ಸ್ವಾತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳಲ್ಲ, ಆಕೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ, ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡನ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ" ಆಶಯವನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀ ವಾದಿಗಳಾದ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವನದ ಆಸರೆ ಗಂಡೇ ಆಗಬೇಕಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮರಗಿಡಗಳೂ ಆಸರೆಯಾಗಬಲ್ಲವು ಎಂಬ ಹೊಸ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅರಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ 'ಗಂಗ'. ಗಂಗೆಯಂತೆ ಪವಿತ್ರಳು, ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಮುಗ್ಧ ಸ್ವಭಾವದವಳು. ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ಕಪಟ ಅರಿಯದ ಮುಗ್ಧೆ. ಚೆಲುವರಾಜನ ಮೋಸದ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಲೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ, ನಲುಗಿ ತಂದೆ, ತೋಟ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅಬಲೆ. ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟ ಮರಗಳೇ ಅವಳ ಜೀವನದ ಆಸರೆ–ಇದುವೇ ಕಥೆಯ ವಸ್ತು.

ಕಥೆಯು ತಂದೆ ಮಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ತಂದೆ, ಗಂಗಳ ಪ್ರೀತಿಯ ಪರಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಲ್ಲಿ ಮನದಲ್ಲಿನ ಚಿಂತೆಯ ಗೆರೆಗಳು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಮರೆಯಾದವು. ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ಮಗಳನ್ನು ತಂದೆ ತಾಯಿ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿದ್ದ. ಮಗಳ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ತಂದೆ ಮುತ್ತಯ್ಯನವರಿಗೆ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು. ಹೊರ ಪ್ರಪಂಚದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಗಂಗ, ತನ್ನ ಮತ್ತು ಚೆಲುವರಾಜನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು "ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಆ ಸೂರ್ಯನಿಗಿಂತಲೂ ಎತ್ತರವಾದ್ದು.....ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಕಾಶವಾದದ್ದು....." ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೆಣಕುತ್ತ "ಸೂರ್ಯನಿಗಿಂತಲೂ ಎತ್ತರವಾದ್ದು ಅಂದ್ರೆ ಕೈಗೆಟುಕ್ದಂತದ್ದು.....ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಕಾಶವಾದ್ದು ಅಂದ್ರೆ ಧಗಧಗನೆ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿದು ಹೋಗದಿಲ್ಲೇನೆ ಹುಡುಗಿ.....? ಎಂಬ ಅವರ ತಮಾಷೆಯ ಮಾತುಗಳು ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ನೆಪಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು ಮುಗಿಸಿದ್ದ ಸೂರಳ್ಳಿ ಸರದಾರ ಸಂಗಪ್ಪನ ಮಗ ಚೆಲುವರಾಜು. ಅಪ್ಪನ ಸ್ನೇಹಿತ ಎಕ್ಸೈಜು ಮಂತ್ರಿ ಕರಿಯಪ್ಪನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಸ್ಪಿರಿಟ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಪರ್ಮಿಟ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಜಾಗದ ತಲಾಶ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಇವರಿಗೆ ವಿರಾಜಪಟ್ಟಣದ ಬಳಿಯ ಐದು ಎಕರೆ ತೋಟವು ಪ್ರಶಸ್ತ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಹಿತೈಷಿಗಳು ಸೂಚಿಸಿದರು. ತೋಟದ ಮಾಲೀಕ ಮುತ್ತಯ್ಯನ ಏಕೈಕ ಮಗಳು ಗಂಗಳ ಹಿಂದೆ

ಮುಂದೆ ಕಲೆಗಾರನಾದ ಚೆಲುವರಾಜು ಸುತ್ತಾಡಿದನು. ಅತ್ತೆ ಕಮಲಮ್ಮನ ಊರಿನ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಾಹಾರಗಳನ್ನು ತೊರೆದವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ, ಭಾವಜೀವಿ ಗಂಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಮದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿದನು. ತಂದೆ ಮುತ್ತಯ್ಯನಿಗೆ ಆ ತೋಟ, ಗಂಗ ಅವನ ಎರಡು ಕಣ್ಣಗಳು. ಮೃದು ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವ ಜೀವಿ ಗಂಗಳಿಗೆ ಕಡು ವೈರಿ ಒಂಟಿತನ. ತನ್ನಂತೆ ಸಲಹುವ ಮತ್ತೊಂದು ಆಸರೆ ಮಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದೇ ಅವನ ಜೀವನದ ಏಕೈಕ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷೆ, ಅಸೆಯೆಲ್ಲಾ ಹುಸಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಳು ಮಗಳು.

ಹೆಣ್ಣು ನೋಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಲು ಚೆಲುವನ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ನೆವಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಗಂಗಳನ್ನು ತೋಟಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಚೆಲುವರಾಜು. ಅವರತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಸಂಗಪ್ಪ "ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ದೇನು ಚಕಾರ ಇಲ್ಲ, ಮುಂದಿನ ವ್ಯವಹಾರ ಕುದುರ್ಸಾನ" ಎಂದು ಮಾತು ತೆಗೆದ ಸಂಗಪ್ಪ "ನಮ್ಮ ಘನತೆ, ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಆದ್ರೆ ನಮ್ಮುಡುಗ ನಿಮ್ಮಡುಗೀನೆ ಬೇಕಂತಾನೆ. ಹುಡ್ಗಿ ವಿಚಾರ ಏನಾರ ಇರ್ಲಿ ಮನೆ ತುಂಬೋದಂತು ನಮ್ಮ ಘನತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತಿರ್ಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚೇನಿಲ್ಲ ಹುಡುಗನ್ಗೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಕ್ಯಾಶು, ಹುಡ್ಗಿಗೆ ಅರವತ್ತೊಲ ಬಂಗಾರ, ಇಪ್ಪತ್ತೊಲ ಬೆಳ್ಳಿ, ಮದ್ವೆ ಖರ್ಚು ಇಷ್ಟಾತು. ಮ್ಯಾಲೆ ಹುಡುಗನ್ಗೆ ಬಟ್ಟೆ, ಸೂಟು, ವಾಚು, ಉಂಗುರ, ಸರ ಇತ್ಯಾದಿ.....ಇತ್ಯಾದಿ..... ಈ ಶ್ರಾವಣಕ್ಕೆ ನಮ್ಮುಡಗನ ಮದ್ವೆ ಆಗೇ ತೀರ್ಬೇಕು" ಎಂದಾಗ ಏನೂ ಮಾತನಾಡದ ಮುತ್ತಯ್ಯನನ್ನು ಕಂಡು "ನೋಡ್ರಿ ಮುತ್ತಯ್ಯನೋರೆ, ನಿಮ್ಗೆ ಹಣ ಕೊಡಾಕೆ ತೊಂದ್ರೆ ಆತಂದ್ರೆ ತೋಟನ ನಮ್ಮುಡುಗನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರ್ದು ಬಿಡ್ರಿ. ಸಾಕ್ನೋಡ್ರಿ ನಾವೇನು ಕೇಳಲ್ಲ....." ಎಂದಾಗ ಮಗಳ ನಗುವನ್ನು ಚೆಲುವರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಕಂಡಾಗ ತಂದೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದ್ದರು.

ಏನೂ ಅರಿಯದ ಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಡಗರ, ಸಂಭ್ರಮ, ನೂರಾರು ಬಯಕೆಗಳು ತುಂಬಿದವು. ಒಂದೇ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತವರಿನಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ದ ಚೆಲುವ ರಾಜು, ಮಗಳ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಮನನೊಂದ ತಂದೆ. "ಗಂಗಳಿಲ್ಲದ ಮನೆ, ತೋಟ ಮಸಣವಾಗಿ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಹಾಸಿಗೆ ಸೇರಿದರೆ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಉಸಿರಾದ, ಕೇಳುವವರೇ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಂತಾದ ಮರಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬುಡಸಮೇತ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದವು. ಅತ್ತ ಗಂಗಳದೂ ಅದೇ ಪಾಡು ಗಂಗ ತನ್ನ ಮನೆ ಹೊಕ್ಕ ಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪ ತೋರುತ್ತ, ಅವಳಿಗೆ ಅಪರೂಪನಾಗಿ ಹೋದ ಚೆಲುವರಾಜು. ಮನೆ ತುಂಬ ಜನರಿದ್ರೂ ಆಕೆ ಒಂಟಿ. ಅವಳೆಂದೂ ನೋಡದ ದರ್ಪ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ; ಎಂದೂ ಅನುಭವಿಸದ ಒಂಟಿತನ ಒಳಗೊಳಗೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಸವೆಸತೊಡಗಿದವು." ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯ ಮಹಡಿಯ ಒಂಟಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿನ ನೀರವತೆಯಿಂದ ಭೂತ ಮೇಲೆರಗಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿ ಭಯದಿಂದ ಅಪ್ಪಯ್ಯ.....ಅಪ್ಪಯ್ಯ....." ಎಂದು ಕನವರಿಸಲು "ಯಾರ್ದೊ ಕಣ್ಣು ಬಿದ್ದೈತೆ" ಎಂದು ಪೊರಕೆಯಿಂದ ನೀವಾಳಿಸಿದರು. ಮಾಟ ಮಾಡಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ, ಗಾಳಿ ಮೆಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ಮಾಂತ್ರಿಕನನ್ನು ಕರೆಸುತ್ತ ಕಾಳಜಿ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಗಂಗಾ ಮಂಕಾದಳು.

ಕೊನೆಗೆ ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲ "ಸೂರೇ ಹಳ್ಳಿ ಸರದಾರ ಸಂಗಪ್ಪನ ಸೊಸೆಗೆ ತಲೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವೇಳೆಗೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಕಟ್ಟಡ ತಲೆಯೆತ್ತಿ, ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವ ವಾರವಿದೆ ಎನ್ನುವಾಗ ಸಂಗಪ್ಪ ಸೊಸೆಯನ್ನು ತಂಗಿಯ ಊರು ಸೇರಿದ್ದ ಮುತ್ತಯ್ಯನ ಬಳಿ ಕರೆದೊಯ್ದು, ಜನ ಸೇರುವಂತೆ ಗದ್ದಲವೆಬ್ಬಿಸಿ "ನಿನ್ ಮಗ್ಳಿಗೆ ತಲೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ಯಾವ್ದನ ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸ್ಬೇಕಯ್ಯ..... ಅದ್ಬಿಟ್ಟು ಒಳ್ಳೆ ಅಮಾಯಕ ಹುಡುಗ್ರಿಂದೆ ಬಿಡ್ಬಾರ್ದು..... ತಲೆ ಸರಿಯಿಲ್ದ ಈ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕಟ್ಕಂಡು, ನನ್ನ ಮಗನ ಜೀವ್ನ ಹಾಳಾಗೋಯ್ತು" ಎಂದು ಗಂಗಾಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟ.

ತನ್ನ ತಂದೆ ಯಾಕೆ ತೋಟ ತೊರೆದನೆಂಬ ಸತ್ಯಾಂಶ ತಿಳಿದಾಗ ಗಂಗ ಪ್ರೀತಿಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿನ ವಂಚನೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಅವಳ ಹೃದಯ ನೋವಿನಿಂದ ವಿಲವಿಲನೆ ಒದ್ದಾಡಿತು. ತಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂರು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಕಣ್ತೆರೆದಾಗ "ನಾನು ತಪ್ಮಾಡಿದೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯ..... ನಾನು ತಪ್ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ....." ಎಂದು ಗಂಗಾ ನುಡಿದಳು. "ತಪ್ಪು ನಿಂದಲ್ಲವ್ವ ನಂದು..... ನಿನ್ನ ಪ್ರಪಂಚ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ, ಆ ಮರಗಳ ನಡುವೆ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೊರಗಿನ ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ಸತ್ಯದರ್ಶನ ನಾ ನಿನಗೆ ಮಾಡಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ನಿನ್ನಿ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣ ಅದೇ....." ಎಂದು ತಂದೆ ನುಡಿದು "ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಂದು ಅಂತಿರೋದು ಇವು ಮಾತ್ರ. ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ನೀನು ಮತ್ತೆ ಕಾಲಿಡಬೇಡ, ಅವರನ್ನ ಕೇಳಲೂ ಬೇಡ. ಇದೋ ಈ ಮಾವಿನ ಸಸಿಗಳೇ ಇನ್ಮುಂದೆ ನಿನಗೆ ಆಸರೆ. ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೇಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಿವು. ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳಾದ್ರ ಎದೆಗೊದ್ದು ಹೋದಾರು ಆದ್ರೆ, ಇವು ಎಂದೂ ನಿನ್ನ ಕೈ ಬಿಡಲಾರ್ವು. ಮೋಸ ವಂಚನೆ ಒಂದೂ ಅರೀದ ನಿನ್ನಂತೆ ಮುಗ್ಧ ಜೀವರು. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಈ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಿ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬಡಿದಾಟ ನೀನು ಅದೆಲ್ಲ ಮೀರಿನಿಲ್ಲು. ಈ ಸಸಿಗಳು ಮರವಾಗಿ ನಿನ್ನೆಂದೂ ಕೈ ಬಿಡಲಾರ್ವು, ಅವುಗಳ ಪ್ರೀತಿ, ಒಡನಾಟ ಎಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರ ಒಡನಾಟಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ನಿಂತಿದ್ದು....." ಎಂದು ಗಂಗಾಳ ತಂದೆ ಸಮಾಧಾನದ ನಿಟ್ಟುಸಿರೊಂದಿಗೆ ಮೈಮನ ಶಾಂತಗೊಂಡವು. ತಂದೆಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸದ, ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಆಸರೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗದ ನೋವಿತ್ತು. ಸಮಾಜದ ಕರಾಳ ಮುಖದ ಅನುಭವವಿದ್ದ ತಂದೆ ಮಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗಿಂತ ಮರಗಳೇ ಲೇಸು. ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂದಿಗೂ ನಂಬಿದವರನ್ನು ಕೈ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಗಳಿಗೆ ಮರಗಳ ಆಸರೆಯನ್ನು ತೋರುವರು.

ಮರುದಿನವೇ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವವಿದ್ದುದ್ದರಿಂದ "ಮುದುಕ ಈಗಲೇ ಸಾಯಬೇಕಿತ್ತೆ.....?" ಎಂದು ಗೊಣಗುತ್ತಾ ಬಂದವರು, ಗಂಗಳಿಗೆ "ಇನ್ಮುಂದೆ ನಿನ್ಗೆ ತಿಂಗ್ಳಾ ಇಷ್ಟಂತ ದುಡ್ಡು ಕಳಿಸಿಕೊಡ್ತೀನಿ" ಎಂದಾಗ ಗಂಗಾ ಕೆರಳಿದಳು "ಮೊದ್ಲು ಈ ದುಡ್ಡು

ಏತ್ಕೊಳ್ಳಿ ನೀವು, ಯಾರ ಹಂಗೂ, ಅನುಕಂಪನೂ ಬೇಡ ನನ್ಗೆ. ತಲೆ ಹಿಡುಕರ ದುಡ್ನಾಗೆ ಕಾಲಹಾಕೋಂತ ಕೇಡುಗಾಲ ನನಗೇನು ಬಂದಿಲ್ಲ....." ಎಂಬ ಗಂಗಾಳ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧವಿದೆ. ಸಂಬಂಧಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ಭಾವನೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಣಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡುವ ಮೃಗತ್ವದ ಮಾನವರ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು, ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗಂಗಾಳ ಮೂಲಕ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ.

"ಬೆಳ್ದು, ಫಲಕೊಟ್ಟು, ನಮ್ಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಡ್ತಿದ್ದ ಮರಗಳ್ನ ಕೆಡವಿರೋ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲ್ಸ ನೀನೇ ನಿಮ್ಮವ್ವನ ಮ್ಯಾಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡ್ದಂಗೈತೆ" ಎನ್ನುವ ಗಂಗಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು, ಪ್ರಕೃತಿಮಾತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ನ ನೀಡುವ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದು, ಮಾನವನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ನ ನೀಡಿದ ತಾಯಿಯನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿನಾಶದ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು, ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡುವ ಮಾನವನ ಕ್ರೂರತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಗಂಗಳ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕೆರಳಿದ ಚೆಲುವರಾಜು ಗಂಗಳ ಮೇಲೇರಿ ಹೋದ. ಗಂಗ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಚಂಡಿಯಾಗಿ ನಿಂತಳು, "ಲೋ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಸತ್ತಿಲ್ಲೊ..... ನಾನು ಒಂಟಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಆ ಮರಗಳು ಬರೀ ಮರಗಳಲ್ಲೊ..... ನಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನ ಪ್ರಾಣ, ಆ ಮಣ್ಣಿನ ಕಣಕಣದಾಗೂ ಅಪ್ಪಯ್ಯನ ಅತ್ಮ ಐತೆ..... ಅಲ್ಲಿ ನೀವು ಉದ್ದಾರಾಗ್ತಿರೇನೋ? ಹೋಗ್ರೊ..... ಅದೆಂಗೆ ಉದ್ಧಾರಾಗ್ತಿರಿ ಆಗೋಗ್ರೊ....." ಎಂದು ಗಂಗ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಳಿ ಸರವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಚೆಲುವರಾಜನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಒಗೆದು "ನನ್ನ ನೀನು ಸಕ್ತಿಯೇನೋ ಹೇಡಿ.....! ನಿನ್ನ ಕೂಳಿಗೇ ಇನ್ನೊಬ್ರ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕುಯ್ದು ಬದುಕಾಕೆ ಪರದಾಡ್ತಿರೋ ನಿನ್ನಂತಹ ನರಸತ್ತೋನ್ ಜತಿಗೆ ನಾ ಬರ್ತಿನೇನೊ.....ಥೂ.....! ಎಂದು ಉಗುಳಿ "ನೀನು, ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ನನ್ನ ಋಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೂ, ನನ್ನ ಋಣದಲ್ಲೆ ಸಾಯ್ಬೇಕು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿನೇ ಇಲ್ಲ ಹೋಗ್ರಲೇ....." ಎಂದು ಮುಂದಿದ್ದ ನೋಟಿನ ಕಂತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅವರತ್ತ ಬಿಸಾಡಿದಳು. ಗಂಗಾಳ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ತಾಳಿಯು ದಾಸ್ಯದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದು ಕೊರಳಿಗೆ ಹಗ್ಗವಾದ ತಾಳಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸಾಡುವ ಮೂಲಕ ಪುರುಷನ ಯಾಜಮಾನಿಕೆಗೆ ಸವಾಲೊಡ್ಡಲಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಜೀವನ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಸಬಲತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಹಣದ ದಾಹವನ್ನು, ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಮುಂದಾಗುವ ಮಾನವನ ಕ್ರೂರತೆಯನ್ನು, ಕಾಮ, ಆಸೆ, ದುರಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಂಡಿನ ಪ್ರೇಮ ಪಾಶಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುವ, ಮುಗ್ಧ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ದುಸ್ಥಿತಿ, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳ ಬಗೆಗೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಒಳಹನ್ನು ನಾವು ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

"ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಗಿಡಗಳೇ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಾ..... ಇವೇ ನನ್ನ ಬಂಧು ಬಳಗ, ಅಪ್ಪಯ್ಯ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಹೋಗಿರೋ ಅವನ ಕಂದಮ್ಮಗಳೇ ಇವು, ಇನ್ಮುಂದಕ್ಕೂ ಇವೇ ನನ್ಗೆ ಆಸರೆ", ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗಂಗ ಸಾಯುವ ಮೊದಲು ತಂದೆ ತಂಗಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕೊಂಡು, ಇದೀಗ ತಾನು ಅಲ್ಲೇ ಸಮಾಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಒಂದೆಕರೆ ಭೂಮಿಯ ಕಡೆಗೆ ಸಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವಳು ಗಂಗ. ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆಯ ಅನನ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು, ತಾಯಿ ಎಂದಿಗೂ ಮಗುವಿಗೆ ಕೇಡು ಮಾಡಲಾರಳೆಂಬ ತಾಯಿಯ (ಪ್ರಕೃತಿ) ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಜೈವಿಕ ತಾರತಮ್ಯ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಭೂತದ ಕುಣಿತ, ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾನದ ಕುಣಿತವನ್ನು, ಹೆಣ್ಣು ಅನುಭವಿಸುವ ಶೋಷಣೆಯ ನಾನಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಅಬಲೆಯಲ್ಲ ಸಬಲೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

೮.ತಾಯ್ತನ

'ತಾಯ್ತನ' ಕಥೆಯು ಹೆಸರೇ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ತಾಯ್ತನದ ಸುಮಧುರ ಅನುಭವ, ತಾಯಿ-ಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧ, ತನ್ನ ರಕ್ತ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಜನಿಸಿದ ಮಗುವಿನ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ತಾಯಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ನೋವನ್ನು ನೀಡಿದರೂ ಆಕೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮರೆತು, ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವ ಆಕೆಯ ತಾಯ್ತನ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ತಾಯಿ ಮಗುವನ್ನು ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಸರೆಯಾಗುವರು ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ತನ್ನ ಬಸಿರು, ಪ್ರಸವದಂತ ಕಠಿಣ ನೋವುಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಾಗಲಿ, ವ್ಯವಹಾರಿಕತೆಯಾಗಲಿ ಇರದ ನಿರ್ಮಲ ಪ್ರೀತಿಯದು.

ಕಥೆಯು ತಾಯಿ 'ಪೃಥ್ವಿ' ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ರಮಿಸುತ್ತಾ, ಮುದಗೆರೆಯುತ್ತಾ, ಹಾಲು ಕುಡಿಸುತ್ತಾ, ಮಗುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಇದುವರೆಗೂ ನೆಲಸಿದ್ದ ದು:ಖದುಮ್ಮಾನಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ಸಂತಸ ತುಂಬುವ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಪಘಾತಕ್ಕೀಡಾಗಿ ಕೈಕಾಲು ಮುರಿದುಕೊಂಡು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅಪ್ಪನನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗಿದ್ದ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಅವನ ನರಳಾಟ ಕೇಳಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ತಾಯಿಯ ನೆನಪಾಗಿ "ನರಳೂ.....ನೀನು ನರಳಿ ನರಳಿಯೇ ಸಾಯಬೇಕು. ಅಮ್ಮ ದಿನವಿಡಿ ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರೆ ಈ ನಿನ್ನ ನರಳಿಕೆ..... ನಿನ್ನ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಆಕೆಯ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಕ್ರಂದನವೇ ನಿನ್ನ ಈ ಚೀರಾಟ, ಕೂಗಾಟ. ನೀನು ಬೇಗನೆ ಸಾಯಕೂಡದು..... ಪಾಪದ ಫಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೀರಿಸಿಯೇ ಸಾಯಬೇಕು....." ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಚೀರುತ್ತಿತ್ತು. "ವೈದ್ಯರು ಬಂದು ಅವನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮೊಣಕಾಲಿನವರೆಗೆ

ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಮನಸ್ಸು ಗಹಗಹಸಿ ನಗತೊಡಗಿತು! ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಅಮ್ಮ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಈ ಕಾಲುಗಳು ಅಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ್ದ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ನೆನಪಾಯಿತು. ಸಾರಿಗೆ ಉಪ್ಪು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಂದೆ ತಾಯಿಯನ್ನು ಮನ ಬಂದಂತೆ ತಳಿಸಿದ್ದನು. ಅಮ್ಮ "ಅನ್ನದ ಮೇಲೆ ಸೊಕ್ಕ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲಾರಿ....." ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಝಾಡಿಸುತ್ತಿರುವ "ಅವಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಅವಳ ಒಂದೊಂದೆ ಅಂಗವನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಅವರ ಗೆಳೆಯನ ಪೈಶಾಚಿಕ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ದಂಗಾದಿದ್ದಾರೆ" ಸ್ನೇಹಿತರು. ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು, ಎಂಬ ಪೃಥ್ವಿಯ ನೆನಪು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಪುರುಷನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಹಿಂಸೆ, ಪಶುತನ, ಕ್ರೂರತೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗೆಗಿನ ತಾತ್ಸಾರ ಮನೋಭಾವಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಗಂಡಿನ ಹಿಂಸೆಯ ನಾನಾ ಅವತಾರಗಳು, ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪೃಥ್ವಿಯ ಮನಸ್ಸು ಆವೇಶಗೊಂಡಿತ್ತು. "ಗಂಡು ಜಾತಿಯನ್ನೇ ಸರ್ವನಾಶ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಳು ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ" ಆದರೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಮಗುವಿನ ಮುಖನೋಡಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮರೆತು ಶಾಂತಳಾದಳು ಪೃಥ್ವಿ.

ಪೃಥ್ವಿ ತನ್ನ ಹಳೆಯ ನೆನಪುಗಳಲ್ಲಿ ತೇಲಿದಳು. "ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕೊರಗಿಸಿ, ಕೊರಗಿಸಿ ಸಾಯಿಸಿದ್ದ ಅಪ್ಪ ಇಂದು ಹೆಳವನಾಗಿ ನರಳುತ್ತಾ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅಪ್ಪನನ್ನೆ ಎರಕಹೊಯ್ದಿದ್ದ ಮಗ ಚಿಕ್ಕ ಮಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೆ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದ". ಅಪ್ಪನ ನೆರಳಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದ ಅವನು ಅಪ್ಪನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು, ಅಮ್ಮನನ್ನು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿಯೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ. "ಅಯ್ಯೋ ಯಾರೂ ಮಾಡದೆ ಇರೋ ಘನಕಾರ್ಯವಲ್ಲ ಹಡೆಯೋದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ಒಂದು ದಿನ ಹಡೆಯಲೇ ಬೇಕು; ಹಾಗೆ ಈಕೆ ಕೂಡ ನನ್ನ ಹಡೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೊಡ್ಡತನವಿದೆ ಅವಳ ಕೆಲಸವೆ ಅದಲ್ಲವೆ" ಎಂಬ ಮಗನ ಮಾತುಗಳು ಅವನನ್ನು ಹಡೆಯುವಾಗ ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ನೋವುಂಡು ಮಾಡಿತ್ತು ಅಮ್ಮನಿಗೆ. ಆದರೆ ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಮೆತ್ತಗಾದ ಮಗನ "ಅಮ್ಮಾ" ಎಂಬ ಆರ್ತಧ್ವನಿ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕರಗಿಸಿತ್ತು. ಆ ಕ್ಷಣವೆ ಅವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದಳು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು". ಆನಂತರ ಅಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಬದುಕಲೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಳು, ಎಂಬ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರೀತಿ, ಕರುಣೆ, ಕ್ಷಮಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಗುಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ "ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಮಗನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಲು ಅದ್ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯ್ತು!" ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ತಾಯಿ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ತಂದೆ, ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದ. ಅತ್ತೆ ಬಂದು "ನಿನ್ನ ಮದುವೆ!" ಎಂದಳು. ಮದುವೆ ಒಂದು ಭಯಂಕರ ದು:ಸ್ವಪ್ನದಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಿತು. ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿಯ ದಿನದಂದು ಗಂಡನ ಮುಖ ನೋಡಿದ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಅನುರಾಗದ ಬದಲು ಹೇಸಿಗೆಯುಂಟಾಯಿತು. ನಲವತ್ತು, ನಲವತ್ತೈದರ ವಯಸ್ಸಿನ ಶ್ರೀಮಂತ! ಅವಳ ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿ ಅತಿ ಭೀಕರವಾದ, ಅಸಹ್ಯಕರವಾದ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು ಆಕೆಗೆ. ಒಂದು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ "ಅವನಿಗೆ ಬೇಕೆನಿಸಿದಾಗ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ; ಬೇಡೆನಿಸಿದಾಗ ದೂರತಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಪಾರ್ಟಿ ಪಂಕ್ಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನದ ಬೊಂಬೆಯಂತೆ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಅಪ್ಪನ ಮನೆಯೊಂದು ನರಕವಾದರೆ, ಗಂಡನ ಮನೆ ಇನ್ನೊಂದು ನರಕ"ಥೂ".....! ಎನಿಸಿತ್ತು ಪೃಥ್ವಿಗೆ. "ಟೂರ್' ಎಂದು ಹೋದ ಗಂಡ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲೊ ಕೊಲೆಯಾಗಿದ್ದ. ಹಾರ್ಟ್‌ಆಟ್ಯಾಕ್ ಎಂದು ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿದರು."

ಯಂತ್ರದಂತೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಪೃರ್ಥಿಗೆ ತಾನು ತಾಯಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು "ಗಂಡು ಮಗು" ಜನಿಸಿದರೆ ಎಂಬ ಆಂತಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ತಾಯ್ತನದ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಮಿಂದ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ "ತಾಯ್ತನ" ಮನಸ್ಸಿನ ದುಗುಡ, ದುಮ್ಮಾನ, ರೋಷ ವೇಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತಿತ್ತು ."ಗಂಡು ಜನಿಸಿದಾಗ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ಬೇಧವಾಗಲಿ, ಗಂಡಿನ ಬಗ್ಗೆಯಿದ್ದ ನಿಕೃಷ್ಟತೆ, ಆಕ್ರೋಶವಾಗಲೀ ಒಂದೂ ನೆನಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಣಕಣವೂ ನನ್ನ ಮಗುವಿನಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು". ಕತ್ತಲು ತುಂಬಿದ ಅವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ "ಕಗ್ಗತ್ತಲನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಾ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಉದಯಿಸಿದ್ದ ಮಗ ಬದುಕಿಗೊಂದು ಹೊಸರೂಪ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ". "ಇದೆಂತಹ ವ್ಯಾಮೋಹ.....?" "ತಾಯ್ತನಕ್ಕೆ ಅದೆಂತಹ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ.....?" ಎಂದು ಅಮ್ಮನನ್ನು ನೆನೆದಾಗ ಅಂದು ಮಗನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದ ಅವಳ ಔದಾರ್ಯದ ಹಿಂದಿದ್ದ ಶಕ್ತಿ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಅರಿವಾಯಿತು. "ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅವರೇ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಆಧಾರ ಎಂಬಂತಹ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಗಳು ಅಥವಾ ಆಸೆಗಳು ಬಸಿರು, ಪ್ರಸವದಂತ ಕಠಿಣವಾದ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತನವೊಂದು ಕೇವಲ ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಹಾರ ಆಗುತ್ತಿತ್ತಷ್ಟೆ". ಎಂಬ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮಾತುಗಳು ಸತ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ.

ತಾಯ್ತನದ ಅಳೆಯಲಾಗದ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ನೋವುಂಡರೂ ಅದನ್ನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮರೆತು ಅವರ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವ, ಅವರ ಸುಖದು:ಖದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವ, ಅವರ ಹಿತಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವ, ಅವರಿಗಾಗಿ ಮರುಗುವ ಈ ಮನಸ್ಸಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಪೃಥ್ವಿಗೆ "ಆ ಮಧುರ ಅನುಭವಗಳಿಂದ; ನಿರ್ವಂಚನೆಯ ಪ್ರೀತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಯ, ತನ್ನ ಓಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ,

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹೀಗೆಯೆ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳ್ಳಬಾರದೆ ಎಂದೆನಿಸಿದಾಗ ಗಡಿಯಾ 'ಢಣ್' ಎಂದು ಬಾರಿಸಿದಾಗ ಪೃಥ್ವಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಕಣ್ತೆರೆದಳು".

ಕಥೆಗಾರ್ತಿ 'ತಾಯ್ತನ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಅದ್ಭುತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ತಾಯ್ತನದ ಸುಮಧುರ ಅನುಭವವವು ತಾಯಿಯು ಮಗುವನ್ನು ಹೆರುವಲ್ಲಿನ ನೋವುಗಳನ್ನು ಮರೆಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಮಕ್ಕಳ ಎಂತಹ ತಪ್ಪನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸುವ ಅವಳ ಗುಣವನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಗಂಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಅವಳ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯತೆಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ದರ್ಪ, ದೌರ್ಜನ್ಯ ಹಾಗು ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಕೌಟುಂಬಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನಾನೊಬ್ಬ 'ಗಂಡಸು' ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವ, ದೈಹಿಕ–ಮಾನಸಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡುವ, ಆಕೆಯ ತವರುಮನೆಯ ಬಡತನವನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವ ಗಂಡಿನ ಪೈಶಾಚಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಂಡಾಯದ ಧ್ವನಿ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಹಿಡಿದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣವೂ ಅಪಮಾನಿಸಿ, ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾಲಕಸವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗಂಡಿನ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಕ್ರೂರತೆ, ಯಜಮಾನಿಕೆಗಳ ದರ್ಪವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೆಣ್ಣಿನ ನರಳಾಟ, ಕೂಗಾಟ, ಚೀರಾಟ ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾದ ರಾಗವನ್ನಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಗಂಡಿನ ಅಮಾನವೀಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಪೃಥ್ವಿಯಂತಹ ಪಾತ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಮರಸಾರಿದ್ದಾರೆ. "ಗಂಡು ಜಾತಿಯನ್ನೇ ಸರ್ವನಾಶ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ" ಮಾಡಿದ್ದ ಪೃಥ್ವಿ ತನ್ನ ಗಂಡು ಮಗುವಿನ ಇರುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನೇ ಮರೆತು ಕಂದನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಪರಿಯು ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆಯ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುವಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೯.ಒಳಗುದಿ

'ಒಳಗುದಿ' ಕಥೆಯು ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣ ಮಾದರಿಯ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಮನದ ಆಳದಲ್ಲಿರುವ ಫಲಿಸದ ಆಸೆಗಳು, ನಿರಾಸೆಗಳು, ತಾಕಲಾಟಗಳ ಒಳಕುದಿಯು ಅಸೂಯೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿ ತಾನೇ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ದುರಾಸೆಯನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗುದಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡದೆ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಈ ಒಳಗುದಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ತಾಕಲಾಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಇತರ ಕಥೆಗಳಿಗಿಂತ ಬಹಳ ವಿಭಿನ್ನ, ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವ ಕಥೆ 'ಒಳಗುದಿ.'

ಈ ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ ತಮ್ಮ ಬಡಾವಣೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಂಪನಿಯ ನೌಕರಳು ಹಾಗೂ ಬಡಾವಣೆಯ ನಿವಾಸಿಯಾದ ಸದಾನಗುಮುಖದ ಗೌರಿಯ ಬಗೆಗೆ ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಕುದಿಯುವಳು. "ಗೌರಿ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ, ಬಾಸ್ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಸೇರಿ ಊಟಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರಂತೆ" ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಆಕೆಯ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಚಳುಕು ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಸ್ಥಿಮಿತ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಗೌರಿ ತನ್ನ ಬಾಸ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಜನತಾಬಜಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರೀದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ "ಒಂದು ಕಂಪನಿಯ ಬಾಸ್ ಆದವನು ತನ್ನ ಕೈಕೆಳಗಿನ ನೌಕರಳೊಡನೆ ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಹೀಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ.....?ಅದೂ ಹೋಗಿ, ಹೋಗಿ ಗೌರಿ ಅಂತಹ ಹೆಣ್ಣಿನೊಡನೆ! ಏನಿಕೆ ಅವಳಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಅಸಹನೆಯುಂಟಾಗಿ ಮಂಕುತನ ಕವಿದಿತ್ತು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ.

ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಗಿರಿಜೆಯಿಂದ ಪರಿಚಿತಳಾದ ಬಾಸ್ ಹೆಂಡತಿ, ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಎದುರಾದಾಗ ತನ್ನ ಸ್ಮೈಲ್‌ಗೆ ಯಾವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೇ ತೋರಿಸದೇ ಹೊರ ಹೋಗಿದ್ದು, ಆಕೆಯ ಜೀವನದ ಪ್ರಥಮ ಅವಹೇಳನಕರ ಘಟನೆ ಎನಿಸಿತು. ಇಡೀ ಬಡಾವಣೆ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ನನ್ನ ಸಾತ್ವಿಕತೆ, ದೈವಭಕ್ತಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ಆದರೆ "ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ವಿಭಿನ್ನಳಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲರ ಗಮನ ತನ್ನತ್ತ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವಳೆಂದರೆ ಗೌರಿಯೆ. ಯಾವ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದವಳಲ್ಲ, ಯಾರನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಕರೆದವಳಲ್ಲ. "ಅಯ್ಯೋ ತಿರುಗ್ಲಿಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ಸಾಲ್ದು ಸಮಯ....." ಎಂದಾಕೆಯನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲ. ಆದರೇನು? ಯಾರನ್ನೂ ಕೇರ್ ಮಾಡವ ಯಾವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದ ಸ್ವಭಾವದವಳು ಆಕೆ. ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಏರುಪೇರಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ನಗುವಂತೂ ತನ್ನನ್ನು ಅಸ್ವಸ್ಥಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು". ಎಂಬಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಜನ ತನ್ನನ್ನೇ ಮೆಚ್ಚಬೇಕು, ಎಲ್ಲೆಡೆ ತಾನೇ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವ ಕಾಣಬಹುದು, ಗೌರಿಯಂತೆ ತುಂಬು ನಗೆಯಿಂದ, ಸದಾ ಹೊರಗೆ ಸುತ್ತವ ಅವಳ ರೀತಿಯನ್ನು ಮನಬಯಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಮೊದಮೊದಲು ಗೌರಿಯೊಂದಿಗಿನ ಸ್ನೇಹ ನೆನಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಮುಜುಗರ ಪಡುತ್ತಿದ್ದವಳು, ಕಾಟಾಚಾರದ ನಗೆಗೆ ಆತ್ಮೀಯ ಲೇಪನ ಮಾಡಿ ಬಾಸ್, ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಗು ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ರಾಮು-ಲತರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳಿಸಿ ನಲಿದಳು. ಗೌರಿಯ-ನೆರವಿನಿಂದ ಬಾಸ್ ಮದನ್‌ನ ಹೆಂಡತಿ ಸುಪ್ರಿತಾಳ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿ, ಅವರೊಂದಿಗಿನ ಗೌರಿಯ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಕದಡಿ ತಾನು ಹತ್ತಿರವಾಗಲು ಬಯಸುವಳು. ಅವಳ ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ "ಮೈಮನಸ್ಸೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹಗುರಾಗಿ, ಹಾಯೆನಿಸುತ್ತಿದೆ.....ಸ್ಥಿರತೆ, ಭದ್ರತೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ನನ್ನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿವೆ..... 'ಬತ್ತಿದ್ದ ಜೀವಸೆಲೆಯ ಚಿಗುರಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯೇ ಎಂಬಂತೆ

ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆ, ನನ್ನ ಬದುಕನ್ನೆ ಏರುಪೇರಾಗಿಸಿದ್ದ ಅದೇ ಆ ನಗು.....; ನನ್ನ ಜೀವನವೇ ಅರ್ಥರಹಿತ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತ.....ನನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಖ, ಸಂಪತ್ತು ನಿರರ್ಥಕ.....ನನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ನಿರರ್ಥಕ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳಸಿ, ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದ ಅದೇ ಆ ನಗುವಿಂದು ನನ್ನೀ ಅಧರಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳುತ್ತಿದೆ." ಎಂಬ ಅವಳ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ತಾನು ಸಾಧಿಸಲಾಗದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಇತರರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಅಸೂಯೊಯಿಂದ ಅವರ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಹುಳಿ ಹಿಂಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ನೀಚತನವನ್ನು, ಅಸಹನೆಯನ್ನು, ಕುತಂತ್ರವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸುಪ್ರೀತ ಮತ್ತು ಗೌರಿಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹುಳಿ ಹಿಂಡವ ಪ್ರಯತ್ನವು ವಿಫಲವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಗೌರಿಯ ಮುಖ ಎದುರಾಗುವಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೧೦.ಬಸವಿ

'ಬಸವಿ' ಕಥೆಯ ಹೆಸರೇ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ದೇವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ 'ಬಸವಿ' ಬಿಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯು ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ದೇವೀರಿಯನ್ನು ಊರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರೇ ತಮ್ಮ ತೀಟೆತೆವಲುಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹುಡುಗಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಬಸವಿ ಮಾಡುವ ಹುನ್ನಾರವನ್ನು, ಬಸವಿ ಬಿಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸಮಾಜನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಊರೇ ಸ್ಮಶಾನವಾಗುವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು 'ಬಸವಿ' ಕಥೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮಗಳನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿ, ಆಕೆಗೆ ಮದುವೆಮಾಡ ಬೇಕೆಂಬ ಗುರಿಯಿಂದ ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಊರುಬಿಟ್ಟು ತಾಯಿ ಶಾಂತವ್ವ ಮಗಳು ದೇವೀರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೂರೇನಹಳ್ಳಿಯ ಅಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಸನ್ನಿವೇಶದೊಂದಿಗೆ ಕಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದ ಸೊಂಪಾದ ಚೆಲುವಿನ ಖನಿ ಸೊಸೆ ದೇವೀರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕಾರಣವನ್ನು ಊಹಿಸಿದ ದ್ಯಾಮಯ್ಯ. ತನ್ನ ಊರಿನ ಹೊಲಸುತನವನ್ನು ನೆನದು ನಿಟ್ಟುರಿಸಿಡುತ್ತಾ ದ್ಯಾಮಯ್ಯ "ಅದ್ಸರಿಯವ್ವಾ.... ಆದ್ರೆ, ಈ ಊರಿನ ಜನವಾದ್ರು ಯಾವ ಗನಸ್ತು ಹೇಳೂ.....? ನಮ್ಮಟ್ಟಿ ಹೆಣ್ಣಕ್ಳು ಮೈನೆರೆಯದೇ ಕಾಯ್ಕಂಡಿರ್ತಾವೆ ನಾಯಿಗಳು..... ಅದ್ರಾಗು ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ಕಟ್ಕಂಡು ಎಲ್ಲೋದ್ರು ತಂಟೆ ತಪ್ಪಿದಲ್ಲ ಬಿಡೂ. ಏನೋ ನಮ್ಮಟ್ಟಿವೊ ಇಲ್ಲ ಪಕ್ಕದೂರ್ ಹಟ್ಟಿವೊ ಯಾರನ ಹುಡ್ಗ ಸಿಕ್ರೆ ಅತ್ಲಾಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಬಿಡಾದು ಅಷ್ಟೆ....." ಎಂದರೂ ಮನದಲ್ಲಿ ಆತಂಕ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಊರಿನ ಚೇರ್ಮಿನ್ ಶನಿದೇವಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ ಮರಿಯರ ಲಂಪಟತನ, ದುರಳತನಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ ಈ ಹಟ್ಟಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ

ಲೆಕ್ಕವಿರಲಿಲ್ಲ. ಶನಿದೇವಯ್ಯನ ಹಿಂಬಾಲಕ ಖದೀಮ ಪರಶಿವಗೌಡ, ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿಲ್ಲದ ಸಮಯಾನುವರ್ತನೆಯ ಚಾಣಾಕ್ಷ ಶಾಲಾ ಮೇಷ್ಟು ರಾಘವಯ್ಯ ಹಾಗು ಶುದ್ಧ ಮೂಢರು, ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯಿರದ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಅರ್ಥ ಅರಿಯದ ಕುದುಗು ಬುದ್ಧಿಯ ಕೇರಿಯ ಜನರ ನಡುವೆ ದೇವೀರಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡದ್ದಳು. ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯು ಈ ಮೂಲಕ ಬಡ ದಲಿತ, ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆಯುವುದರೊಳಗೆ ದೇವೀರಿಯ ಚೆಲುವು ಆ ಹಳ್ಳಿಗೇ ಮಿಂಚಾಗಿ, ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಇಡೀ ಊರಿಗೆ ಕಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿತು. "ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಆಕೆಗಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸಿ, ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟಿತು. ಶನಿದೇವಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅವನ ಕಿರಿಯ ಮಾದೇವನ ನಡುವೆ ದೇವೀರಿಗಾಗಿ ಪೈಪೋಟಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆದರೆ ದೇವೀರಿ ಶನಿದೇವಯ್ಯನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮರಿಯನಿಗೆ ಮನಸೋತು ಆತನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೂಡುತ್ತಾಳೆ. ತೀರದದಾಹ ಅವರದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಪರಶಿವಯ್ಯ, ಶನಿದೇವಯ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾದೇವನ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಶನಿದೇವಯ್ಯ ಮಗನಿಗೆ ಆ ಕೀಳು ಜಾತಿಯ ಬಸವಿಯ ಸಂಗ ಬೇಡವೆಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಲುಚಾಣಾಕ್ಷ ರಾಘವಯ್ಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮರಿಯ ದೇವೀರಿಯ ಓದುವ ಆಸೆಯನು ತಿಳಿಸಿ ಮೇಷ್ಟ್ರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪ್ರೈವೇಟಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ದಿನವೂ ಮೇಷ್ಟ್ರರಿಂದ ಪಾಠ ಹೇಳಿಸುತ್ತಾನೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಯು ನೂರು ಮೈಲಿ ದೂರದ ಟೌನಿನಲ್ಲಿದ್ದು, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಮುಗಿನ ನಂತರ ಮರಿಯ ಅವಳನ್ನು ವರಿಸುವವನಿದ್ದ. ಆದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ದೇವೀರಿಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೇಷ್ಟ್ರ ಕೊನೆಯ ದಿನದಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಮೇಡಂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದ. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣೀರಾಕಿದ್ದ ದೇವೀರಿಯನ್ನು ಮೇಡಂ ಊರಿನ ಮೊದಲ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದಳು. ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾಗ ಶನಿದೇವಯ್ಯ, ಮಗ ಮಾದೇವ ಮತ್ತು ಮೇಷ್ಟ್ರು ತೋಟಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ದೇವೀರಿ ಮೇಷ್ಟ್ರ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳೆಂದು, ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ನೀನ್ಯಾನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು "ನಮ್ಮಾವ ಶನಿದೇವನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟೋಳಲ್ಲ ನಾನೂ" ಎಂದಳು ಎಂಬ ಮೇಷ್ಟ್ರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಮರಿಯ ಎದೆಯೊಡೆದು ಸತ್ತನು.

"ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಆಘಾತದ ಜೊತೆಗೆ ಮರಿಯನ ಸಾವು ದೇವೀರಿಯನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು". ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಪರಶಿವಗೌಡ ದಿನವೂ ಬರತೊಡಗಿದ. ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಶನಿದೇವಯ್ಯ ಶಾಂತವ್ವನನ್ನು ಕರೆಸಿ "ಈ ಸಾರಿ ಏನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚುಕಮ್ಮಿ ಆಯ್ತೋ ನೀವ್ಯಾರು ಜೀವ ಸಹಿತ ಉಳಿಯಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಗ್ಳನ್ನ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕಳಿಸಿದ್ರೆ ನೋಡು ಮುಂದೇನಾಗ್ತೈತೆ" ಎಂದು ಬೆದರಿಸಿದ್ದ. "ಮರಿಯನ ಸಾವಿನ ಪೆಟ್ಟು ಒಂದೆಡೆ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಹರಿದು ತಿನ್ನಲು ಹೊಂಚುತ್ತಿರುವ ನಾಯಿಗಳ ಕಾಟ". ಎಂಬ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯು ಪುರುಷನಲ್ಲಿರುವ

ಕಾಮಪಿಶಾಚತ್ವ ತಿಳಿಸುತ್ತ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಮಾಯಕ, ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತ, ಕಠಿಣಕಾನೂನು, ಶಿಕ್ಷೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅಧಃಪತನವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಸಂಬಂಧಗಳ ಮಾಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಾಮದಾಹದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಎಂತಹ ಕೆಳಮುಟ್ಟಕೂ ಇಳಿಯುವಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮರೆತ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಯಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕಾಮದಾಹ ತೀರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೇರೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಗಂಡಿನ ಕಾಮದಾಹ ಇಂದು ಮಗಳು, ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ, ಅತ್ತಿಗೆ, ಅತ್ತೆ, ಸೊಸೆ ಎಂಬ ಸಂಬಂಧಗಳ ಪರಿವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಮಾನವಕುಲವೇ ಹೇಸಿಗೆ ಪಡುವಂತ ಸಂಗತಿಯ ಒಳಹನ್ನು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಕಾಮದಾಸೆಯ ಮುಂದೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ, ಮನೋಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಬೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯ, ದೇಹ, ಯೌವನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬೆಲೆ. ಬಸವಿಯಾದ ದೇವೀರಿಯ ಮನಸ್ಸು, ಭವನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಚಿಂತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮರಿಯನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವಳ ಮನೋವ್ಯಥೇಯನ್ನು, ಆಕೆಯ ಆಸೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಚಿಂತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಹೊಲಸಿಗಾಗಿ ಹಸಿದು ಕಾದ ನಾಯಿಗಳಂತೆ, ರಣ ಹದ್ದುಗಳಂತೆ ಅವಳ ದೇಹಕ್ಕಾಗಿ ಪೈಪೋಟಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವೀರಿಯು ಸಮಾಜದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಕಟದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಶನಿದೇವಯ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗ ಮರಿಯನ ಸಾವಿನ ನೋವಿಗಿಂತ, ಮಗ ಪ್ರೀತಿಸಿ ವರಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ದೇವೀರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಮಾವ ಬಯಸುವ ಹೀನಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಬಂಧಗಳಿಂತ ಲೈಂಗಿಕ ಸುಖ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಲೈಂಗಿಕ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಎಂತಹ ನೀಚಕೃತ್ಯಕ್ಕೂ, ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಲೂ ಪುರುಷ ತಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಲ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮರೆಸುತ್ತದೆ ಎಂಬಂತೆ ದೇವೀರಿಯ ಮನಸ್ಸು ಮರಿಯನ ಸಾವಿನಿಂದ ಚೂರಾಗಿದ್ದು, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿ ಕೊಂಡವಳಂತೆ "ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲವಲವಿಕೆ, ಒನಪು ವಯ್ಯಾರದಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪರಿಶಿವಯ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಕೆಂಪಾಗುವುದು, ಶನಿದೇವಯ್ಯ ಎದುರು ಸೆರಗು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಒರೆನೋಟ ಬೀರಿ, ಕಾಲಿನ ಬೆರಳಿನಿಂದ ನೆಲಗೀರುತ್ತ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಾದೇವನತ್ತ ಕೊಂಕು ನೋಟ ಎಸೆದು ಮಾದಕವಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು." ದೇವೀರಿಯ ಈ ಹೊಸ ಕಳೆಯಿಂದ ಊರಿಗೇ ಹೊಸಕಳೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ದೇವೀರಿಯ ಪಡೆಯಲು

ಗೂಢಾಚಾರಿಕೆ, ಪೈಪೋಟಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಶನಿದೇವಯ್ಯ ಮತ್ತು ಮಗ ಮಾದೇವನ ನಡುವೆ ಜಗಳವಾಗಿ, ಮಾದೇವ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟ, ರಾಘವಯ್ಯ ಪರಶಿವಗೌಡನ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ.

ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಜಾಗರಣೆಯ ಮರುದಿನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಜಟಾಪಟಿ ಶುರುವಾಗಿ ಸೂರೇನಳ್ಳಿ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಉರಿಯತೊಡಗಿತು. "ಅದರಲ್ಲಿ ನೊಂದವರು ಬೆಂದವರು ಎಷ್ಟು ಎಂದು ಲೆಕ್ಕವೇ ಸಿಗದಾಯ್ತು. ಶನಿದೇವಯ್ಯ, ಗೌಡರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿನೊಡನೆ ಸೆಣಸಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮಾದೇವ ರಾಘವಯ್ಯನ ಕೊಲೆಯ ಆಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ದಸ್ತಗಿರಿಯಾದ. ಹಲವಾರು ಕುಟುಂಬಗಳು ಊರನ್ನು ತೊರೆದಿದ್ದವು. ಹಬ್ಬದ ಸಡಗರದಲ್ಲಿದ್ರ ಊರು ಎರಡೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಸಣವಾಗಿ ಬಿಕೋ ಎನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವೀರಿಯ ಕುಟುಂಬ ಸೂರೇನಳ್ಳಿ ತೊರೆದಿತ್ತು.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ದೇವೀರಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವು ಇಡೀ ಸೂರೇನಳ್ಳಿ ನಾಶ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕದ 'ಹೆಲೆನ್'ಳ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಆದ ದುರಂತವನ್ನು ನೆನೆಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವೀರಿಗೆ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಮುಳ್ಳಾಗುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಬಡವರ್ಗದ, ದಲಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸೌಂದರ್ಯದ ದುರಂತವನ್ನು ದೇವೀರಿಯ ಪಾತ್ರ ನಿದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ ದೇವದಾಸಿಯರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಸಮಾಜ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಬಳಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ದೇವೀರಿಯ ಈ ಪಾತ್ರವು ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿ 'ಮೈಮನಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ'ಯ 'ಮಂಜುಳೆ'ಯನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವದಾಸಿಯರಿಗೆ, ಬಸವಿಯರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಗಿಂತ, ಮೈಯೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬ ಗಂಡಿನ ನೀಚತನಕ್ಕೆ ಈ ಕಥೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯವರು ವೈಚಾರಿಕ ನೋಟವನ್ನು ಬೀರಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೪
ಕಥೆಗಳ ಭಾಷಿಕ ವಿನ್ಯಾಸ

ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳು ನಗರ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಥಾ ಆವರಣದೊಳಗೆ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಆದ ಕಾರಣ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಡು ಭಾಷೆ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಕಥೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ದಾವಣಗೆರೆಯ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮಾತಿನ ದಾಟಿ ಕಥೆಗಳ ಪಾತ್ರಗಳ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿವೆ. ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಳು ಆಡುನುಡಿಯ ಸೊಗಡಿನಿಂದಲೇ ಬಹು ಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿವೆ. ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಹೋಗಿದ್ದ ನೈಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಇವರ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕೃತಿಗಳಾದ 'ವ್ಯಭಿಚಾರ', 'ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು' ಮತ್ತು 'ತಾಯ್ತನ' ಈ ಮೂರೂ ಕಥೆಗಳು ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅನಂತರದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆ ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ಸರಳ ಆಡುಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ದಾವಣಗೆರೆಯ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡಿವೆ. ತಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸ್ವೋಪಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಲೇಖಕಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ದಲಿತ ಮತ್ತು ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಬಹುಪಾಲು ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಜೀವನದ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರ, ತಳಸಂಸ್ಕೃತಿ, ದಲಿತರ ನೋವು, ಬಡತನ, ನರಳಿಕೆಗಳು, ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಗಂಡಿನ ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಹೆಣ್ಣಿನ ದಿಟ್ಟ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರೇರಣೆಗಳಾಗಿದ್ದು ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಒಂದು ಕಥೆಯ ವಸ್ತು, ಪರಿಸರ, ಭೌಗೋಳಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿತ್ರಣ, ಊಟ, ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದು ನಿಖರವಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳ ಮಾತುಗಳು ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ." ಎಂಬ ಚಿತ್ರಶೇಖರಕಂಠಿಯವರ ಮಾತು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ೧೯

---

೧೯ ಗೀತಾನಾಗಭೂಷಣ ಅವರ ಕಥಾನಕಗಳ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ – ಡಾ. ಎಸ್. ಶಶಿರೇಖಾ – ಸಂಚು ಮಲ್ಟಿಗ್ರಾಫ್. ಮೈಸೂರು, ೨೦೦೯ ಪು.ಸಂ. ೨೭೪

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುವ ಭಾಷೆ ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಭಾವದ ಸಮರ್ಥ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ ಮಡಿರಹಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಬಳಸಿರುವ ಭಾಷೆ ಜನರಾಡುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸೊಬಗಿನ ಭಾಷೆ. ಕೆಳವರ್ಗದ, ದಲಿತ ಕೇರಿಯ ಜನರ, ಜೀವನ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಅವರ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ ಅರಿವಾಗುತ್ತವೆ.

ಆ ಜನರು ಜೀವನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಬಗೆ, ವ್ಯವಹರಿಸುವ ರೀತಿ ಎಲ್ಲವೂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಪಾತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಯವಹಿಸಿದ್ದಾರೋ ಅಷ್ಟೇ ಗಮನವನ್ನು ಆಯಾ ಪಾತ್ರಗಳ ಮಾತುಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನೀಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರವರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಬೈಗುಳಗಳು ಪಾತ್ರಗಳ ಬಾಯಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ, ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದು, ದಲಿತರ ಜೀವನದ ಬವಣೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ನೋವಿನ ಆಳವನ್ನು ಚಿತ್ರಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೆಳಗೇರಿಯ ಜನರ ಭಾಷೆಯು ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೈಗುಳಗಳ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣದಿಂದಲೇ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ 'ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ', 'ವ್ಯಭಿಚಾರ', 'ಹೋರಾಟ', 'ಆಸರೆ' ಮತ್ತು 'ಬಸವಿ' ಕಥೆಗಳು ಮಧ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಆಡುಭಾಷೆಯ ವಿವಿಧ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಮಧ್ಯಕರ್ನಾಟಕದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಲೇಖಕಿ ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ವರ್ಣನೆಗಳು, ಪ್ರೌಢಗದ್ಯರಚನೆ, ಸರಳ ಮತ್ತು ಸುಲಲಿತವಾದ ನಿರೂಪಣೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಅನ್ಯಭಾಷಾ ಬಳಕೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಭಾಷೆ, ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಬೈಗುಳಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಬಗೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ರೀತಿ ಲೇಖಕಿಯ ಬರಹದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸಿದೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರಿಸರವನ್ನೋ ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೋ ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಬಳಸಿರುವ ಭಾಷೆಯು ಅವರ ಭಾಷಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸೂಕ್ಷಸಂವೇದನೆ ಮತ್ತು ಬದುಕು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದು ಕೊಂಡಿರುವ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಸುಶಿಕಷಿತ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವುದನ್ನು ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿಮುಖ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ "ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಲೈಫ್‌ನ ಎಂಜಾಯ್ ಮಾಡ್ತಿರೋದು ನೀನೇ ಕಣೋ, ಐ ರಿಯಲೀ ಎನ್ವಿಯೂ ಯಾರ್" "ವಾಟ್ ಎ

ಸರ್‌ಪ್ರೈಸ್! ಹೋಗಿನ್ನು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಕೂಡ ಆಗಿಲ್ಲ ಆಗ್ಲೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬರ್‍ತಿದ್ದಾನೆ!" ಎಂಬಲ್ಲಿ, ಒಳಗುದಿ ಕಥೆಯ "ಮದನ್ ತುಂಬಾ sportine, very Friendly," "ಯಾಕಿಷ್ಟು absent minded ......? ಆ್ಯಬ್ಸೆನ್ಸು......ಪ್ರೆಸೆನ್ಸು......ವಿಪರೀತದ ಏರುಪೇರಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಔಟ್ ಆಫ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಆಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು." ಎಂಬಂತ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಆಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಕಥಾ ಆವರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದಲಿತ ವರ್ಗದ ಪಾತ್ರಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ, ಕೆಂಚ, ಬಸ್ವಿ, ಎಲ್ಲಿ, ಮಲ್ಲಿ, ಕೆಂಚಿ, ತಿಪ್ಗ, ಈರೇಸಿ, ವಿರೇಶಿ, ಮಾರಪ್ಪ, ಸ್ಯಾಮಣ್ಣ, ಸಿಂಗಯ್ಯ, ಕೆಂಚವ್ವ, ಧರಣಿಪ್ಪ, ಶಾಂತವ್ವ, ದ್ಯಾಮಯ್ಯ, ದೇವೀರಿ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳು ಆಯಾ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಈ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೇ ಓದುಗನಿಗೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪರಿಸರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯು ಆಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪಾತ್ರಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೇ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಬಹುಪಾಲು ಕಥೆಗಾರರು ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆಗಿಂತ ನಿತ್ಯದ ಮಾತಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದ, ಅಶ್ಲೀಲವೆನಿಸದ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಕಾಮ–ಪ್ರೇಮಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಮುಖ ಕಥೆಯ "ಅವಳು ?ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಹೋರಾಡಿದಳು, ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದಳು. ಆದರವನು ಅಷ್ಟೇ ಬಲವಾಗುತ್ತ ಹೋದ, ತುಟಿಯೊಡೆದು, ರಕ್ತ ಸೋರುವಂತೆ ಕೆನ್ನೆಗೊಂದು ಬಾರಿಸಿದಾಗಿ ಅವನು ಪಶುವಾದ. ಬಲವೆಲ್ಲ ಸೋರಿ, ದೇಹ ದಣಿದು ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ನಿಶ್ಚಳವಾಗಿ, ಮನಸ್ಸು ಶರಣಾಗತಿ ಬಯಸಿತು". "ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ್ದ ರೋಷವನ್ನು ಕರಗಿಸುತ್ತಾ, ಒರಟನ್ನು ಮೆದುವಾಗಿಸಿ, ಕೆಂಪಾಗಾಗಿದ್ದ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ಸವರುತ್ತ ದೇಹವನ್ನು ತೋಳುಗಳೊಳಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದು ಮೃದುವಾಗಿ, ದೀರ್ಘ ಚುಂಬನ ನೀಡುತ್ತ ಇದುವರೆಗೂ ಅದರುತ್ತಿದ್ದ ದೇಹವನ್ನು ಬೆಚ್ಚಗಾಗಿಸಿ, ಹಗುರಾಗಿಸಿ ಮೈಮರೆಸಿತು." ಎಂಬಲ್ಲಿ, 'ಬಸವಿ' ಕಥೆಯ "ಸ್ವಲ್ಪ ಒತ್ತಿದರೂ ರಕ್ತ ಚಿಮುವುದೋ ಎಂಬಂತಹ ಮೈಬಣ್ಣ. ದುಂಡು ಮುಖದಲ್ಲಿ ನೋಡುವರ ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲಗೊಳಿಸುವ ಅರಳು ಗಣ್ಣುಗಳು, ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿದ ಕುಪ್ಪಸದಲ್ಲೂ ಹೊರಗೆ ಇಣುಕುವ ತುಂಬಿದೆದೆ. ಸಣ್ಣನೆಯ ನಡುವಿನ ಮೀನಖಂಡ ಕಾಣುವಂತೆ ಸೀರೆ ಸುತ್ತಿ, ಕಾಲಿನ ಗೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಘಲ್ ಎನಿಸುತ್ತ ಹೊರಟರೆ ಗಂಡಸರೆದ್ರೆ ಝಲ್......! ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಕಚ್ಚೆಗಳು ಸಡಿಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು" ಎಂಬಂತಹ ವಿವರಣೆಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿತ್ಯಸತ್ಯ ಸಹಜ ಘಟನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ, ಸನ್ನಿವೇಶದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಸಂಕೇತವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಅವರ ಅಜ್ಞಾತ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಾಮದಾಹದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮೋಡವನ್ನು ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ಇದೆಂತಹ ಹುಚ್ಚುಮಳೆ......' ಗೊಣಗಿದ್ದಳು ಅವ್ವ" ಮೇಲ್ನೋಡಕ್ಕ ಅಲ್ಲಿ ಮೋಡ ಹೆಂಗೆ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಕಂಡೈತೆ ......ಅದೆಲ್ಲ ಕರಗವರ್ಗೂ ಈ ಮಳೆ ಹಿಂಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡ್ದಂಗೆ ಸುರೀತಾಲೇ ಇರ್‍ತೈತೆ......ಈ ಮೋಡ ಕರಗ್ಬೇಕು ಅ ಮಳೆ ಶಮನ ಆಗ್ಬೇಕು......"

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಕಥಾಆವರಣ, ವಸ್ತು, ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮತ್ತು ಬೈಗುಳಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ "ಮದ್ವೇನೇ ಇಲ್ದೆ ಪ್ರಸ್ಥ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಇನ್ನು ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡ್ಸಿ ಬಾಣಂತನ ಮಾಡ್ರಿ ಅಷ್ಟೆ......" ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಯ ವ್ಯಂಗವನ್ನು "ಗಂಡನ ಹೆಣಾನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಕಂಡು ಒಳ್ಳೆಬೀದಿ ಸೂಳೆ ತರಹ ಓಡಾಡ್ತಿರೋ ನಿನ್ನಂಥ ಮೂರು ಬಿಟ್ಟೋಳಿಗೆ ಗಂಡನಾದ್ರು ಯಾಕೆ ಬೇಕು......?" "ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾತಾಡೆ ಲೌಡಿ. ಅಪ್ಪ ಅನ್ನೋ ಮರ್ಯಾದೇನೆ ಇಲ್ಲಲ್ಲೆ ನಿಂಗೆ? ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬೈಗುಳಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆಸರೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ "ನನ್ನ ನೀನು ಸಕ್ತಿಯೇನೋ ಹೇಡಿ......! ನಿನ್ನ ಕೂಳಿಗೇ ಇನ್ನೊಬ್ರ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕುಯ್ದು ಬದುಕಾಕೆ ಪರದಾಡ್ತಿರೋ ನಿನ್ನಂತಹ ನರಸತ್ತೋನ್ ಜತಿಗೆ ನಾ ಬರ್‍ತೀನೇನೊ......ಥೂ......! ಎಂಬಲ್ಲಿ 'ಬಸವಿ' ಕಥೆಯ "ಕರೀರೋ ಆ ಲೌಡಿನ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಯಾವನ ಜತೇಲೋ ಇದ್ದು ಬಂದು ಈಗ ನನ್ನ ಮಗನ್ನ ಹೊಲುಸೆಬ್ಬಿಸಾಕೆ ಬಂದಾಳೆ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬೈಗುಳಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ನಗರೀಕರಿಸಿದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೫
ಮುಕ್ತಾಯ

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೂ, ಅವರಿಗೆ ಕ್ರಮೇಣ ಒಲಿದು ಬಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಥಾರಚನೆ. ಮಹಿಳೆಗೂ-ಕಥೆಗೂ ಅವನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದು, ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಕಥೆಗಳ ವಾರಸುದಾರರು. ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇಂದು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಕಥಾರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿರುವ ಹಲವಾರು ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ತೀವ್ರತೆ ಹಾಗೂ ದಿಟ್ಟತನದ ಸೃಜನಶೀಲ ಬರವಣಿಗೆ ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿಯವರದು. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ "ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು" ಕಥಾಸಂಕಲನದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಈ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ ಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿಲುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು, ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುವ ಹೆಸರು ಜಾಹ್ನವಿಯವರದು. ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ದಲಿತ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗೆಗೆ ಬಂಡಾಯದ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು, ಹೊಸ ವಸ್ತು, ಹೊಸ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀಪರವಾದ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿ, ಒಂದು ದೇಹವಾಗಿ, ಲೈಂಗಿಕತೆಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತಳಾಗಿ, ದಾಸಿಯಾಗಿ ಗಂಡಿನ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ದುಡಿದುದರ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿರೋಧ ಒಡ್ಡಿದ ಜಾಹ್ನವಿಯರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬದುಕು ಪುರುಷನ ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಅರಿತ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಸಂವೇದನೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಅಸ್ಮಿತೆಗಳ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ತನ್ನನ್ನು ಪುರುಷನ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅವಳು

ಪುರುಷನ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು, ತನ್ನ ಇತಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅಳೆದಳು. ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತ ಸ್ತ್ರೀ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅಕೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದವು. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಜೈವಿಕ ಭಿನ್ನತೆ, ಅದರ ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸತೊಡಗಿ ಗಂಡಿಗಿರುವ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಳು. ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ತನ್ನನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಳು. ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಕಾನೂನು, ಸಂವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅರಿತಳು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆ ಅವಳ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಇಂಬು ನೀಡಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹೊಮ್ಮಿತು. ಅದರಲ್ಲೂ ಮಹಿಳಾ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಂಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿತು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಎಂದು ವಿಭಜಿಸಿದಾಗ, ಎರಡೂ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆಗಿನ ಪುರುಷ ಕಥೆಗಾರರಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯದೇ ಆದ ಮಹಿಳಾಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ, ಅರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೇ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ, ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ, ಅವಲೋಕಿಸುವ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಹಾತೊರೆದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟ್ಟಗಳಾದ ನವೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಬಂಡಾಯ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಆಯಾ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ, ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಹೇಗೆ ಸುಧಾರಣೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿಸುವ ನಿರ್ಬಂಧತೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ವೈಚಾರಿಕ, ಪುರೋಗಾಮಿ ತುಮುಲಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳ ನಿಲುವನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಈ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ "ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು" ಕಥಾಸಂಕಲನದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ವಿರುದ್ಧ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಹಿಡಿದ ಭಿನ್ನ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಇತರ

ಲೇಖಕಿಯರಿಗಿಂತ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಬೇರೆಯದೇ ಆದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಅವರ ಆಧುನಿಕ, ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳ ಕ್ರಮದಿಂದ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಮುಕ್ತತೆ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಘನತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪುರುಷ ನಿರ್ಮಿತ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೇರ, ದಿಟ್ಟ ನಿಲುವುಗಳಿಂದ ಅವುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಭಿನ್ನ ಹಾದಿಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ನಾಯಕಿಯರು ಹೇಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಕಥೆಗಳ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಾಯಕಿಯರಿಗೆ ಅವರದೇ ಆಯ್ಕೆಗಳು, ಸ್ವಂತ ಗುರಿಗಳಿವೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕಥೆಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಹೆಣ್ಣು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಣೆದಿರುವ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಅಸಮಾನತೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ, ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಧರ್ಮ, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಾಮಣ್ಯವನ್ನು ಈ ಕಥೆಗಳ ನಾಯಕಿಯರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಅಭದ್ರ, ಅತಂತ್ರ ಎಂಬುದನ್ನು ಇವರ ಕಥಾನಾಯಕಿಯರು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಅವ್ಯಕ್ತ ಭಾವನೆ, ಆಸೆ–ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೀತಿ, ಸಹನೆ, ತ್ಯಾಗ, ಸೇವೆ, ಕರ್ತವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳೇ ಬಂಧನದ ಸೆಲೆಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಈ ನಾಯಕಿಯರ ವರ್ತನೆಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿವೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವಾದಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಲೈಂಗಿಕ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ವಿಶೇಷ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಗಂಡಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಹೆಣ್ಣು, ಆಕೆಗೂ ಮನಸ್ಸಿದೆ, ಭಾವನೆಗಳಿವೆ. ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಆಚೆಯೂ ಆಕೆಗೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇವರ ಕಥೆಗಳ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಿವೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಘನತೆ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಈ ಲಿಂಗರಾಜಕಾರಣ ತೊಡಕಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳ ನಾಯಕಿಯರು ವಿಚಾರ ಶೀಲರು, ದಿಟ್ಟೆಯರು. ಕುಟುಂಬ, ಸಮಾಜ ಒಡ್ಡಿದ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪ ಬಲದಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿನಿಲ್ಲುವಂತವರು. ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ನಡುವಳಿಕೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಿದೆ ಎನಿಸಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಒಳದನಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದುಕು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಪ್ರಬುದ್ಧರು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕುಟುಂಬ, ಸಮಾಜ, ಧರ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಈ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ, ಬಸವಿ ಪದ್ಧತಿ, ಬಡತನ, ಕಾಮಮುಖದ ಪ್ರೇಮ ವಂಚನೆ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ತೊಡಲಾಡುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಜೀವನ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಚಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೋ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೆಲೆಗಳು ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದ್ದು, ಲೈಂಗಿಕತೆ ಕಾಮದ ಪ್ರಭಾವೀ ಸೆಳೆತವನ್ನು, ಅದನ್ನು ಕೀಳರಿಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮೀರಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಆಕೆಯ 'ಶೀಲ'ವೆಂಬ ಮಾನದಂಡದಿಂದ ಅಳೆಯುವ ಸಮಾಜದ ವಿರುದ್ಧದ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತನ, ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಆಕೆಯ ಕ್ಷಮಾಗುಣವನ್ನು, ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆಯ ಗುಣದೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಮಾನವನಿಗೆ ಮೂಲ ಆಸರೆಯೆಂಬ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನಲ್ಲಿರುವ ಅಸೂಯೆ, ಅಂತಸ್ತಾಪಗಳ ಒಳಕುದಿಯನ್ನು, ಬಡತನದ ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನಗೊಳಿಸುವ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತುಳಿತಕ್ಕೆ, ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಬಡ ದಲಿತವರ್ಗದ, ದಲಿತ ಕೇರಿಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು, ದಲಿತರ ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಈ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಮೀರಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳು ವಿಶೇಷ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಾಕಷಿಯಾಗಿವೆ. ತನ್ನ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯದ, ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಧನಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಜೈವಿಕ ತಾರತಮ್ಯ, ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಗಳ ಒಳಹು, ಗಂಡು–ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ವಿವಾಹೇತರ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಸ್ತ್ರೀ–ಪುರುಷರ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ, ಗಂಡಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸಹಾಯತೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯ ನೆಲಗಳ ಅಧ್ಯನವನ್ನು ಈ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಪಾತ್ರ ಪೋಷಣೆ, ಕಥಾ ಆವರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪೀಳಿಗೆ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಎದುರಾದ ಸಂದರ್ಭ ಇವರ ಕಥೆಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಥಾ ಆವರಣ, ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳಿಗನುಸಾರವಾದ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಥಾ ಆವರಣದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಆಡುನುಡಿಯ ಸೊಗಡನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮಾತಿನ ದಾಟಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ನಗರೀಕರಿಸಿದ ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆ ಮಿಶ್ರಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಸಂಕೇತಗಳು ಹಾಗೂ ಬೈಗುಳಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಈ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೬

ಅನುಬಂಧಗಳು

೧. ಆಕರ ಗ್ರಂಥ:

ಕಳೆದು ಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು : ಬಿ.ಟಿ.ಜಾಹ್ನವಿ
ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಾಶನ,
ಬೆಂಗಳೂರು(೧೯೯೬)

೨. ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

೧.ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ : ಡಾ. ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ
ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು(೨೦೦೪)

೨.ಸಣ್ಣಕತೆ ಸ್ವರೂಪ–ವಿನ್ಯಾಸ : ಡಾ. ಎಸ್.ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ
ಕಣ್ವ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಪ್ರೈವೇಟ್
ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು
(೨೦೧೧)

೩.ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಸಣ್ಣ ಕಥೆ : ಆಮೂರ. ಜಿ.ಎಸ್
ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ,
ಬೆಂಗಳೂರು (೨೦೦೩)

೪.ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ : ಡಾ. ಎಸ್.ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ
ಕಣ್ವ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಪ್ರೈವೇಟ್
ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು
(೨೦೧೩)

೫.ಮಹಿಳೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಮಾಜ : ಡಾ. ವಿಜಯಾದಬ್ಬೆ
ರಚನಾಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು
(೧೯೮೯)

೬.ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ : ಪ್ರೊ.ಎಲ್.ಎಸ್.ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್
ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಕ್ ಏಜೆನ್ಸಿ
ಬೆಂಗಳೂರು (೨೦೧೩).

೭.ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ : ಡಾ. ಗೀತಾ ಪ್ರಸಾದ್
ಧಾತ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು

೮.ಅಸ್ಮಿತೆ : ಡಾ. ಗೀತಾ ಪ್ರಸಾದ್,
ಡಾ.ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ,
ಕಣ್ವ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್
ಬೆಂಗಳೂರು (೨೦೧೧)

೯.ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂವೇದನೆಯ ಸ್ವರೂಪ : ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರು
ಇಳಾ ಮುದ್ರಣ,
ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು(೨೦೦೬)

೧೦. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆ : ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರು,
ಇಳಾ ಮುದ್ರಣ,
ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು(೨೦೦೬)

೧೧.ಸ್ತ್ರೀವಾದ : ಡಾ. ಬಿ.ಎನ್.ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ,
ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು(೨೦೦೬)

೧೨.ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಸಂಪಾದಕರು:
ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ,
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಬೆಂಗಳೂರು (೧೯೭೯)

೧೩.ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರ ಕಥಾನಕಗಳ
ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ : ಡಾ.ಎಸ್.ಶಶಿರೇಖಾ
ಸಿಂಚು ಮಲ್ಟಿಗ್ರಾಫ್
ಮೈಸೂರು (೨೦೦೯)

೧೪.ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೊಂದು ದಾರಿದೀಪ : ಡಾ. ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು,
ಬೆಂಗಳೂರು (೨೦೧೨)

೧೫.ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಡುಗೆ : ಎಚ್.ಎಸ್.ಪಾರ್ವತಿ,
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ,
ಬೆಂಗಳೂರು(೧೯೮೩).

೧೬.ನಡೆದದ್ದೇ ದಾರಿ : ವೀಣಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರ,
ಸುಂದರ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ,
ಧಾರವಾಡ (೨೦೦೬).

೧೭. ಲೇಖಕಿಯರ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳು : ಸಂಪಾದನೆ: ಕೆ.ಉಷಾ.ಪಿ.ರೈ
ಸಾಗರ್ ಪ್ರಕಾಶನ್
ಕರ್ನಾಟಕ ಲೇಖಕಿಯರ
ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು
(೨೦೦೫)

೧೮.ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು : ಸಂಪಾಕದರು:
ಅನಸೂಯ ಕಾಂಬಳೆ,
ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ,
ರಾಯಬಾಗ,
ಬೆಳಗಾವಿ (೧೯೯೯)

೧೯.ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ
ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘರ್ಷ : ಡಾ. ಎನ್.ಕೆ.ಕೋದಂಡರಾಮ
ರೂಪ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು
(೨೦೦೮)

೨೦.ಸುವರ್ಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ : ಸಂಪಾದನೆ: ಎಚ್.ದಂಡಪ್ಪ,
ಸುವರ್ಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
ರಾಜಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು
(೨೦೦೬)

೨೧.ಜೀವನದಿ : ಡಾ. ಗೀತಾಪ್ರಸಾದ್,
ಕಣ್ವ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಪ್ರೈವೇಟ್
ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು.